

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra antropologie a zdravovědy

Diplomová práce

Bc. Denisa Pikonská

Učitelství odborných předmětů pro zdravotnické školy

Motivace žáků ke studiu střední zdravotnické školy
a zhodnocení jejich očekávání

Olomouc 2018

vedoucí práce: PhDr. Anna Krátká, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedenou literaturu a zdroje.

V Olomouci dne 20. 4. 2018

.....

Bc. Denisa Pikonská

Poděkování

Ráda bych touto cestou chtěla poděkovat PhDr. Anně Krátké, Ph.D., a to především za odborné vedení diplomové práce, ale také za její ochotu, vstřícnost a udělování cenných rad při jejím zpracovávání.

Také bych ráda poděkovala managementu jednotlivých středních zdravotnických škol, za jejich ochotu a zapojení se do výzkumného šetření. Konkrétně se jedná o SZŠ a VOŠZ, Ostrava, příspěvková organizace; SZŠ a VOŠZ Emanuela Pöttinga, Olomouc a SZŠ Hranice.

Obrovské poděkování patří mé rodině, která je mi vždy oporou a bez které bych nikdy nebyla tam, kde jsem nyní. Děkuji jim za to, že mi vždy umožnili, jít si za svými cíli a sny.

Obsah

ÚVOD	6
1 CÍL PRÁCE	7
2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA OŠETŘOVATELSTVÍ	8
2.1 Fenomenologie.....	8
2.2 Holismus.....	9
2.3 Hermeneutika.....	9
2.4 Existencialismus.....	10
3 VZDĚLÁVÁNÍ NA STŘEDNÍCH ZDRAVOTNICKÝCH ŠKOLÁCH.....	12
3.1 Historie středních zdravotnických škol ve světě.....	12
3.2 Historie středních zdravotnických škol v ČR	13
3.3 Zdravotnické školy do roku 2004	14
3.4 Zdravotnické školy od roku 2005	15
3.4.1 Zdravotnický asistent	16
3.5 Zdravotnické školy od roku 2017	21
3.5.1 Praktické sestry	21
4 MOTIVACE	26
4.1 Osobnost žáka	27
4.2 Motivace žáků ke studiu	27
4.2.1 Klinické prostředí jako zásadní motivační faktor	28
4.2.1.1 Reálné vzory sester	30
4.2.2 Škola a její prostředí jako motivační faktor.....	32
4.2.2.1 Osobnost učitele	33
4.2.2.2 Vrstevnické skupiny	34
4.3 Prestiž povolání.....	35
5 METODIKA PRÁCE	37
5.1 Cíle výzkumu/hypotézy.....	37

5.2	Metoda a technika výzkumu	38
5.2.1	Charakteristika dotazníkových položek	38
5.3	Charakteristika vzorku respondentů.....	38
5.4	Organizace výzkumu	39
5.5	Zpracování získaných dat	39
6	VÝSLEDKY VÝZKUMU	41
6.1	Pohlaví respondentů	41
6.2	Analýza otázek týkajících se dílčího cíle č. 1	42
6.3	Analýza otázek týkajících se dílčího cíle č. 2	48
6.4	Analýza otázek týkajících se dílčího cíle č. 3	65
6.5	Analýza otázek týkajících se dílčího cíle č. 4	70
6.6	Zhodnocení stanovených hypotéz.....	81
7	DISKUSE	83
	ZÁVĚR	88
	SOUHRN	89
	SUMMARY	90
	REFERENČNÍ SEZNAM.....	91
	SEZNAM ZKRATEK	97
	SEZNAM TABULEK	98
	SEZNAM GRAFŮ.....	99
	SEZNAM PŘÍLOH	100

ÚVOD

V současné době dochází ve zdravotnictví k velkým změnám, souvisejících se vzděláváním nelékařských zdravotnických pracovníků. Děje se tak z důvodu neustálého úbytku zdravotníků, ve snaze zkrátit dobu vzdělávání a tím i motivovat další zájemce o studium. Od 1. 9. 2017 vešel v platnost zákon č. 201/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 96/2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů a zákon č. 95/2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta (zákon č. 201/2017Sb., ©2010-2018).

Důvodem výběru tohoto tématu byl můj zájem o problematiku motivace žáků ke studiu nelékařských zdravotnických oborů a také zájem zjistit, jaké faktory nejvíce ovlivňují žáky, aby tento obor studovali, případně nestudovali. Další důležité informace může také přinést zjištění, zda žáky od povolání Všeobecné sestry neodrazuje již samotné studium na středních zdravotnických školách, nástup na praxi, neperspektivní budoucnost v daném povolání atd.

Teoretická část práce se věnuje vzdělávání na středních zdravotnických školách, a to od historie – ve světě i v České Republice (dále jen ČR), až po současnou situaci v ČR. Dále se teoretická část práce věnuje motivaci, konkrétně faktorům motivace, motivací žáků ke studiu a také poměrně důležitým aspektem při výběru povolání nelékařského zdravotnického pracovníka, a to prestiží povolání.

Praktická část práce se zabývá motivací žáků ke studiu střední zdravotnické školy a zhodnocením jejich očekávání. Cílem je tedy zjistit, jaké faktory nejvíce ovlivňují volbu žáků studovat obor Zdravotnický asistent (dále ZA) na střední zdravotnické škole a následně zhodnotit, zda studium přineslo žákům to, co od něj očekávali. Zároveň může přinést jednotlivým zdravotnickým školám, na kterých bylo šetření prováděno, klíčové informace o tom, co a jak by mohli změnit, aby studium splňovalo očekávání a požadavky jejich žáků.

1 CÍL PRÁCE

Hlavní cíl

Hlavním cílem práce je zjistit, jaké faktory nejvíce ovlivňují žáky ve výběru střední zdravotnické školy a zda studium splnilo jejich očekávání.

Dílčí cíle

Dílčí cíl č. 1:

Zjistit, jaké faktory žáky nejvíce motivují ke studiu střední zdravotnické školy.

Dílčí cíl č. 2:

Zjistit, zda studium na střední zdravotnické škole splnilo očekávání žáků.

Dílčí cíl č. 3:

Zjistit, jaké překážky způsobily nenaplněná očekávání žáků/faktory žáky nejvíce ovlivňují, že studium na střední zdravotnické škole nespĺnilo očekávání žáků.

Dílčí cíl č. 4:

Zjistit, co by žáky více motivovalo ke studiu na střední zdravotnické škole.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA OŠETŘOVATELSTVÍ

Je nutné si uvědomit, že v pozadí každé vědy stojí určitá filozofie, která určuje, jakým směrem se daná věda ubírá. Filozofie je jakýmsi základním stavebním kamenem věd, neboť díky ní můžeme určit např. předmět či metody vědy. Jednoduše řečeno, bez filozofie by se věda zkrátka nevyvíjela dopředu. V ošetrovatelství tomu není jinak. Z filozofických směrů mají na ošetrovatelství velký vliv především tyto:

- fenomenologie;
- holismus;
- hermeneutika;
- existencialismus (Kutnohorská, 2009).

2.1 Fenomenologie

Fenomenologie je filozofie poměrně nová, avšak jednou z nejoriginálnějších, kladoucí si za cíl vytvořit myšlenkový styl, který se liší od všech ostatních. Na rozdíl od jiných filozofií nechce ke svému zkoumání využívat speciální vědy a jejich metody, ale má především pátrat po předpojatostech, se kterými se setkáváme dnes a denně a také v přirozeném poznání (Husserl, 2015). Věnoval se jí, a především ji rozpracovával německý filozof Edmund Husserl. Kromě Edmunda Husserla se této filozofii věnoval také Imanuel Kant. Fenomenologie tedy zkoumá člověka nejen z pohledu vědy, pokusu nebo měření, ale využívá především metodu zkoumání zkušenosti. Fenomenologie musí brát v potaz všechny fenomény, nejen ty hmotné či materiální, ale také to, co se člověku nějakým způsobem ukazuje, promítá. Zde patří ty nehmotné věci, jako jsou postoje, zájmy, krása a jiné. V ošetrovatelství považujeme za tyto fenomény například stres, spánkový režim, stravovací návyky, deprese atd. Všechny tyto fenomény je pak nutné vzít v potaz, avšak opatrně a také kritickým pohledem (Kutnohorská, 2009). Současně fenomenologie říká, že tělo není jen nějaký soubor částí, které na sebe nějakým způsobem působí a mají na sebe určité vazby. Na každý projev těla je třeba nahlížet nejen z hlediska složení, funkce atp. Např. slza, kterou pacient uroní, neznamená jen to, že pacient vylučuje nějakou tělesnou tekutinu, ale je třeba uvažovat, proč člověk pláče, proč byla slza uroněna, zda se jednalo o projev radosti, vzteku nebo smutku. Toto je pravá podstata fenomenologie. Je třeba poznat samotného pacienta, to, co prožívá, ponořit se do „jeho světa“. Pak teprve je vykonávaná ošetrovatelská péče opravdu účinná, efektivní a objevuje

se spokojenost na obou stranách – pacienta i pomáhající osoby (Kalábová, 2016). Tento přístup je velice důležitý právě v současné době, kdy se pohled na pacienta upírá především z biologického hlediska a jsou opomíjeny sociální, psychologické a spirituální aspekty jedince. Často bývá léčena jen nemoc pacienta, ne sám pacient, a právě fenomenologie se tento pohled snaží změnit (Kalábová, 2011).

2.2 Holismus

Filozofický směr holismus vznikl teprve ve 20. st. a samotný pojem holismus jako první použil jihoafrický politik J. Smuts, a to konkrétně v roce 1926 (Čevela, Čeledová, Dolanský, 2010). Filozofové z východu se domnívali, že svět, ve kterém žijeme, nelze zredukovat pouze na jednoduché části či principy. Dle jejich názoru je svět složitým propojením mnoha aspektů přírody, včetně jejich propojení s lidskou myslí. Zde můžeme právě vidět princip celostnosti = holismu (Kutnohorská, 2009).

Holismus, nebo také holistické pojetí člověka, je filozofický přístup, který se právě ve zdravotnictví a posléze v ošetrovatelství velice zdůrazňuje. Každá sestra by při provádění ošetrovatelské péče měla vycházet z etického přístupu k pacientovi, který vychází právě z této filozofie. Je tedy více než opodstatněné, aby se každá sestra s touto filozofií seznámila (Kutnohorská, 2007).

Holismus je tedy filozofický směr, který do popředí vynáší celistvost, kdy je nutné vnímat organismus jako celek, nejen jako součet všech jeho částí. Holismus nám říká, že celek je nadřazený jednotlivým částem a že realitu nelze chápat pouze na základě zkoumání jednotlivých částí. Podle teorie holismu se uvádí: „Jsme částmi celku a jsme celek, který má své části“. Částmi, které jsou zde myšleny, jsou mysl, emoce a tělo (Kutnohorská 2009, s. 94). Člověk je touto filozofií chápán jako tzv. bio-psycho-sociální bytost. Znamená to, že člověka musíme vnímat jako souhrn všech těchto částí, jako jakousi jednotu. Jestliže je nějaká část vynechána, dopouštíme se tzv. redukcionismu. Určit však hierarchii a vztahy jednotlivých částí, je poměrně složité, jak je patrné i z historie filozofického myšlení (Kutnohorská, 2007).

2.3 Hermeneutika

Pojem hermeneutika vychází z řeckého slova hermeneo, tedy v překladu oznamovat nebo tlumočit. Z těch, kteří se o hermeneutiku zajímali a měli velký vliv na jejím dalším rozvoji, se mezi nejznámější řadí např. Martin Heidegger nebo také Hans-Georg Gadamer.

Hermeneutiku můžeme popsat jako filozofii, která se pokouší o poznání reality a pravdy, a co je pro ošetřovatelství stěžejním, že dle této filozofie, by se člověk měl pokusit porozumět jednak sám sobě a také druhým, jejich názorům, postojům, myšlenkám atd. (Kutnohorská, 2007).

Hermeneutika má nemocnému člověku nabídnout řešení v období existenciální krize, a to především hledáním smyslu života. Člověk není jen jakýmsi strojem, který se pouze odevzdává nastalé situaci a nijak na ni nereaguje. Každý jedinec nějakým způsobem reaguje na své utrpení a vytváří si na tuto situaci jakési postoje nebo představy. Ty pak určují to, jak bude jedinec reagovat, zda bude bojovat, bude se bránit a mít stále naději či naopak rezignuje na probíhající situaci (Kutnohorská, 2007). Hermeneutika poskytuje ošetřovatelství možnost rozvoje teoretických poznatků. Velký význam má pak tento filozofický směr v oblasti komunikace. Má učit, jak poznávat a také porozumět. Současně také definuje právě pravidla, která upřesňují, jak porozumět a jak si danou realitu vysvětlovat. Danou realitou můžeme rozumět situaci člověka ve zdraví a nemoci, což je zároveň předmět ošetřovatelství (Kutnohorská, 2007).

Hermeneutika říká, že cílem vědeckého bádání by nemělo být pouze vytvořit jakási obecně platná vysvětlení o jevech a situacích, ale měla by to být především snaha porozumět jim a pochopit pohnutky chování a jednání lidí v určitých situacích. Poznání, ke kterým dojdeme, je tedy ovlivněno situacemi, ve kterých se nacházíme, jednotlivými koncepty a vztahy. Využívání poznatků hermeneutiky v praxi je výhodné nejen pro sestry, a to především z hlediska získávání dalších informací či vědomostí, ale také pro samotného pacienta. Umožňuje mu to porozumět nově vzniklým situacím, kterým nikdy předtím nečelil a kterým nerozumí (Kutnohorská, 2007).

2.4 Existencialismus

Existencialismus je filozofický směr, který prezentuje obavy vzdělanců z tzv. technizace člověka, a ze stále většího odcizení lidí od produktů jejich činnosti. Za jakéhosi předchůdce tohoto filozofického směru můžeme pokládat filozofa z Dánska, Sörena Kierkegaarda, který svým dílem položil tomuto směru základní kámen. Za nejvýznamnější představitele existencialismu lze považovat Francouze Jeana Paula Sartreho a Alberta Camuse. Mezi další osobnosti tohoto směru se pak řadí filozof a psycholog z Německa, Karl Theodor Jaspers (Kutnohorská, 2009).

Tato filozofie je zaměřená především na člověka a jeho problémy, tzn., že tento směr je zaměřen tzv. antropometricky. Nedává si za cíl vypovídat o světě či být souborem

poznatků o něm. Zaměřuje se především na jedince a jeho subjektivní prožívání světa a interakcí s jinými lidmi (Kutnohorská, 2009). Existencialismus také vnímá člověka jako existenci, která si uvědomuje své odlišnosti a různorodosti a vnímá své vyčlenění ze společnosti právě prostřednictvím sebepoznání (Halmo, 2014). Hlavním aktérem existencialismu je tedy lidská existence, jedinec a jeho život, a to vše ukryto za tím, jak jedince vidíme (jeho zjev) (Olšovský, 2011).

3 VZDĚLÁVÁNÍ NA STŘEDNÍCH ZDRAVOTNICKÝCH ŠKOLÁCH

Než se vůbec dostaneme ke vzdělávání na zdravotnických školách, je třeba si objasnit, jak se samotné ošetřovatelství vyvíjelo. Už od nepaměti se lidem poskytovala určitá péče/pomoc v nemoci či při zranění. Pouze přístup k nemoci a pacientovi se během let výrazně měnil. Kdysi dávno lidé věřili, že nemoc je způsobena zlými duchy či samotným bohem. Tyto situace pak řešili různými amulety, talismany, zařikadly či rituály. K této léčbě se začala přidávat léčba zahrnující využívání různých čajů, odvarů nebo jiných léčiv. Tuto péči nejčastěji poskytovali tzv. léčitelé. Od nich se léčba začala přenášet klášterů či chrámů, kde péči poskytovali kněží. Vedle poskytování péče v kláštrech a chrámech, se začala starost o nemocné přenášet také do domácího prostředí, kde se pečující osobou stávaly ženy, nejčastěji matky. Zlomovým okamžikem pro ošetřovatelství byly období válek, kdy se potřeba kvalitní ošetřovatelské péče a kvalitního ošetřovatelského personálu stále zvyšovala. Zde se již dostáváme k jednomu z nejdůležitějších jmen ošetřovatelství – Florence Nightingale. Ta přinesla do ošetřovatelství zcela nový rozměr a díky jejím myšlenkám poskytování profesionální ošetřovatelské péče, začíná postupně docházet k zakládání ošetřovatelských škol, vydávání odborných publikací a k zakládání různých profesních spolků (Plevová, Slowik, 2008).

3.1 Historie středních zdravotnických škol ve světě

Jak už bylo řečeno, války a hrozné podmínky v nich, byly tím nejsilnějším impulzem k tomu, aby kromě lékaře, prováděli péči o pacienty také další pomocníci. Na vlastní kůži to zjistila Florence Nightingalová, která byla vyslána pomáhat jako ošetřovatelka do Krymské války (Kelnarová et al., 2009). Kým byla tahle, často zmiňovaná žena, v ošetřovatelství? Florence pocházela z poměrně vlivné, vzdělané a vysoce postavené anglické rodiny. Díky tomu se také jí dostalo kvalitního vzdělání (Plevová, Slowik, 2008). Florence se toužila vzdělávat v ošetřovatelství, což však pro její rodinu bylo naprosto nepřijatelné. Převládal u nich názor, že žena její úrovně by se neměla věnovat takovému povolání. Florence si však tvrdě stála za svým a již zanedlouho odjela absolvovat ošetřovatelský kurz do Kaisewerthu. Tento kurz úspěšně dokončila a krátce na to se stala ředitelkou ústavu v Londýně. V tomto ústavu Florence zavedla zcela nové podmínky pro poskytování péče. Stěžejní pro její práci však byla účast v Krymské válce.

Zde apelovala především na hrozný hygienické podmínky, ve kterých se ranění nacházeli. Díky opatřením, které zavedla, se zásadně snížila úmrtnost vojáků, za což byla po návratu z války vyznamenána. Po návratu se rozhodla pro velice zásadní krok. Odměnu, kterou získala za účast ve válce na Krymu, použila k založení první ošetrovatelské školy. Ta byla založena v roce 1860 a nacházela se u nemocnice Svatého Tomáše v Londýně. Založení první ošetrovatelské školy vneslo do vzdělávání ošetrovatelk smysluplný systém. Ošetrovatelky pak mohly poskytovat péči jak doma, tak v nemocnici. Po vzoru Florance Nightingalové a její ošetrovatelské školy v Londýně, pak začaly vznikat ošetrovatelské školy po celém světě (Kelnarová et al., 2009).

3.2 Historie středních zdravotnických škol v ČR

Nyní se společně podíváme na rozvoj ošetrovatelských škol u nás, v České Republice. Založení první ošetrovatelské školy v roce 1860 v Londýně podnítilo vznik a vývoj dalších ošetrovatelských škol po celém světě, a tak i v České Republice vznikla první ošetrovatelská škola, a to konkrétně 14 let po založení 1. ošetrovatelské školy v Londýně. Tato škola tedy vznikla v roce 1874, nacházela se v Praze a za iniciátorky jejího vzniku považujeme Karolínu Světlou a Elišku Krásnohorskou. Bohužel, škola neměla dlouhého trvání, neboť absolventky této školy často do zaměstnání vůbec nenastoupily a školu navštěvovaly spíš z důvodu dalšího vzdělání a snahy dosáhnout úroveň mužů (Kelnarová et al., 2009).

Dlouhou dobu se pak ošetrovatelky školily pouze v rámci klinik a v domácím prostředí pak péči poskytovaly buď řádové sestry, nebo sestry – laici (pod vedením Červeného kříže) (Kelnarová et al., 2009).

Dalším důležitým mezníkem v historii českých ošetrovatelských škol, je rok 1914, kdy vlivem nového nařízení rakouského ministerstva vnitra, bylo legalizováno zakládání nových ošetrovatelských škol. Nové nařízení definovalo, jak mají být školy organizovány a jaký má být obsah vzdělávání. Důležitým faktem tohoto nařízení bylo to, že školy mohly vznikat pouze při nemocnicích – tím byla zajištěna praktická příprava (Plevová, Slowik, 2008).

První školou fungující při nemocnici, u nás byla Česká zemská státní – dvouletá ošetrovatelská škola, která vznikla v roce 1916 v Praze (při Všeobecné nemocnici v Praze). Její úspěšnost byla oproti první škole vysoká a doba jejího fungování zasahuje až do vzniku Československa. Absolventky této školy následně vytvořily Spolek diplomovaných sester a dále předávaly své vědomosti a znalosti v rámci školení a vyučování a také se významně

podílely na zakládání nových ošetrovatelských škol (Kelnarová et al., 2009; Plevová, Slowik, 2008).

Kromě škol vzdělávajících, tehdy ještě, ošetrovatelky, se začaly objevovat možnosti dalšího, tedy vyššího vzdělávání. Např. Vyšší ošetrovatelská škola v Praze, vzdělávající sestry – učitelky, nebo sestry pro vyšší pozice – vrchní sestry. Kromě čistě zdravotnických škol vznikla v Praze také Vyšší sociální škola, která měla za cíl vzdělávat sociální pracovníky, později dokonce nabízela vzdělání pro sestry pracující v terénu (Kelnarová et al., 2009).

3.3 Zdravotnické školy do roku 2004

Po roce 1948 došlo v Československu k několika výrazným změnám ve vzdělávání sester. Konkrétně došlo k ukončení činnosti a uzavření všech ošetrovatelských škol zřizovaných církví. K tomuto kroku došlo z toho důvodu, že na těchto školách nebylo žákyním poskytováno požadovaného politického a občanského vzdělávání. Absolventky těchto škol se poté netajily svými negativními postoji k tehdejší lidové demokracii a tyto názory dokonce šířily i mezi pacienty. Do této doby probíhalo vzdělávání na dvouletých ošetrovatelských školách, které byly podle usnesení rakouského ministra zřizovány při nemocnicích (Kutnohorská, 2010).

V roce 1948 začalo docházet vlivem zákona č. 95/1948 Sb. k jednotnému vzdělávání, a to jak obecného, tak odborného. Vlivem tohoto byly ošetrovatelské školy zařazeny do systému vyšších odborných škol, jako tzv. vyšší školy sociálně zdravotní. Ke studiu na těchto školách byli přijímáni žáci, kteří ukončili povinnou školní docházku. Studium na tomto typu školy bylo čtyřleté. První dva roky tvořil tzv. společný základ a ve 3. ročníku si žáci/žákyně volili své studijní zaměření. Dle svého zájmu si vybírali mezi obory ženská sestra, dětská sestra, zdravotní sestra či zubní laborant. Celé studium bylo ukončeno maturitní zkouškou. Současně s tímto studiem, probíhalo ještě i dvouleté studium, které však bylo určené pro pomáhající pracovníky (Kutnohorská, 2010).

V roce 1948 došlo ke sloučení ošetrovatelských, sociálních a rodinných škol, jehož výsledkem byl vznik středních zdravotnických škol, kde se realizovala odborná příprava zdravotních sester, ženských sester a dětských sester (Kelnarová et al., 2009). Na těchto školách se kromě odborné přípravy, dostávalo žákům také všeobecného vzdělání (Kutnohorská, 2010).

Délka studia na zdravotnických školách, byla vlivem nedostatku kvalifikovaného personálu ve zdravotnictví, snížena pouze na 3 roky. Tento krok však nepřinesl kýžené výsledky. Naopak docházelo k přetěžování žáků, neboť učivo bylo nahuštěno do poměrně krátké doby studia. Ani počet nových žáků na školách nijak nestoupl. Dalším problémem byl nízký věk absolventů těchto škol. Ti nebyli na práci dostatečně zralí a nebylo možné jim svěřovat náročnější a zodpovědnější práci (Kutnohorská, 2010).

K prodloužení studia na původní 4 roky, došlo po převzetí středních zdravotnických škol ministerstvem zdravotnictví (1953) a vydáním nařízení č. 80/1955 Sb. Novinkou, která se objevila v letech 1956/1957 byly nové formy vzdělávání na středních zdravotnických školách. Ty byly přizpůsobeny především pracujícím a jednalo se o formy večerní nebo dálkové (délka studia 5 let) nebo externí (Kutnohorská, 2010; Kelnarová et al., 2009).

V průběhu dalších dvaceti let docházelo i ke změnám v názvu škol od sociálně zdravotní školy, vyšší zdravotnické školy, zdravotnické školy, až po název, který se používá v současnosti, střední zdravotnická škola – zkráceně SZŠ. Ke studiu na těchto školách museli žáci projít přijímacím řízením, které se skládalo z přijímací zkoušky z jazyka českého, matematiky a psychickým zdravím, potřebným k výkonu tohoto povolání. Obsah výuky byl podobný jako v dobách předešlých. Na škole byly vyučovány nejen odborné předměty, ale také předměty všeobecného vzdělání. Čtyřleté studium bylo ukončeno maturitní zkouškou z praktické (ve zdravotnickém zařízení) a teoretické části (před komisí). Absolventi získali maturitní vysvědčení deklarující jejich způsobilost pro výkon povolání (Kutnohorská, 2010).

3.4 Zdravotnické školy od roku 2005

Vstup České republiky do Evropské unie (2004), přinesl nový pojem – regulované povolání a regulovaná činnost. Za tzv. regulované povolání, považujeme takové, které je dáno právními předpisy, a to nejen na úrovni státu, ale právě celé Evropské unie (dále jen EU). Ty danou profesi definují, určují podmínky získávání kvalifikace, podmínky pro výkon povolání a činnosti, které jsou při této profesi vykonávány. Regulace povolání se tak významně dotkla právě zdravotnických profesí, jako jsou: lékař, zubní lékař, farmaceut, všeobecná sestra a porodní asistentka. Účelem regulace bylo sjednotit požadavky na přípravu a posléze výkon daných povolání (Brůha, Prošková, 2011). Dalším velmi důležitým mezníkem, který znamenal změny ve vzdělávání sester

i u nás, byla změna pojetí ošetrovatelství a postavení sestry. Ošetrovatelství bylo považováno za samostatnou vědeckou disciplínu a společně s tím došlo také ke změnám postavení sestry. Společnost si čím dál tím víc začala uvědomovat, jak je důležité, aby vzdělávání sester bylo sjednoceno a tím bylo sestřám umožněno pohybovat se v rámci svého povolání do jiných evropských zemí. Orgánem, který v 60. letech 20. století vytvořil směrnice pro jednotnou kvalifikaci a vzdělávání sester, byla Rada Evropy. S těmito směrnicemi souhlasilo a postupně také podepsalo 12 zemí Evropy. Výsledkem byla Evropská dohoda o vzdělávání sester (Štrasburk 1972). Dalším dokumentem, který hrál ve změnách vzdělávání sester velmi významnou roli, vytvořila Rada Evropy. Tento dokument pojednával o roli a vzdělávání sestry a vedl např. k vytvoření a rozpracování rámcového obsahu jednotlivých odborných předmětů. Takto vymezené dokumenty, týkající se obsahu vzdělávání sester, jejich rolí a postavení, pak mohly napomáhat sjednocení a volnému pohybu sester v rámci Evropy (Kutnohorská, 2010).

Všechny tyto velké změny se pochopitelně projeví i v konceptu vzdělávání sester v České Republice. Nejenže se Česká Republika začala zabývat naplňováním požadavků Rady Evropy, ke sjednocení vzdělávání, ale došlo také k zásadní změně vedoucího resortu pro střední zdravotnické školy (dále SZŠ) a vyšší zdravotnické školy (dále VZŠ). Ministerstvo zdravotnictví České Republiky (dále jen MZČR), které bylo doposud vedoucím orgánem, bylo v roce 1996 nahrazeno Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT). Ani toto seskupení však netrvalo dlouho a střední a vyšší zdravotnické školy od roku 2000 spadají pod správu krajské samosprávy (Kutnohorská, 2010).

3.4.1 Zdravotnický asistent

Všechny výše zmíněné události vedly k jedné z nejzásadnějších změn ve vzdělávání na SZŠ u nás. Na stávající studijní obor Všeobecná sestra byli poslední žáci přijati ve školním roce 2003/2004 a nově se pro žáky otevřel obor Zdravotnický asistent. Poprvé se tento studijní obor otevřel ve školním roce 2004/2005. Změny týkající se získávání způsobilosti k výkonu nelékařských povolání, nově popisuje zákon č. 96/2004 Sb., který přichází v účinnost 1. 4. 2004 (zákon č. 96/2004 Sb., ©2010-2018). Žáků, kteří byli ještě v probíhajícím studiu oboru Všeobecná sestra, se tato změna netýkala a svůj stávající obor absolvovali ještě v původní podobě. Oborem Zdravotnický asistent vlastně rozumíme ošetrovatelskou profesi, jejíž podstata je především v asistenci sestry. Zdravotnického asistenta tedy můžeme chápat jako tzv. sestru druhé úrovně (Brůha, Prošková, 2011).

Je však nutné zmínit, že dne 12. 7. 2017 přišel v platnost nový zákon č. 201/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře a farmaceuta, ve zněních pozdějších předpisů, jehož podstatou je definitivní zrušení oboru Zdravotnický asistent, ve školním roce 2019/2020. Tento obor nahradí nový obor Praktická sestra. Současně všichni, kteří doposud vystudovali obor Zdravotnický asistent, nebo započali studium oboru Zdravotnický asistent nejpozději ve školním roce 2018/2019, se stávají od 1. 9. 2017 Praktickými sestrami (zákon č. 201/2017 Sb., ©2010-2018; Nový obor mezi zdravotníky: Praktická sestra in Ošetřovatelství.info, ©2009)

Současně s novým studijním oborem Zdravotnický asistent, se od roku 2005 na středních zdravotnických školách pro žáky rozšířila nabídka o další studijní obor. Proto si jej alespoň lehce přiblížíme. Jedná se o obor Zdravotnické lyceum, který si klade za cíl především přípravu žáků na studium vysokých škol (Kelnarová et al., 2009). Konkrétně má obor Zdravotnické lyceum připravovat žáky především k dalšímu studiu zdravotnických oborů na vysokých školách, ale klade si za cíl také profesní rozvoj jedinců, který umožní jejich uplatnění ve všech studijních oborech např. lékařských a farmaceutických fakult, zdravotně-sociálních fakult či pedagogických fakult. Ani studium sociální práce či zcela jiné zaměření, by nemělo těmto žákům činit problémy. Na rozdíl od oboru Zdravotnický asistent, poskytuje tento obor hlubší přípravu žáků spíše ve všeobecně vzdělávacích předmětech. První dvě léta studia jsou zaměřena právě na tyto všeobecně vzdělávací předměty. Ke změně pak dochází ve třetím ročníku, kdy si žáci volí z tzv. výběrových předmětů, které jsou zaměřeny především na klinické lékařské obory a ošetřovatelské obory a dále pak laboratorní či technické. Zároveň je studium obohaceno o výuku dvou cizích jazyků, což má za cíl umožnit žákům lepší uplatnění a rozhled ve zdravotnictví (Kutnohorská, 2010). Součástí vyučování je i u tohoto oboru absolvování odborné praxe. Ta dle rámcového vzdělávacího programu musí trvat minimálně 14 dní a má probíhat na odborných pracovištích v reálných podmínkách (Rámcový vzdělávací program, 2009). Stejně jako obor Zdravotnický asistent je i toto studium zakončeno maturitní zkouškou, ovšem s tím rozdílem, že žáci musí kromě klasické zkoušky z vyučovacích předmětů, skládat praktickou zkoušku nebo zpracovávat maturitní práci,

kteřou následně obhajují před maturitní komisí (Rámcový vzdělávací program, 2009; Kutnohorská, 2010).

Než se budeme detailněji věnovat vzdělávání oboru Zdravotnický asistent na středních zdravotnických školách, je třeba si uvědomit, jak je v ČR střední odborné vzdělávání realizováno. V České Republice se dle školského zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, uplatňuje vzdělávací systém ve formě vzdělávacích programů. Vzdělávací programy jsou dvojího typu, na úrovni státu – národní program vzdělávání, tzv. rámcový vzdělávací program (dále RVP) a na úrovni školy, tzv. školní vzdělávací program (dále ŠVP). Rámcové vzdělávací programy vydává Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále MŠMT) jako jakousi šablonu, podle které si jednotlivé školy vytváří svůj vlastní školní vzdělávací program. Pro jednotlivé školy jsou pak RVP jednoznačnými vodítky, které vymezují:

- očekávané výsledky vzdělávání žáků;
- obsah vzdělávání;
- podmínky realizace vzdělávání;
- pravidla pro tvorbu ŠVP (Rámcový vzdělávací program, 2008).

Nyní se podíváme detailněji na to, co vlastně obor Zdravotnický asistent (dále jen ZA) je a jak je obor popisován ve školním vzdělávacím programu, vytvořeném již pro konkrétní střední zdravotnickou školu. Abychom se zorientovali, vyjmenujeme si, jaké body jsou obsaženy

a popisovány ve školním vzdělávacím programu oboru:

- identifikační údaje;
- charakteristika školy;
- charakteristika vzdělávacího programu;
- učební plán;
- učební osnovy (Školní vzdělávací program, 2017).

Obor Zdravotnický asistent má přidělený svůj jedinečný kód (stejně jako všechny další obory vzdělávání). Kód ZA je 53-41-M/01. Délka studia oboru ZA je 4 roky, a to v denní formě studia. Ke studiu mohou být žáci přijímáni dle § 59, 60, 63, 16, 20, 70, zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání a také při splnění zdravotní způsobilosti ke studiu. Studium je ukončeno maturitní zkouškou, kde profilovou část maturitní zkoušky tvoří předměty: ošetrovatelství, ošetrování

nemocných a mezi volitelné předměty (které si žáci volí sami) se řadí psychologie a komunikace a somatologie. Žáci po vykonání maturitní zkoušky získávají vysvědčení o maturitní zkoušce (Školní vzdělávací program, 2015; Školní vzdělávací program, 2017).

Obecně lze říci, že obsah studia v 1. a 2. ročníku oboru ZA, je zaměřený více všeobecně (společensko-vědní obory, přírodovědné, jazykové), zatímco ve 3. a 4. ročníku je obsah zaměřený především na odborné předměty. Stěžejními předměty jsou pro žáky jednoznačně ošetrovatelství, ošetrování nemocných, psychologie, první pomoc a komunikace. V rámci studia žáci absolvují také praktickou výuku v klinickém prostředí, a to v rámci výuky a později také jako pětítýdenní souvislou praxi. Čtyřleté studium, jak již bylo zmíněno výše, je zakončeno maturitní zkouškou z odborných předmětů (povinných) a také z praktické zkoušky v klinickém prostředí (Kutnohorská, 2010).

Jaký byl hlavní cíl vzdělávání u oboru Zdravotnický asistent. Především to byla kvalitní příprava žáků pro jejich budoucí uplatnění, a to jak ve sféře zdravotní – lůžková, ambulantní, domácí péče, tak i sociální – zařízení sociální péče, osobní asistence (Školní vzdělávací program, 2015; Školní vzdělávací program, 2017). Zdravotničtí asistenti mohli rovněž pracovat na odděleních intenzivní a neodkladné péče. Na co však nesmíme zapomínat, je, že ZA mohli pracovat pouze pod dohledem Všeobecné sestry nebo Porodní asistentky (Brůha, Prošková, 2011). Absolventi oboru Zdravotnický asistent byli a jsou rovnocennými členy ošetrovatelského týmu. Dalším důležitým aspektem vzdělávání byla příprava žáků k dalšímu studiu, ať už na vyšších odborných školách, nebo na vysokých školách. Specifikem tohoto vzdělávání byl fakt, že absolventi oboru Zdravotnický asistent se stávali středním zdravotnickým personálem, který mohl poskytovat ošetrovatelskou péči pouze pod odborným dohledem či přímým vedením (Školní vzdělávací program, 2015; Školní vzdělávací program, 2017).

Kromě vzdělávání všeobecných a odborných předmětů, si školy kladly za cíl také připravovat žáky na náročnou práci ve zdravotnictví, a to formováním jejich osobností, hodnotového žebříčku, mravní a etickou vybaveností a také správnému postoji ke svému vlastnímu zdraví (Školní vzdělávací program, 2015).

Nyní se seznámíme s kompetencemi Zdravotnického asistenta dle vyhlášky č. 55/2011 Sb. Původní vyhláška č. 401/2006 Sb. byla zrušena dnem 14. 3. 2011, kdy zároveň nabyla platnost i účinnost nová vyhláška č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků (vyhláška č. 55/2011 Sb., ©2010-2018). Znovu zmiňujeme, že vyhláška č. 55/2011 Sb. v současné době již není platná a nahradila ji vyhláška č. 391/2017 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných

odborných pracovníků, ve znění vyhlášky č. 2/2016 Sb. (vyhláška č. 391/2017 Sb., ©2010-2018).

Zdravotnický asistent pod odborným dohledem Všeobecné sestry nebo Porodní asistentky poskytuje základní ošetrovatelskou péči a specializovanou ošetrovatelskou péči v rámci ošetrovatelského procesu, v rozsahu své odborné způsobilosti může získávat informace nutné k určení ošetrovatelských diagnóz, v míře určené Všeobecnou sestrou nebo Porodní asistentkou plní ošetrovatelský plán a provádí ošetrovatelské výkony.

(1) Zdravotnický asistent pod odborným dohledem Všeobecné sestry nebo Porodní asistenty zejména může:

- a) sledovat fyziologické funkce, stav pacientů a zaznamenávat je do dokumentace, pečovat o vyprazdňování, provádět komplexní hygienickou péči, prevenci proleženin, rozdělovat stravu pacientům dle určené diety a dbát na její dodržování, dohlížet na dodržování pitného režimu, zajišťovat aplikaci tepla a chladu,
- b) provádět rehabilitační ošetrovatelství, včetně prevence poruch imobility,
- c) provádět nácvik sebeobsluhy s cílem zvyšování soběstačnosti pacienta,
- d) vykonávat v rozsahu své odborné způsobilosti činnosti při zajištění herních aktivit dětí,
- e) vykonávat v rozsahu své odborné způsobilosti činnosti při přejímání, kontrole, manipulaci a uložení léčivých přípravků

(2) Zdravotnický asistent pod dohledem Všeobecné sestry, Porodní asistentky nebo lékaře může:

- a) podávat léčivé přípravky s výjimkou aplikace nitrožilně a do epidurálních katétrů a intramuskulárních injekcí u novorozenců a dětí do 3 let věku,
- b) odebírat biologický materiál, provádět vyšetření biologického materiálu získaného neinvazivní cestou a kapilární krve semikvantitativními metodami,
- c) zavádět a udržovat kyslíkovou terapii,
- d) v rozsahu své odborné způsobilosti vykonávat činnosti při ošetření akutní a chronické rány,
- e) připravovat pacienty k diagnostickým nebo léčebným výkonům, podle rozhodnutí lékaře, VS nebo PA při nich asistovat, poskytovat ošetrovatelskou péči při těchto výkonech a po nich,

- f) vykonávat v rozsahu své odborné způsobilosti činnosti při činnostech spojených s přijetím, přemístováním, propuštěním a úmrtím pacientů.

(3) Zdravotnický asistent pod přímým vedením VS se specializovanou způsobilostí nebo PA se specializovanou způsobilostí v oboru může v rozsahu své odborné způsobilosti při poskytování vysoce specializované ošetrovatelské péče vykonávat činnosti uvedené v odstavci 1 (vyhláška č. 55/2011 Sb., ©2010-2018).

3.5 Zdravotnické školy od roku 2017

V současné době došlo v reakci na neustálý nedostatek zdravotnického personálu (Všeobecných sester, Zdravotnických asistentů aj.), k další změně ve vzdělávání. Dne 12. 7. 2017 přichází v platnost nový zákon č. 201/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon poté nabyl účinnosti dne 1. 9. 2017 (Ministerstvo zdravotnictví České Republiky, ©2010; zákon č. 201/2017 Sb., ©2010-2018).

Podstatou tohoto nového zákona a novinkou, ke které touto změnou došlo, je především to, že dosavadní obor Zdravotnický asistent bude ve školním roce 2019/2020 definitivně zrušen a nahradí jej nový obor Praktická sestra. Zásadní změnou je také to, že všichni, kteří doposud vystudovali obor Zdravotnický asistent, nebo jej právě studují, popřípadě ho v příštích dvou letech začnou studovat, získávají automaticky způsobilost k výkonu povolání Praktická sestra (Nový obor mezi zdravotníky: Praktická sestra in Ošetrovatelství.info, ©2009).

3.5.1 Praktické sestry

Získání odborné způsobilosti k výkonu profese Praktická sestra, je dle zákona č. 201/2017 Sb. možné následujícími způsoby:

- absolvováním studia oboru Praktická sestra na střední zdravotnické škole;
- absolvováním studia oboru Zdravotnický asistent na střední zdravotnické škole, pokud bylo studium započato nejpozději ve školním roce 2018/2019;

- absolvováním akreditovaného kurzu Praktická sestra po získání středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborné způsobilosti k výkonu povolání ošetřovatele podle § 36;
- akreditovaného kvalifikačního kurzu Zdravotnický asistent po získání středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborné způsobilosti k výkonu povolání ošetřovatele podle § 36, pokud akreditovaný kvalifikační kurz byl zahájen do konce roku 2018;
- 6 semestrů akreditovaného zdravotnického bakalářského studijního oboru pro přípravu všeobecných sester nebo 3 ročníků na vyšší odborné škole v oboru diplomovaná Všeobecná sestra (zákon č. 201/2017 Sb., ©2010-2018).

Odbornou způsobilost k výkonu povolání Praktická sestra má rovněž zdravotnický pracovník, který získal odbornou způsobilost k výkonu povolání Zdravotnického záchranáře (dle § 18), nebo Porodní asistentky (podle § 6) (zákon č. 201/2017 Sb., ©2010-2018).

Praktická sestra má především za úkol provádění vysoce kvalifikované ošetrovatelské péče u pacienta. Dále spolupracuje s lékařem či zubním lékařem na poskytování preventivní, léčebné, rehabilitační, paliativní, neodkladné, diagnostické a dispenzární péče (zákon č. 201/2017 Sb., ©2010-2018).

Obor Praktická sestra není na stejné úrovni jako Všeobecná sestra (dále VS). Jedná se stále o vzdělání, na jejímž konci žáci skládají pouze maturitní zkoušku a získávají osvědčení o úspěšném vykonání maturitní zkoušky. Praktická sestra se řadí do nižší platové třídy než Všeobecná sestra. Co je však velmi podstatnou změnou je to, že Praktická sestra se řadí mezi zdravotnické pracovníky způsobilé k výkonu povolání bez odborného dohledu. Činnosti Praktické sestry vymezuje vyhláška 391/2017 Sb., kterou se mění dosavadní vyhláška 55/2011 Sb. o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků. Tato vyhláška nabyla účinnosti dne 14. 12. 2017 (vyhláška 391/2017 Sb., ©2010-2018). Na rozdíl od dosavadní profese Zdravotnického asistenta, mohou Praktické sestry vykonávat velkou část ošetrovatelských činností bez odborného dohledu, na základě indikace lékaře nebo zubního lékaře. Kde však odborný dohled nad pracovníky přetrvává, je výkon specializované nebo vysoce specializované ošetrovatelské péče. Při výkonu specializované ošetrovatelské péče musí být Praktické sestry pod odborným dohledem Všeobecné sestry nebo Porodní asistentky (dále PA), zatímco při výkonu vysoce specializované péče musí Praktické sestry pracovat pod přímým vedením VS

se specializovanou způsobilostí, PA se specializovanou způsobilostí nebo dětské sestry se specializovanou způsobilostí (Praktická sestra in Ošetřovatelství.info, ©2009).

Nyní si činnosti, které může Praktická sestra provádět, přiblížíme detailně. Jak již bylo řečeno, činnosti Praktické sestry jsou dány Vyhláškou č. 391/2017 Sb., kterou se mění vyhláška č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, ve znění vyhlášky č. 2/2016 Sb., konkrétně § 4 a.

(1) Praktická sestra vykonává činnosti podle § 3 odst. 1 a dále bez odborného dohledu a bez indikace a v souladu s diagnózou stanovenou lékařem nebo zubním lékařem poskytuje nebo zajišťuje základní ošetrovatelskou péči. Přitom zejména může:

- a) sledovat fyziologické funkce za použití zdravotnických prostředků a získané informace zaznamenávat do dokumentace,
- b) pozorovat a zaznamenávat fyzický a psychický stav pacienta a schopnost příjmu potravy,
- c) provádět komplexní hygienickou péči, včetně prevence proleženin,
- d) rozdělovat stravu pacientům podle diet a dbát na jejich dodržování, dohlížet na dodržování pitného režimu, sledovat bilanci tekutin, pečovat o vyprazdňování,
- e) aplikovat zábaly, obklady, léčivé koupele, teplé a studené procedury,
- f) provádět sociální aktivizaci zejména v rámci péče o seniory,
- g) pečovat o zajištění psychické pohody, pocitu jistoty, bezpečí a sociálního kontaktu,
- h) vykonávat činnosti při zajištění herních aktivit dětí,
- i) provádět ve spolupráci s fyzioterapeutem, ergoterapeutem, všeobecnou sestrou, dětskou sestrou a porodní asistentkou rehabilitační ošetrovatelství, zejména polohování, posazování, základní pasivní, dechová a kondiční cvičení, nácvik sebeobsluhy s cílem zvyšování soběstačnosti pacienta a metody bazální stimulace s ohledem na prevenci a nápravu poruch funkce, včetně prevence dalších poruch vyplývajících ze snížené mobility nebo imobility,
- j) sledovat poruchy celistvosti kůže,
- k) pečovat o močové katetry pacientů starších 3 let; péči o močové katetry pacientů se rozumí zejména hygiena genitálu, dezinfekce katetru, výměna močového sáčku,
- l) ošetřovat periferní žilní vstupy,
- m) zajišťovat činnosti spojené s přijetím, přemístováním a propuštěním pacientů,

- n) poskytovat a zajišťovat psychickou podporu umírajícím a jejich blízkým a po stanovení smrti lékařem zajišťovat péči o tělo zemřelého a činnosti spojené s úmrtím pacienta,
- o) poskytovat a zajišťovat psychickou podporu umírajícím a jejich blízkým a po stanovení smrti lékařem zajišťovat péči o tělo zemřelého a činnosti spojené s úmrtím pacienta,
- p) vykonávat v rozsahu své odborné způsobilosti činnosti při přejímání, kontrole, manipulaci a uložení zdravotnických prostředků¹¹⁾ a prádla, jejich dezinfekci a sterilizaci a zajištění jejich dostatečné zásoby,
- q) vykonávat činnosti při zajišťování stálé připravenosti pracoviště včetně věcného a technického vybavení a funkčnosti zdravotnických prostředků.

(2) Praktická sestra může vykonávat bez odborného dohledu na základě indikace lékaře nebo zubního lékaře jednoduché výkony při poskytování zdravotní péče; zejména může:

- a) podávat léčivé přípravky s výjimkou radiofarmak; léčivé přípravky nemůže podávat formou nitrožilní injekce, infuzí nebo aplikací do epidurálních katetrů a dále u dětí do 3 let věku formou intramuskulární injekce,
- b) provádět odsávání sekretů z horních cest dýchacích u pacientů při vědomí starších 10 let a zajišťovat jejich průchodnost,
- c) zavádět a udržovat inhalační a kyslíkovou terapii,
- d) odebírat kapilární a žilní krev a jiný biologický materiál,
- e) provádět vyšetření biologického materiálu získaného neinvazivní cestou a kapilární krve,
- f) provádět ošetření nekomplikovaných chronických ran, ošetřovat stomie,
- g) podávat potraviny pro zvláštní lékařské účely.

(3) Praktická sestra pod odborným dohledem zubního lékaře může

- a) zpracovávat dentální materiály v ordinaci,
- b) vykonávat činnosti zubní instrumentárky podle § 40 odst. 1 písm. c).

(4) Při poskytování specializované ošetrovatelské péče může praktická sestra pod odborným dohledem všeobecné sestry, dětské sestry nebo porodní asistentky vykonávat činnosti podle odstavce 1 písm. a) až l), p) a q).

(5) Při poskytování vysoce specializované ošetrovatelské péče může praktická sestra pod přímým vedením všeobecné sestry se specializovanou způsobilostí, dětské sestry

se specializovanou způsobilostí nebo porodní asistentky se specializovanou způsobilostí v oboru vykonávat činnosti podle odstavce 1 písm. a) až l), p) a q) (vyhláška 391/2017 Sb., ©2010-2018).

4 MOTIVACE

Motivaci můžeme obecně popsat jako proces, který probíhá uvnitř jedince. Tento proces vzniká na základě přítomnosti nějaké potřeby jedince a má za výsledek takový vnitřní stav jedince, který vede k naplnění této potřeby. Než člověk začne nějakým způsobem jednat, často se objevuje tzv. vnitřní pohnutka (endogenní), která vychází z konkrétní potřeby jedince. Jako příklad endogenního zdroje motivace, můžeme zmínit např. hlad. Člověk pociťuje hlad a je tedy motivován k tomu sehnat si potravu a najíst se. Vnitřní pohnutka, nebo také stav, však nemusí vycházet pouze z vnitřních situací, ale i z těch vnějších, které působí vznik vnitřní pohnutky. Takovým příkladem je např. situace ohrožení života. Kromě vnitřní pohnutky existuje také vnější neboli exogenní, pod kterou si můžeme např. představit situaci, kdy jedinci je za splnění určitého úkolu přislíbena finanční odměna. Podněty, které na jedince působí z vnějšku, však ještě nutně nemusí způsobovat změnu v chování jedince, nebo jeho motivaci k určitému chování. Vždy záleží také na dalších proměnných, jako je stav aktuálních potřeb jedince, jeho konkrétní naladění. Jako příklad si můžeme uvést situaci, kdy jedinec může být zaujat určitou věcí, např. jídelním lístkem v restauraci, je však nasycený, a tak jídelnímu lístku nadále nevěnuje pozornost. S tímto procesem úzce souvisí tzv. motiv. Motiv můžeme popsat jako příčinu, nebo důvod určitého jednání jedince, který mu přináší uspokojení. Pojmy motivace a motiv jsou vnitřní psychické procesy, které jsou velmi úzce spjaty a které nám pomáhají přinést vysvětlení určitého jednání jedince, směřující ke splnění cíle (Nakonečný, 2014).

Jak jsme si již naznačili výše, můžeme najít v lidském chování a jednání určitý smysl, neboť každý jedinec, se právě tímto jednáním snaží dosáhnout určitého cíle, tedy uspokojit své potřeby. To, že má člověk nějakou potřebu, naznačuje, že má člověk něčeho nedostatek, něco mu chybí (Nakonečný, 2014). Abychom zjistili, co člověka trápí, nebo jaké potřeby je u něj zrovna potřebné zajistit, musíme se dobře ptát. Ve zdravotnictví je tato otázka pro ošetřující personál denním chlebem. Často se svých pacientů ptají, jestli něco potřebují, popřípadě co. Takto stejně je třeba se ptát jak současných zaměstnanců ve zdravotnictví, tak i potenciálních budoucích zdravotnických pracovníků (Zítková, Pokorná, Mičudová, 2015).

Ke zhodnocení motivace byla tvořena řada teorií motivace, mezi tu nejznámější a ve zdravotnictví nejčastěji používanou, se řadí Maslowova hierarchie potřeb. Stejně jako je tato hierarchie hojně využívána ve zdravotnictví, můžeme ji využít i ke zjištění potřeb

žáků, neboť každý člověk má jiný žebříček potřeb – to, co pro daného žáka může být stěžejní, může být pro jiného zase méně důležité (Zítková, Pokorná, Mičudová, 2015).

Maslow seřadil potřeby do tzv. pyramidy od nejnižších po vyšší, a to konkrétně do pěti úrovní. Na základně se nachází potřeby nižší, nad nimi se pak nacházejí potřeby vyšší (Plevová et al., 2012). Trachtová (2013) ve své knize uvádí Maslowovu pyramidu takto (modifikace dle Atkinsonová, Atkinson, Smith, Bema):

1. potřeby fyziologické – potřeba pohybu, čistoty, výživy, vyprazdňování, spánku, kyslíku, sexuální potřeba;
2. potřeby a jistoty bezpečí – potřeby vyvarovat se nebezpečí, ohrožení, touha po důvěře, spolehlivosti, stabilitě;
3. potřeby sounáležitosti a lásky – potřeby afilační, milovat a být milován, potřeba náklonnosti, sounáležitosti, integrace;
4. potřeby uznání a sebeúcty – potřeba sebeúcty, sebekoncepcie, potřeba uznání, souhlasu, autonomie;
5. potřeby kognitivní – potřeby poznávat, vidět, rozumět;
6. potřeby estetické – potřeby symetrie, krásy;
7. potřeby seberealizace – realizace vlastního potenciálu.

4.1 Osobnost žáka

Žáka můžeme chápat jako aktéra vzdělávacího procesu. Žák svým působením ovlivňuje nejen práci učitele, jeho komunikaci, ale zároveň vlastně i sám sebe. Žáci vstupují do vzdělávacího procesu jako individuality a učitel by měl při své práci právě toto u každého žáka zohledňovat. Úkolem učitele je tedy kromě samotného vzdělávání žáků, také poznat své žáky, jejich individuality, dovednosti, znalosti, jejich hodnoty a potřeby (Mešková, 2012).

4.2 Motivace žáků ke studiu

Motivaci, jak již bylo zmíněno výše, můžeme rozdělit na vnitřní a vnější. Motivy mohou být různé, což je ovlivněno současným stavem jedince a jeho aktuálními potřebami. Na to, jaké faktory, ať už motivující či demotivující, působí na žáky a jejich volby týkající se studia, se společně podíváme v této kapitole. Motivy, nebo také hybné činitele, či síly, jsou právě to, co žáka podporuje, směřuje nebo podněcuje k nějaké činnosti, nebo naopak odrazují či tlumí jeho činnost. U dospívajících jedinců, můžeme tyto činitele

rozdělit podobně, jako obecné motivy, a to na individuální (vnější) a vnitřní. Individuální činitele adolescentů jsou jejich vnitřní motivační cíle, tedy to, čeho chtějí dosáhnout. Vnějšími činiteli, jsou pak vlivy prostředí, především tedy sociálního, kde zařazujeme prostředí školy. Největší vliv na motivaci adolescentů v prostředí školy, mají vyučující a spolužáci (Krejčová, 2011).

V průběhu přibývajících věku a narůstajícímu stupni školní docházky, se motivace žáků postupně mění. Výsledky výzkumů, provedených na toto téma ukazují, že s nástupem žáků na střední školu jejich motivace spíše klesá. Naopak se u žáků projevuje nárůst negativních pocitů a pokles motivace. Dle Pavelkové (2011) lze tento jev vysvětlit tak, že s nástupem na novou školu – v našem případě střední školu, byla u žáka splněna jeho aktuální potřeba (potřeba přijetí na danou střední školu). Pavelková současně předpokládá, že ke zvýšení motivace žáka dojde opět ke konci studia, a to s aktuální potřebou úspěšně školu absolvovat. Kromě tohoto, spíše negativního náhledu na motivaci dospívajících, přispívá svým názorem Čáp a Pavelková (2011), dle kterých se motivace žáka může postupně měnit, od tzv. počáteční motivace, která bývá spíše krátkodobá či nárazová, k motivaci dlouhodobější a hlubší, zaměřující se na budoucnost (Čáp, Pavelková in Krejčová, 2011).

4.2.1 Klinické prostředí jako zásadní motivační faktor

Studium na středních zdravotnických školách je specifické především praktickou výukou probíhající v klinickém prostředí – ve zdravotnických zařízeních. Je rozhodně podstatné brát na tento fakt zřetel, neboť právě klinické prostředí může často vést k nespokojenosti žáků a jejich nezájmu o studium posléze i zaměstnání v tomto prostředí.

Odbornou přípravu sester na jejich budoucí povolání, můžeme specifikovat jako kombinaci praktické přípravy, tedy klinické výuky a teorie, kterou žáci získávají ve škole. Praktická výuka žáků představuje nezbytnou a neoddělitelnou část v přípravě žáků na tuto profesi. Představuje právě propojení získané teorie s praxí. Pokud hovoříme o klinickém výukovém prostředí, neznamená to pouze zdravotnická zařízení. Za klinické výukové prostředí můžeme považovat jakékoliv prostředí, kde si žáci zkusí aplikovat teoretické poznatky do praxe. Může se tak jednat o jakékoliv odborné učebny či laboratoře, nebo speciální simulační centra, kde sice nedochází přímo k praktické výuce jako v rámci zdravotnických zařízení, ale žáci zde mohou zkoušet praktické dovednosti např. na simulovaných situacích. Samozřejmě stěžejní část praktické výuky probíhá

v reálných situacích ve zdravotnických zařízeních, mezi která se řadí lůžková oddělení nemocnic, oddělení dlouhodobé péče, až po ambulantní zařízení primární péče a péče o klienty v sociálním prostředí. Klinické prostředí je v přípravě žáků na budoucí profesi nenahraditelné, neboť žákům přináší reálné situace, a problémy, které je třeba řešit. Můžeme je rozdělit do dvou skupin. Problémy první skupiny lze vyřešit na základě již získaných technických či manuálních dovedností, zkušeností, praxí založené na důkazech, jednoduše řečeno na tyto problémy mohou být aplikovány jakési standardní postupy či klinická doporučení. Druhá skupina, je tvořena problémy, které jsou variabilní, náročné a nejasné a jejich řešení není jednoznačně dané zaběhnutými postupy. Takové situace jsou však pro přípravu budoucích zdravotnických pracovníků také nesmírně důležité. Jak již bylo zmíněno, na žáky studující zdravotnické obory, kromě běžných stresorů působících na škole, působí také aspekty spojené s klinickou praxí. Jedná se např. o materiální vybavení odborných učeben či pracovišť, personální obsazení nemocnic, personální vybavení škol – učitelé, samotní pacienti, interpersonální vztahy, učební prostředky a materiály, metody výuky atd. Podle výsledků, které přinesly výzkumy prováděné právě u těchto žáků, se u nich objevují úzkosti, a to ve vyšší míře, než je běžné. Určitá míra stresu nebo úzkosti je samozřejmě na místě, neboť to vede žáky ke splnění určitých úkolů, pokud ale dochází k tomu, že míra úzkosti přerůstá v neúnosnou mez, má to na žáky již negativní dopady. Právě stres a úzkost mohou být těmi faktory, které u žáků vedou k jejich zhoršení, vyhýbání se studiu nebo konkrétním výkonům, nebo dokonce i k nezájmu o studium (Gurková, Zeleníková 2017).

Gurková a Zeleníková (2017) zmiňují zdroje stresu a úzkosti týkající se klinického prostředí dle Jimeneze. Řadí se zde především:

- interpersonální vztahy – s lékaři, se sestrami, zapojení do zdravotnického týmu;
- strach z důsledků jejich činnosti – především obavy z poškození pacienta;
- obavy z neočekávaných situací – náhlé změny zdravotního stavu – zhoršení, smrt pacienta;
- nedostatek vědomostí a dovedností ke splnění stanoveného úkolu;
- sociální úzkost – zde se řadí např. nesplněná očekávání, obavy z hodnocení od druhých, pocitu selhání aj.;
- nedostatek opory – ze strany vzdělávací instituce, učitele nebo mentora (Gurková, Zeleníková, 2017).

Dalším aspektem, který může ovlivňovat žáky a jejich výkon, je i rozdíl mezi teorií a praxí. Často dochází k tomu, že realita je v klinických podmínkách poněkud jiná, než byli žáci zvyklí např. při výuce v odborných učebnách. Můžeme zde řadit např. nedostatek pomůcek či jejich dostupnost, chování pacientů, prvek času, nebo nároky na zaměstnance daného klinického pracoviště. Taková situace pak může vést buď k tomu, že se jedinec dané situaci přizpůsobí a naučí se v ní pracovat, nebo naopak odmítá provádět dané výkony a trvá na jejich provádění dle učebnicových zásad (Gurková, Zeleníková, 2017).

4.2.1.1 Reálné vzory sester

Klinické prostředí, ve kterém probíhá praktická výuka žáků, je tvořeno vším, co se v něm vyskytuje. Ať už se jedná o věci hmatatelné nebo skryté. Součástí klinického prostředí jsou také interpersonální vztahy a různé interpersonální organizační struktury. Ty mají právě úzkou spojitost s učením v klinickém prostředí. Řadí se zde např. chování a přístup pacientů k žákům, přítomnost vyučujícího praktické výuky, supervize nebo také přístup vedení a sociální zázemí daného pracoviště (Gurková, Zeleníková, 2017).

Žáci během praktické výuky spolupracují nejen s vyučujícím, který za žáky nese zodpovědnost, ale také se zdravotnickým personálem, který na daném oddělení pracuje. Právě interpersonální vztahy na pracovištích zdravotnických zařízení a zkušenosti žáků se zdravotnickým personálem, jsou opravdu významným zdrojem stresu žáků. Často se stává, že žáci jsou na daných odděleních během praktické výuky, bráni jako jakýsi článek navíc, jako někdo, kdo jen překáží či je pro zdravotnický personál přítěží. Jedná se o poměrně složitou situaci, neboť pokud se na tuto situaci podíváme z pohledu zdravotnického personálu, vidíme spoustu práce, povinností, nutnost plnění si svých vlastních povinností, nedostatek personálu, vypjaté vztahy na pracovišti atd. Žák na praxi naopak očekává vstřícnost, ochotu a pomoc při začlenění do pracovního procesu, a právě díky těmto faktorům, se jim jich občas nemusí dostávat (Gurková, Zeleníková, 2017).

Výzkumy bylo zjištěno, že právě začlenění se do pracovního kolektivu na daném oddělení během praktické výuky, bylo pro studenty ošetřovatelství nejsložitějším úkolem. Mnohdy je tato snaha údajně stála více sil, než samotná výuka a proces učení. I další zdroje potvrzují, že vztahy žáků se zdravotnickým personálem (ať už sestrami či lékaři), byly samotnými žáky klasifikovány jako stresující. Mezi nejčastější problémy, které žáci ve spojitosti se vztahy na pracovištích zmiňují, jsou především neochota

zdravotnického personálu, ignorace žáků, nedostatečné zohlednění poměrně malých zkušeností žáků atd. (Gurková, Zeleníková, 2017).

Z výše zmíněných zjištění vyplývá poměrně velký problém, neboť právě zdravotnický personál by měl být pro žáky jakýmsi vzorem. Vzor lze chápat jako: „příklad chování, konkrétního jednání, postupu nebo řešení určité situace“ (Kolář et al., 2012, s. 114). Vzor je jedním z nejsilnějších výchovných prostředků. Jestliže mluvíme o vzoru, často máme na mysli nějakou osobnost. Nejčastějšími vzory pro žáky jsou osoby pro ně velmi blízké, dále jsou to lidé s autoritou nebo osobnosti významné v určité oblasti nebo oboru lidské činnosti. Děti, posléze žáci, si své vzory většinou vybírají sami, i když jejich výběr může být ovlivněn jinými lidmi. Již výše jsme hovořili o vzoru jako o jednom z nejvýznamnějších výchovných prostředků, neboť právě vzory fungují jako opravdu silné faktory ve výchově. Tyto vzory můžeme rozdělit na vzory, kterými jsou konkrétní jedinci z blízkého okolí žáka (rodiče, učitelé, prarodiče atd.), dále jsou to vzory přijaté, kdy se jedná především o významné osobnosti (zpěváci, sportovci, vědci atd.), anebo jsou to vzory, které nejsou konkrétní a jsou jakýmsi uskupením něčeho, co žák považuje za důležité (Kolář et al., 2012).

S tím, jak se rozvíjí ošetrovatelství, mění se i role sester, které při své práci zaujímají. Je to způsobeno nejen pokrokem a modernizací medicíny a ošetrovatelství, ale také jiných oborů, které s prací sestry úzce souvisí. Jsou to zejména společenské vědy, psychologie, etika, sociologie nebo také pedagogika. Staňková (2002), uvádí jako základní role sestry především role: sestra pečovatelka, edukátorka nemocného a jeho rodiny, obhájce nemocného, koordinátorka a asistentka (Staňková, 2002). Kutnohorská (2007) ve své knize také uvádí role sester. Některé z nich jsou z předchozími totožné, zatímco některé jsou poměrně nové. Jsou jimi: sestra ošetrovatelka, komunikátorka, edukátorka, poradkyně, pacientova advokátka, nositelka změn, manažerka a výzkumná pracovnice (Kutnohorská, 2007). Jednou z významných rolí sestry, a v tomto případě velmi důležitou, je role – sestra mentorka. Sestry se kromě praktických vyučujících rovněž podílí na pedagogické činnosti v klinickém prostředí. Ta spočívá především v odborném vedení žáků během jejich praktické výuky (Vytejková et al., 2011).

Sestra kromě toho, že by měla zaujímat určité role, by měla mít i určité osobnostní rysy a vlastnosti. Často se totiž dostává do složitých či velmi náročných situací, které by právě díky těmto vlastnostem, měla umět zvládnout. Mezi tyto vlastnosti se řadí např.: cílevědomost, diskrétnost, důvěryhodnost, kolegialita, láska k nemocnému, nezištnost, obětavost, odpovědnost, ohleduplnost, ochota, optimizmus, otužilost, poctivost,

radost, sebeovládání, sociální citění, spolehlivost, taktnost, trpělivost, tvořivost, vlídnost a velkorysost (Kutnohorská, 2007). Taková sestra, která zvládá zastávat své role, a navíc oplývá výše zmíněnými ctnostmi, je pro žáky ideálním vzorem.

Reálnými vzory pro žáky nelékařských zdravotnických oborů, mohou být sestry, které ve zdravotnictví pracují a jsou za svou činnost ve zdravotnictví právem odměněny. Takové ocenění sester probíhá každoročně v rámci již tradiční a velmi prestižní soutěže – Sestra roku. Letos proběhl již 18. ročník této události, která si klade za cíl především ocenit mimořádně náročnou a zodpovědnou práci sester a jiných nelékařských zdravotnických pracovníků a její přínos pro společnost. Záštitu nad touto událostí drží MgA. Dagmar Havlová a její Nadace Dagmar a Václava Havlových VIZE 97, MZČR, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR a dále primátorka města Prahy. Odborným garantem této události je profesní organizace sester – Česká asociace sester (O soutěži in Sestra roku, 2018). V rámci této události proběhla nyní teprve druhým rokem soutěž Škola roku, jejímž cílem je vyhlásit vítěze soutěže o nejlepší zdravotnickou školu roku. Cílem této soutěže je také motivace nováčků ke studiu nelékařských oborů na středních zdravotnických školách (Škola roku in Sestra roku, 2018).

Vítězové této soutěže pak mohou být reálnými vzory pro budoucí nebo i stávající žáky středních zdravotnických škol a mohou je svou činností a prací motivovat v dalším profesním rozvoji nebo profesní dráze.

4.2.2 Škola a její prostředí jako motivační faktor

Důležitým a velmi podstatným faktorem, který působí na motivaci jedince, je škola, její prostředí a klima. Můžeme také rozlišit mezi několika hybnými silami. Mezi ně patří ty, které vychází ze samotné osobnosti daného jedince. Zde se řadí jeho osobní motivační cíle. Dále existují hybné činitele, které vycházejí z prostředí školy, kde jedinec studuje. Zde velmi významnou roli hrají především vyučující a vrstevnické skupiny. V průběhu studia žáků dochází k neustálé interakci mezi žáky a učiteli. Školu, posléze školní třídu tedy můžeme nazývat jako tzv. motivační prostředí (Krejčová, 2011).

V začátcích studia střední školy je velice důležité, aby byl žák schopný zadaptovat se na tamější podmínky. Jedná se především o požadavky, které jsou na žáka kladeny. Ty mohou být nepřiměřené, což způsobuje poruchy adaptace žáka. Mezi faktory, které zapříčiňují vznik těchto poruch, se řadí právě nedostatečná motivace žáka ke studiu (Sikorová, 2012).

Dá se říct, že žáci tráví ve škole velkou část svého času a každodenních činností, proto by škola měla být pro žáky zdrojem jejich vlastní iniciativy. Mělo by zde tedy docházet k jejímu rozvoji. Realita je však poměrně jiná. Žáci si často bývají vědomi, jaké nároky jsou na ně kladeny, ať už z pohledu plnění zadaných úloh či udržení soustředěnosti na danou činnost. Co se však týká jejich motivace k práci a uchopení se iniciativy, ty jsou velmi nízké. Obráceně tomu však bývá v případech mimoškolních aktivit (ne v prostředí školy), kdy se vnitřní motivace žáků a taktéž jejich iniciativa zvyšuje. Častými důvody snížené motivace nebo nedostatku vlastní iniciativy, bývá např. nedostatečná samostatnost žáků, neschopnost seberegulace, vysoká míra stresu, která je spojená s vysokými nároky na žáky, a právě i atraktivnější nabídky z mimoškolního prostředí, kterým žáci raději věnují svou pozornost (Krejčová, 2011).

4.2.2.1 Osobnost učitele

O důležitosti vzorů ve výchově jsme se zmínili již výše, v kapitole reálné vzory sester. Nejen v klinickém prostředí je důležité, aby žáci měli svůj vzor. Také ve výuce ve školním prostředí je toto důležité. Právě ve škole by se vzorem pro žáky měl stát učitel, a to především v oblastech odborného vzdělání a znalostmi daného vyučovaného předmětu, efektivního a taktního vedení procesu učení, ale také jako vzor osobnosti se svými hodnotami a postoji. Učitel by se měl stát vzorem především na základě své přirozené autority a na získání důvěry žáků (Kolář, 2012).

Co se týká žáků, měla by je výuka a práce v ní především zaujmout a měla by jim zprostředkovat poznání nových věcí. Žákům by měly být stanoveny zajímavé a nové cíle, čímž by se mělo dosáhnout aktivizace jejich vlastní iniciativy. Ten, kdo by měl tuto iniciativu a motivaci podněcovat zajímavými a poutavými úlohami, je právě vyučující. Úlohy, které jsou vhodné pro žáky středních škol, především pak pro ty, kteří mají zájem být ve svém studiu úspěšní, by měly být krátké, a ne příliš složité. Tito žáci totiž kladou důraz především na své výsledky (Krejčová, 2011). Motivaci žáků pak zvyšuje také sledování vlastního pokroku a dosažení stanovených cílů. Pokud se žák na dosažení tohoto cíle sám podílel, bude jeho uspokojení o to větší. Osobní úspěch žáka je tedy klíčovým krokem k neustálému zvyšování jeho motivace (Horská, 2009).

Výzkum, na který odkazuje ve své publikaci Krejčová (2011), poukázal na to, že adolescenti bývají i při zapojení do těžkých úkolů často znuženi a nejsou motivováni. Řešením tak může být především jejich aktivizace, zvýšení kompetencí a autonomie žáků

a také by jim měla být ukázána smysluplnost jejich aktivity a práce. I v této situaci je důležitý právě vyučující, který by měl žáky aktivizovat a usměrňovat jejich autonomii a kompetence.

4.2.2.2 Vrstevnické skupiny

Žáky a jejich motivaci ke studiu na střední škole, ovlivňuje ještě jeden, poměrně významný faktor. Tímto faktorem jsou tzv. vrstevnické skupiny. Ty v dospívání tvoří velice významnou součást života žáků, především i proto, že tyto vztahy jim napomáhají přizpůsobit se novým životním podmínkám a situacím. Zatímco dříve převládal názor, že vrstevnické skupiny mají na motivaci jedince spíše negativní vliv, dnes je výzkumy prokázáno, že toto působení má jak negativní, tak i pozitivní charakter. Jak jsme již zmiňovali výše, výkony a motivace žáků s nástupem na střední školu mají tendenci spíše klesat. Zde se právě může projevat vliv vrstevnické skupiny, se kterou se jedinec sdružuje. Konkrétně, pokud se žák kamarádí s jedinci dosahujícími lepšího prospěchu, nedochází tak často ke zhoršení prospěchu jeho samotného. Zatímco u žáků, kteří se kamarádí s jedinci se slabými výsledky, často dochází k jejich zhoršení. Pokud žák po nástupu na novou střední školu žádné vrstevnické vztahy nenaváže, je taktéž ohrožen tím, že se jeho prospěch zhorší. Rovněž se tyto studenti v nové životní situaci hůře přizpůsobují. Výzkumy, které byly na toto téma prováděny však ukázaly, že časem se prospěch těchto žáků stabilizoval. Je tedy poměrně jasné, že nejcitlivější pro žáky je období nástupu na novou školu a s tím spojená adaptace na novou životní situaci (Krejčová, 2011)

Postavení žáků ve třídě a jejich vzájemné vztahy v kolektivu jsou dalším faktorem, který ovlivňuje školní práci a motivaci. Jestliže jsou vztahy mezi spolužáky přátelské, dochází k tomu, že skupina dokáže motivovat jedince k lepším výkonům. Žáci se často ve třídách dělí na skupiny podle jejich výkonů ve výuce. Průzkumy ukázaly, že vlivem přátelských pout se výsledky ve skupinách stabilně udržují. Např. ve skupině s nejlepšími výsledky se žáci navzájem motivují k úspěchům a zájmu o výuku, zatímco ve skupině s nejhoršími výsledky se žáci podporují v nezájmu o výuku a dosažení studijních úspěchů. Skupinou, která je nejvíce ohrožená nezájmem o výuku a nízkou motivací, je právě ta, která vznikla na základě dosahování špatných výsledků. Další ohroženou skupinou jsou pak žáci, kteří nejsou příliš zapojeni do kolektivu třídy nebo jsou přehlíženi spolužáky či vyučujícími (Krejčová, 2011).

Je jasné, že na motivaci žáků ke studiu, má kromě samotného školního prostředí, kde spadají učitelé a vrstevnické skupiny, neodmyslitelný vliv také rodina a její zázemí.

Rodina je právě ta, která je základem pro předávání životních hodnot žákovi a od ní se pak odvíjí, jak žák vnímá důležitost vzdělání (Krejčová, 2011).

4.3 Prestiž povolání

„Prestiž znamená úctu nebo uznání, kterého se člověku dostává od ostatních.“ (Nový, Surynek et al., 2006, s. 92). Prestiž je velmi blízce spjata s lidskými potřebami seberealizace a uznání a jejich následným uspokojováním. Také ji můžeme považovat za zdroje motivace jedinců, či vlivu, kterým na jedince působí. Dle autorů Nového a Surynka et al. (2006) lze lidi rozlišit na ty s vyšší prestiží a ty s nižší. Vyšší prestiž znamená jakousi výjimečnost, něco, co daného jedince odlišuje od ostatních a zabraňuje záměně jeho osoby s někým jiným. Je to tedy pocit určité výjimečnosti, zvláštnosti člověka. Objevuje se také myšlenka, že lidé přikládají vyšší prestiž těm jedincům, kteří si dle nich za svou činnost zaslouží řádné ocenění, např. ve formě většího bohatství či moci (Nový, Surynek et al., 2006).

Jestliže se věnujeme prestiži jednotlivých povolání, bavíme se vlastně o tom, jak lidé na jednotlivá povolání nahlízejí. My se konkrétně podíváme na to, jak lidé hodnotí profesi sestry. Samozřejmě náhled na toto povolání je v různých zemích rozlišná. Kromě odlišného pohledu na povolání v různých zemích, se také mění náhled na ni, a to konkrétně v průběhu času. Dříve bylo na toto povolání nahlíženo spíše jako na pomocné – sestra byla brána jako pomocnice, dokonce i jako služka bez vzdělání. V současné době je však již poměrně dobře známo, že sestra poskytuje kvalifikovanou a vysoce specializovanou péči, na základě kvalitního vzdělání, mnohdy i vysokoškolského (Zacharová, Šimíčková-Čížková, 2011). Kromě těchto aspektů působí na nahlížení na tuto profesi, také sociální prostředí. Konkrétně dochází k tomu, že společnost hodnotí význam jednotlivých profesí a také velmi významně ovlivňuje náhled na ni. Často pak, jako negativní důsledek těchto hodnocení, dochází k tomu, že práce sester je díky tomuto dokonce i podhodnocována (Zacharová, Hermanová, Šrámková, 2007). V neposlední řadě lze za faktor, který ovlivňuje hodnocení úrovně prestiže povolání zdravotní sestry, považovat také probíhající situaci ve zdravotnictví. Konkrétně se pak jedná o změny, které v současné době probíhají a mohou ovlivňovat náhled na profesi (Bártlová, 2005).

Vaněk a Krátká (2014) uvádějí ještě jeden poněkud zajímavý pohled na profesi sestry, a tedy i její prestiž. Jedná se o jakýsi sexualizovaný stereotyp, který se neustále objevuje ve spojení s povoláním zdravotní sestry a její uniformy. Zkusíte-li zadat v internetovém vyhledávací spojení „stejnokroj zdravotní sestry“, odkazy, které se zobrazí, pak nabízejí

především kostýmky pro zdravotní sestry (zde však nemyslíme opravdový stejnokroj pro sestru zaměstnanou ve zdravotnictví). Bortlová-Vondráková uvádí ve studii, že právě zdravotní sestra se nachází na úplném vrcholu tzv. „nejvíc sexy ženských povolání.“ (Bortlová-Vondráková in Vaněk, Krátká, 2014, s. 447). Tento poněkud kontroverzní názor však zastihuje hlavní úlohu sestry, kterou je především péče o nemocné. Prototypem sestry by pak měla být empatická, vzdělaná osoba, která si dokáže získat pacientovu důvěru a je schopná ho doprovázet v jeho těžkých chvílích. Taková zdravotní sestra by měla být vzorem a zároveň tím zvyšovat prestiž povolání (Vaněk, Krátká, 2014).

Nutno říct, že v posledních několika letech se prestiž sester z pohledu společnosti udržuje poměrně na vysoké úrovni. Je to ovlivněno především tím, že roste kvalita a stupeň dosaženého vzdělání sester, s čím jde ruku v ruce zvýšení samostatnosti, tedy autonomie sestry v ošetrovatelském procesu (Vévoda et al., 2013). Tento trend potvrzuje také šetření, které již několik let provádí Centrum pro výzkum veřejného mínění. Konkrétně se jedná o hodnocení prestiže jednotlivých povolání mezi českou veřejností. Výzkum probíhal tak, že respondentům byl předložen seznam 26 profesí a ti měli za úkol jednotlivá povolání obodovat. 99 bodů měli přiřadit profesi, které si váží nejvíce a 1 bod poté profesi, které si váží nejméně. Tento výzkum probíhá již po několikáté, kdy ale povolání zdravotní sestry bylo do výzkumu zařazeno až v roce 2011. Od té doby probíhal výzkum v roce 2012, 2013 a naposledy v roce 2016. Výsledky výzkumů ukazují, že se profese zdravotní sestry drží na pomyslném vrcholu povolání, kterých si česká veřejnost váží. Kromě roku 2012, kdy se povolání zdravotní sestry umístilo na 4. pozici, se zbylá léta toto povolání udržuje na krásné 3. pozici (Tuček, 2016).

Poněkud zajímavým, je také fakt, který ukazuje rozdíly v hodnocení prestiže této profese společností a jak je naopak profese vnímána samotnými sestrami. Ty totiž prestiž svého povolání hodnotí jako nízkou, oproti společnosti, která jednoznačně vyzdvihuje tuto profesi na nejvyšší příčky. To, proč je subjektivní hodnocení sester tak nízké, není zcela jasné. Může se zde řadit např. pocit nedocenenosti v rámci zdravotnického týmu atp. Zajímavé je také to, že i když sestry kritizují např. výši platu či jejich nedocenení, mnoho z nich by po dotázání volilo tuto profesi znovu (Vaněk, Krátká, 2014).

5 METODIKA PRÁCE

5.1 Cíle výzkumu/hypotézy

Hlavní cíl

Hlavním cílem práce je zjistit, jaké faktory nejvíce ovlivňují žáky ve výběru střední zdravotnické školy a zda studium splnilo jejich očekávání.

Dílčí cíle

Dílčí cíl č. 1:

Zjistit, jaké faktory žáky nejvíce motivují ke studiu střední zdravotnické školy.

H₀: Předpokládáme, že méně nebo rovno 30 % z dotázaných žáků, motivovala ke studiu SZŠ rodina.

H₁: Předpokládáme, že více než 30 % z dotázaných žáků, motivovala ke studiu SZŠ rodina.

Dílčí cíl č. 2:

Zjistit, zda studium na střední zdravotnické škole splnilo očekávání žáků.

H₀: Předpokládáme, že u méně nebo rovno 50 % žáků, byla splněna očekávání od studia na SZŠ.

H₁: Předpokládáme, že u více než 50 % žáků, byla splněna očekávání od studia na SZŠ.

Dílčí cíl č. 3:

Zjistit, jaké překážky způsobily nenaplněná očekávání žáků/faktory, které nejvíce ovlivňují, že studium na střední zdravotnické škole nespĺnilo očekávání žáků.

H₀: Předpokládáme, že k nespĺnění očekávání od studia oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra, nejvíce ovlivnila žáky fyzická a psychická náročnost povolání, a to o více nebo rovno 60 % žáků.

H₁: Předpokládáme, že k nespĺnění očekávání od studia oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra, nejvíce ovlivnila žáky fyzická a psychická náročnost povolání, a to méně než u 60 % žáků.

Dílčí cíl č. 4:

Zjistit, co by žáky více motivovalo ke studiu na střední zdravotnické škole.

H₀: Předpokládáme, že méně nebo rovno 20 % žáků, by motivovalo vyšší finanční ohodnocení.

H₁: Předpokládáme, že více než 20 % žáků, by motivovalo vyšší finanční ohodnocení.

5.2 Metoda a technika výzkumu

Provedený výzkum je svou povahou kvantitativní, a k dosažení výsledku byl proveden systematický sběr a následná analýza získaných dat. Jako technika sběru dat byl zvolen nestandardizovaný dotazník. Dotazník můžeme definovat jako jednu z nejvyužívanějších metod sběru dat. Umožňuje nám získávat informace o respondentech, jejich názorech, pocitech atd. (Jansa, 2012).

Správnost dotazníku byla ověřena pilotním šetřením u 10 respondentů, aby se předešlo případným chybám, nesrovnalostem či nesprávné interpretaci. Na základě pilotního šetření bylo zhodnoceno, že další úpravy dotazníku nejsou třeba. Oslovení respondenti neměli problém s pochopením a interpretací jednotlivých otázek a jejich zadání.

5.2.1 Charakteristika dotazníkových položek

Dotazník obsahuje 22 otázek, z toho 11 uzavřených, 9 polouzavřených a 2 otevřené. Otázky jsou podle počtu možných odpovědí dichotomické (1), trichotomické (2), polytomické – výběrové (9) a polytomické – výčtové (8), volné (2).

5.3 Charakteristika vzorku respondentů

Základním předpokladem pro zařazení respondentů do výzkumu, bylo především získání písemného souhlasu managementu vybraných středních zdravotnických škol. Výběr výzkumného souboru byl záměrný, a to především z důvodu absolvování již téměř celé délky studia, a tudíž schopnost zhodnotit dosavadní studium. Respondenti museli splňovat následující kritéria:

- žáci 4. ročníku oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra na střední zdravotnické škole;
- respondenti mohli být ženy i muži;

- žáci, kteří vyjádřili souhlas se zařazením do výzkumného šetření.

Průzkumu se dohromady zúčastnilo 134 respondentů, z toho 117 žen (87,31 %) a 17 mužů (12,69 %). Respondenti zařazení do výzkumu jsou žáci 4. ročníků středních zdravotnických škol, konkrétně studijního oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra. Střední zdravotnické školy, které byly nakloněny se průzkumu zúčastnit, se nachází v Olomouckém a Moravskoslezském a kraji. Jsou to:

- Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Ostrava, příspěvková organizace;
- Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Emanuela Pöttinga a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Olomouc;
- Střední zdravotnická škola Hranice.

5.4 Organizace výzkumu

Dotazníkové šetření probíhalo na středních zdravotnických školách v Olomouci, Ostravě a Hranicích na Moravě, a to po předchozí domluvě a s udělením souhlasu managementu jednotlivých škol. Sběr dat probíhal v období od 1. prosince 2017 do 31. ledna 2018. Dotazník byl vytvořen v programu Microsoft Word a následně byl žákům distribuován v tištěné podobě. Distribuce dotazníků mezi žáky probíhala na jednotlivých školách rozdílně, a to buď za přítomnosti samotného organizátora průzkumu, který si dotazníky také ihned sesbíral, anebo za přítomnosti pověřených vyučujících, kteří vyplněné dotazníky sesbírali a po domluvené schůzce odevzdali organizátorovi průzkumu. Žáci dostali po rozdělení dotazníků pokyny k vyplnění a byli upozorněni na pečlivé prostudování jednotlivých zadání. Vyplňování dotazníků nebylo časově omezeno. Celkem bylo distribuováno 150 dotazníků, vrátilo se 134 (89,33% návratnost). Všechny dotazníky byly řádně vyplněny a zařazeny do zpracování.

5.5 Zpracování získaných dat

Získané odpovědi z vyplněných dotazníků byly zpracovávány v programu Microsoft Office Excel. Nejprve zde byly všechny odpovědi pečlivě zaznamenány a následně zde bylo provedeno i statistické zpracování výsledků. K výpočtu byla použita základní popisná statistika, konkrétně výpočet absolutní a relativní četnosti (kromě otázek č. 15 a 22, kde měli žáci možnost otevřené odpovědi). Četnost můžeme definovat jako počet výskytu jednotlivě zvolených odpovědí. Absolutní četnost znamená celkovou sumu jednotlivě zvolených

odpovědí (značíme malým písmenem n), relativní četnost je pak vyjádření v procentech (značíme malým písmenem p) (Kozel et al., 2006).

Vzorec výpočtu relativní četnosti:

$$p_i = \frac{n_i}{n}$$

Kromě výpočtu absolutní a relativní četnosti, byl použit také výpočet aritmetického průměru. Výpočet aritmetického průměru je jedna z nejpoužívanějších a také nejznámějších metod průměru. Tuto metodu výpočtu můžeme uplatnit tam, kde součet hodnot má nějaký informační charakter (Souček, 2006). Vzorec pro výpočet prostého aritmetického průměru můžeme vyjádřit takto:

$$\bar{x} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i$$

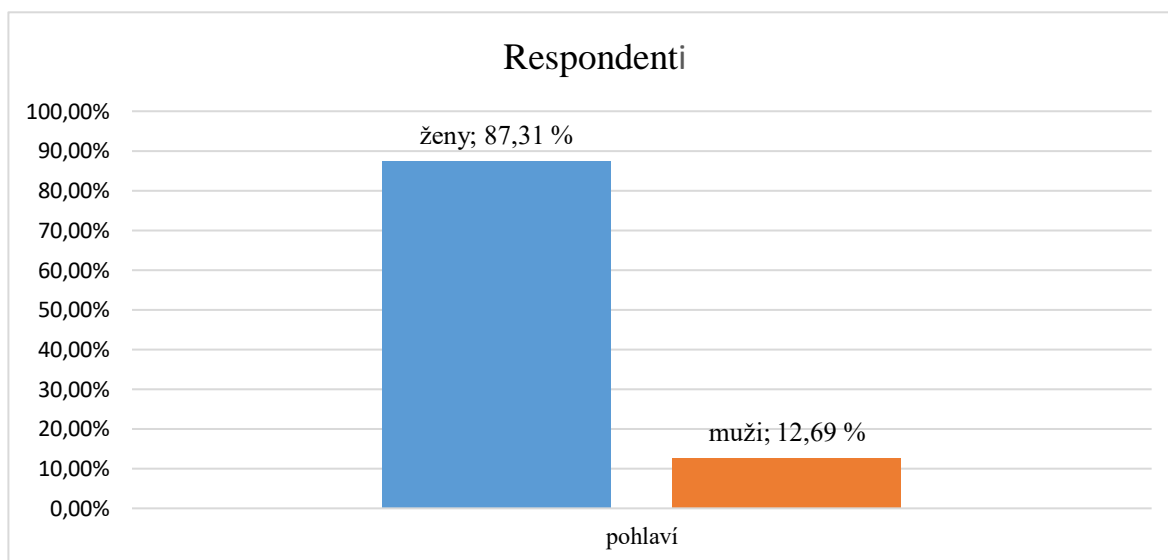
6 VÝSLEDKY VÝZKUMU

Výsledky dotazníkového šetření byly zaneseny do grafů v programu Microsoft Office Excel a následně společně s jednotlivými otázkami dotazníku, detailně popsány. Otázky byly rozděleny a seskupeny dle toho, jakého dílčího cíle se týkají. Viz. 5.5 Zpracování získaných dat.

6.1 Pohlaví respondentů

Tabulka 1. Popis respondentů

Základní údaje	Absolutní četnost n	Relativní četnost (%) p
Ženy	117	87,31
Muži	17	12,69
Celkem (Σ)	134	100,00

Graf 1. Popis respondentů

Výzkumného šetření se dohromady zúčastnilo 134 respondentů. Z toho žen bylo 117, což činí 87,31 % z celého výzkumného vzorku a mužů 17, což je 12,69 %. Podle zastoupení pohlaví v dotazníku, kde převažovaly ženy, a to ve značném počtu oproti mužskému pohlaví, můžeme říct, že obor Zdravotnický asistent/Praktická sestra, studují převážně ženy. Pro větší přehlednost uvádíme charakteristiku respondentů v grafu a tabulce (graf 1, tabulka 1).

6.2 Analýza otázek týkajících se dílčího cíle č. 1

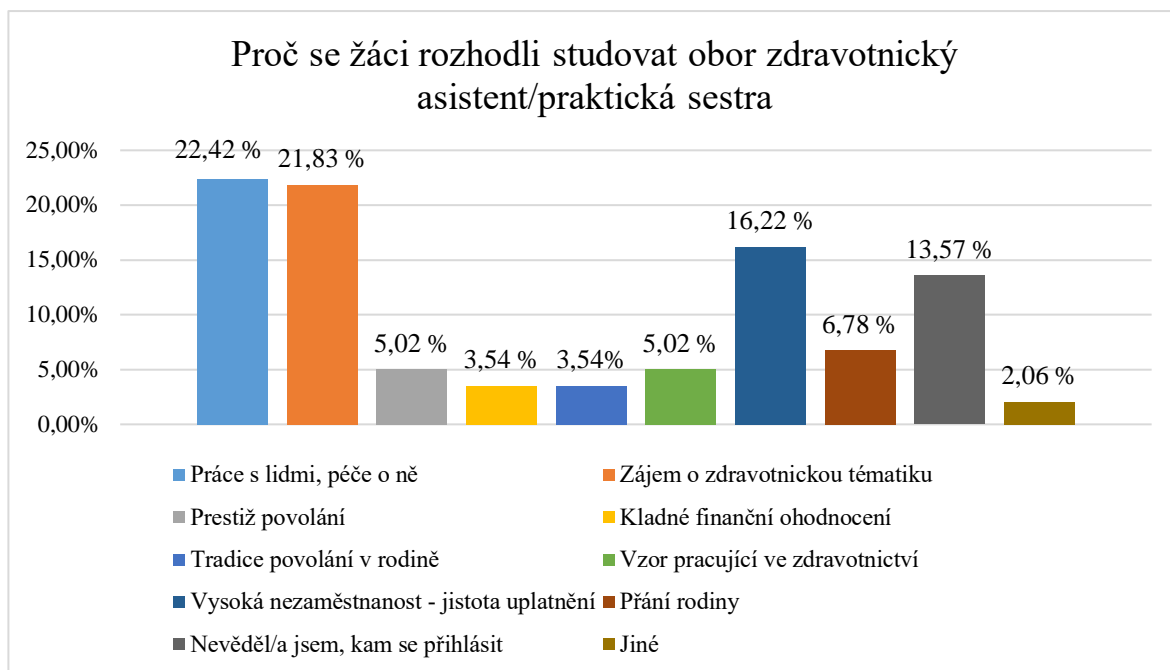
Dílčím cílem č. 1 je zjistit, jaké faktory žáky nejvíce motivují ke studiu střední zdravotnické školy. Tohoto dílčího cíle se týkají otázky č. 3, 4 a 7. Ty si následně popíšeme.

Otázka č. 3:

Proč jste se rozhodl/a studovat obor Zdravotnický asistent/Praktická sestra?

Tabulka 2. Motivace ke studiu oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra

Odpovědi	Absolutní četnost n	Relativní četnost (%) p
Práce s lidmi, péče o ně	76	22,42
Zájem o zdravotnickou tématiku	74	21,83
Prestiž povolání	17	5,02
Kladné finanční ohodnocení	12	3,54
Tradice povolání v rodině	12	3,54
Vzor pracující ve zdravotnictví	17	5,02
Vysoká nezaměstnanost – jistota uplatnění	55	16,22
Přání rodiny	23	6,78
Nevěděl/a jsem, kam se přihlásit	46	13,57
Jiné	7	2,06
Celkem (Σ)	339	100,00
Aritmetický průměr (\bar{x})	33,9	

Graf 2. Motivace ke studiu oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra

Tato otázka se zabývá důvodem, proč se žáci rozhodli studovat obor Zdravotnický asistent/Praktická sestra. Měli na výběr z 10 možností a mohli vybrat více možností. Nejčastější důvod, proč se žáci rozhodli studovat tento obor, byla práce s lidmi a péče o ně. Tuto možnost zvolilo 76 žáků (22,42 %). Druhým nejčastějším důvodem výběru tohoto oboru je zájem o zdravotnickou tematiku. Tuto možnost zvolilo 74 žáků (21,83 %). Jako další významný důvod výběru oboru, je nízká nezaměstnanost, a tedy jistota zaměstnání. Tuto odpověď volilo 55 žáků (16,22 %). 46 žáků (13,57 %) si tento obor zvolilo z důvodu, že nevěděli, kam se jinak přihlásit. Výběr oboru z důvodu přání rodiny, zvolilo 23 žáků (6,78 %), prestiž povolání a vzor pracující ve zdravotnictví, zvolilo 17 žáků (5,02 %), kladné finanční ohodnocení a tradici povolání v rodině zvolilo 12 žáků (3,54 %). Pouze 7 žáků (2,06 %) zvolilo možnost „Jiné“, a zde se objevovaly jako důvod výběru oboru např. celoživotní touha pomoci lidem, nemoc v rodině jako motivující faktor věnovat se péči o druhé i v povolání, sen stát se Všeobecnou sestrou nebo Porodní asistentkou, nebo dokonce výběr oboru z důvodu malého množství matematiky.

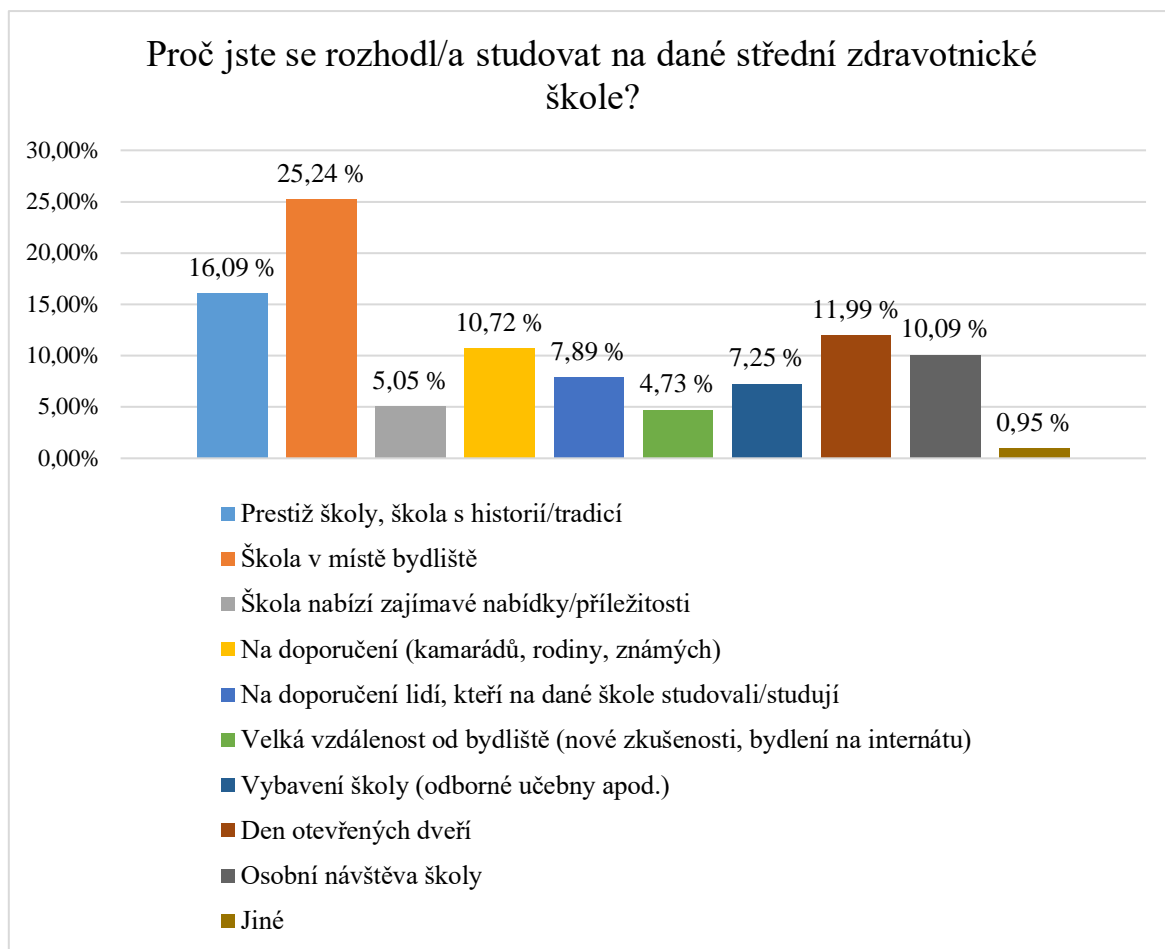
Z výsledků vyplývá, že ze všech desíti uvedených možností, průměrně 2 až 3 z nich ovlivnily žáky při rozhodování o výběru studia oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra. Průměrně jsou nejdůležitějšími faktory ovlivňující výběr tohoto oboru zájem o práci s lidmi a péče o ně a také zájem o zdravotnickou tematiku. Pro větší přehlednost důvodů, proč si žáci vybrali studium oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra, uvádíme tabulku a graf (tabulka 2, graf 2)

Otázka č. 4:

Proč jste se rozhodl/a studovat na dané střední zdravotnické škole?

Tabulka 3. Důvody ke studiu na dané SZŠ

Odpovědi	Absolutní četnost n	Relativní četnost (%) p
Prestíž školy, škola s historií/tradicí	51	16,09
Škola v místě bydliště	80	25,24
Škola nabízí zajímavé nabídky/příležitosti	16	5,05
Na doporučení (kamarádů, rodiny, známých)	34	10,72
Na doporučení lidí, kteří na dané škole studovali/studují	25	7,89
Velká vzdálenost od bydliště (nové zkušenosti, bydlení na internátu)	15	4,73
Vybavení školy (odborné učebny apod.)	23	7,25
Den otevřených dveří	38	11,99
Osobní návštěva školy	32	10,09
Jiné	3	0,95
Celkem (Σ)	317	100,00
Aritmetický průměr (\bar{x})	31,7	

Graf 3. Důvody ke studiu na dané SZŠ

Ve čtvrté otázce měli žáci volit důvod, proč se rozhodli studovat na konkrétní SZŠ. Na výběr měli žáci z 10 možností, kdy mohli volit více odpovědí. Průměrně si každou možnost zvolilo 31,7 respondentů ze všech oslovených. Nejčastějším důvodem pro výběr konkrétní střední zdravotnické školy, byla její blízkost v místě bydliště. Tuto možnost zvolilo 80 žáků (25,24 %). Druhým významným důvodem pro výběr školy, byla její historie a tradice, kdy tuto možnost zvolilo 51 žáků (16,09 %). Na základě návštěvy školy během dne otevřených dveří, si školu zvolilo 38 žáků (11,99 %). Na doporučení kamarádů, rodiny nebo známých, se na dané škole rozhodlo studovat 34 žáků (10,72 %). Podobně jako den otevřených dveří i osobní návštěva školy byla pro 32 žáků (10,09 %) rozhodujícím faktorem pro její výběr. Doporučení lidí, kteří na dané školy studují nebo studovali, ovlivnilo 25 žáků (7,89 %). Z důvodu vybavení si školu vybralo 23 žáků (7,25 %), 16 žáků (5,05 %) lákaly zajímavé nabídky a příležitosti, která škola poskytuje. Z důvodu velké vzdálenosti školy od domova a možnostem zažít nové zkušenosti nebo bydlet na internátu, si školu vybralo 15 žáků (4,73 %). Jinou možnost zvolili 3 žáci (0,95 %).

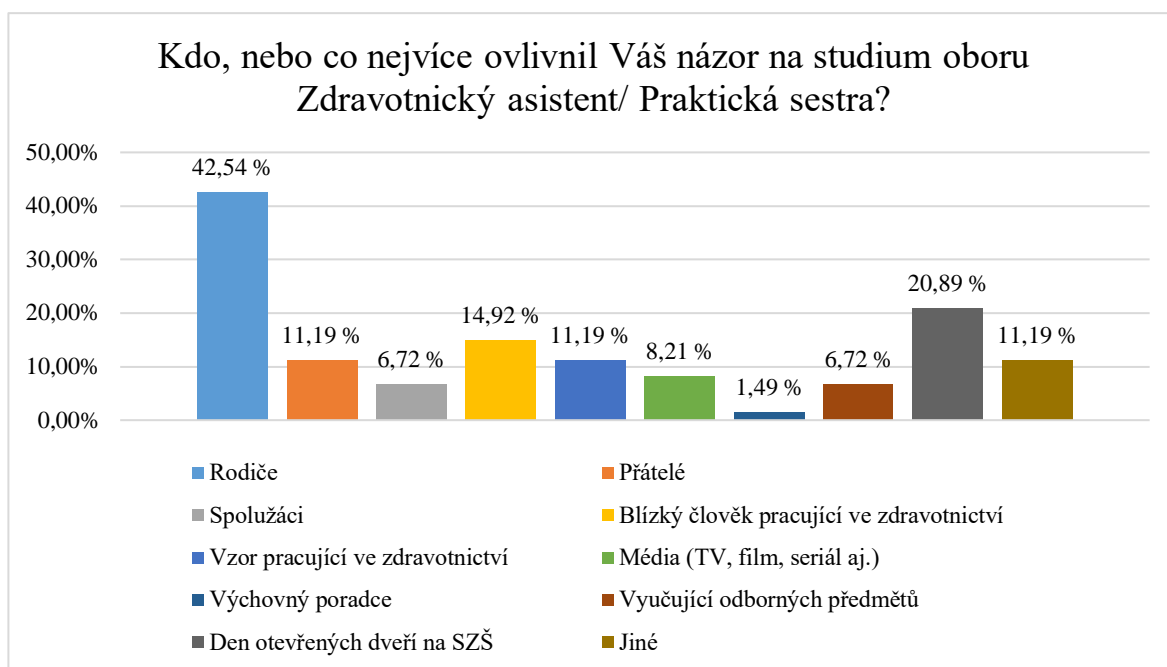
Každého respondenta ovlivnily k výběru studia na dané SZŠ, průměrně 2 až 3 z 10 možností. Důvody výběru SZŠ jsou uvedeny v tabulce a grafu (tabulka 3, graf 3).

Otázka č. 7:

Kdo, nebo co nejvíce ovlivnil Váš názor na studium oboru Zdravotnický asistent/ Praktická sestra?

Tabulka 4. Osoby nebo události ovlivňující volbu oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra

Odpovědi	Absolutní četnost n	Relativní četnost (%) p
Rodiče	57	31,49
Přátelé	15	8,29
Spolužáci	9	4,97
Blízký člověk pracující ve zdravotnictví	20	11,05
Vzor pracující ve zdravotnictví	15	8,29
Média (TV, film, seriál, aj.)	11	6,08
Výchovný poradce	2	1,10
Vyučující odborných předmětů	9	4,97
Den otevřených dveří na SZŠ	28	15,47
Jiné	15	8,29
Celkem (Σ)	181	100,00
Aritmetický průměr (\bar{x})	18,1	

Graf 4. Osoby nebo událostí ovlivňující volbu oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra

V této otázce měli respondenti zvolit osobu nebo nějakou událost, která ovlivnila jejich názor na studium oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra. Na výběr měli 10 možností a z nich měli vybrat 1 a více. V průměru názor každého žáka ovlivnili 1 až 2 možnosti. Faktorem, který nejvíce ovlivnil názor žáků na dané obory, byli rodiče. Tuto možnost zvolilo 57 žáků (42,54%). Událostí, která měla na názor žáků velký vliv, byl den otevřených dveří, a to dle 28 žáků (20,89 %), kteří uvedli tuto možnost. Kromě rodičů ovlivnili názor respondentů také blízké osoby pracující ve zdravotnictví, konkrétně se jednalo o 20 respondentů (14,92 %). Přátelé, jako ovlivňující faktor, vzor pracující ve zdravotnictví anebo jiný faktor, jako ten, který ovlivnil jejich názor označilo 15 žáků (11,19 %). U možnosti „Jiný“ se respondenti často vyjadřovali tak, že nikdo jejich názor neovlivnil a o jeho zvolení se rozhodli sami. Média (TV, film, seriál aj.) ovlivnilo názor na obor 11 respondentů (8,21 %). Spolužáky nebo vyučujícího odborných předmětů jako osoby ovlivňující jejich názor, označilo 9 respondentů (6,72 %). Nejméně ze všech možností žáci volili výchovného poradce. Tuto možnost vybrali pouze 2 žáci (1,49 %). Výsledky této otázky jsou znázorněny v tabulce a grafu (tabulka 4, graf 4).

6.3 Analýza otázek týkajících se dílčího cíle č. 2

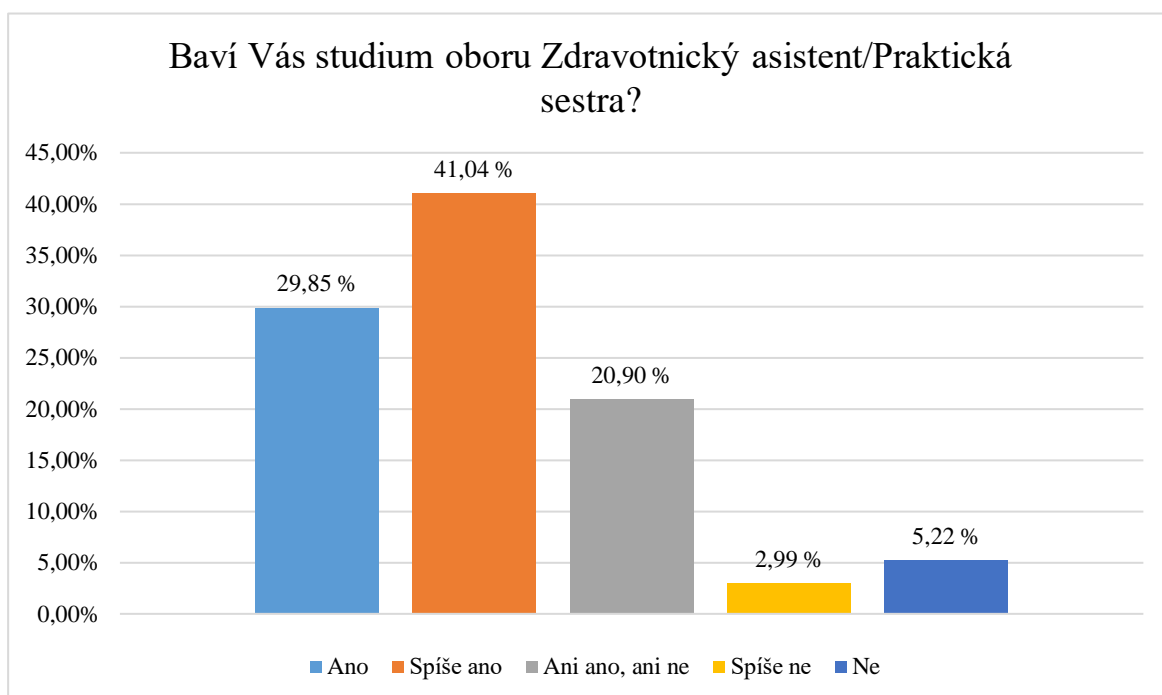
Zjistit, zda studium na střední zdravotnické škole splnilo očekávání žáků. K tomuto dílčímu cíli se vážou otázky č. 5, 6, 8, 10, 11, 12, 14, 15 a 16.

Otázka č. 5

Baví Vás studium oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra?

Tabulka 5. Spokojenost respondentů se studiem oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra

Odpovědi	Absolutní četnost n	Relativní četnost (%) p
Ano	40	29,85
Spíše ano	55	41,04
Ani ano, ani ne	28	20,90
Spíše ne	4	2,99
Ne	7	5,22
Celkem (Σ)	134	100,00
Aritmetický průměr (\bar{x})	26,8	

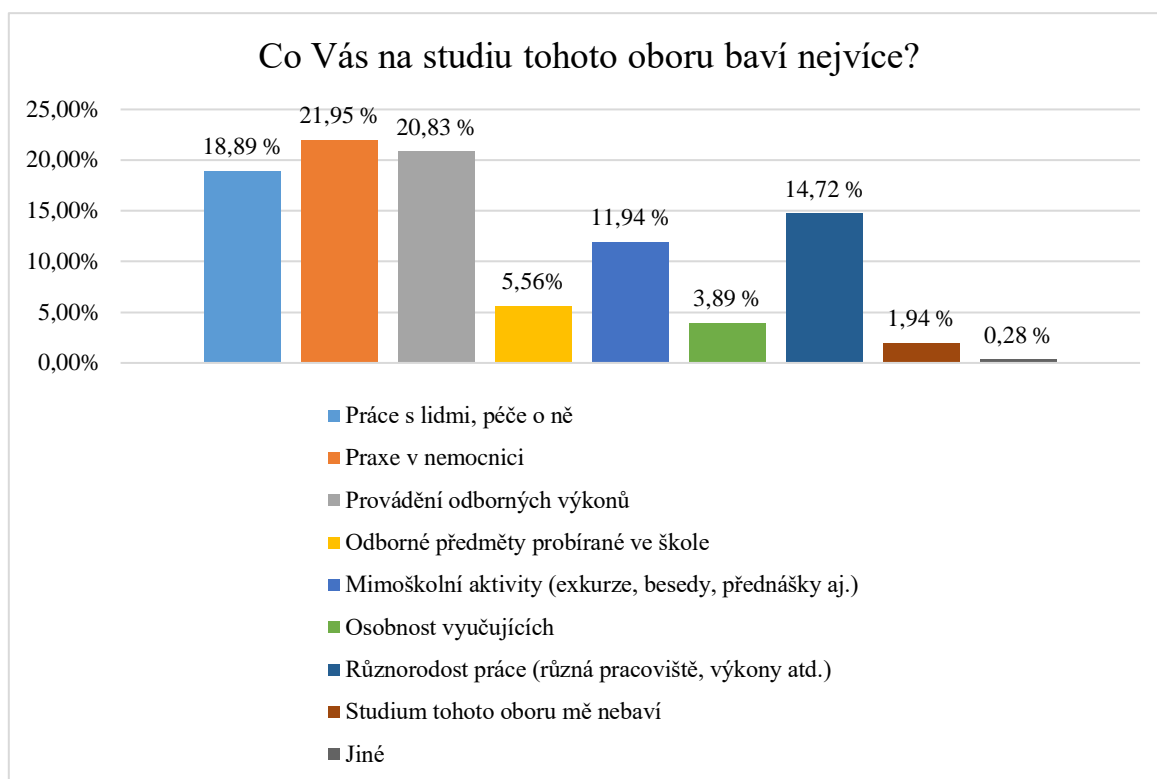
Graf 5. Spokojenost respondentů se studiem oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra

U této otázky měli respondenti na výběr z pěti možností. Z výsledků výzkumu vyplývá, že největší část respondentů studium spíše baví. Možnost spíše ano zvolilo 55 žáků (41,04 %). 40 žáků (29,85 %) zvolilo, že je studium baví. K možnosti ani ano, ani ne se přiklonilo 28 žáků (20,90 %). Poměrně překvapivým výsledkem je, že pouze 7 žáků (5,22 %) zvolilo možnost, že je studium nebaví a 4 žáci (2,99 %) zvolili možnost spíše ne.

Průměrně 71 respondentů ze sta volilo kladnou odpověď, tedy že je studium baví, 21 respondentů ze sta reagovalo neutrálně a pouze 8 respondentů ze sta se vyjádřilo negativně. Výsledky jsou pro větší přehlednost uvedeny v tabulce a grafu (tabulka 5, graf 5).

Otázka č. 6:*Co Vás na studiu tohoto oboru baví nejvíce?***Tabulka 6. Oblíbené aspekty studia oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra**

Odpovědi	Absolutní četnost n	Relativní četnost (%) p
Práce s lidmi, péče o ně	68	18,89
Praxe v nemocnici	79	21,95
Provádění odborných výkonů	75	20,83
Odborné předměty probírané ve škole	20	5,56
Mimoškolní aktivity (exkurze, besedy, přednášky aj.)	43	11,94
Osobnost vyučujících	14	3,89
Různorodost práce (různá pracoviště, výkony atd.)	53	14,72
Studium tohoto oboru mě nebaví	7	1,94
Jiné	1	0,28
Celkem (Σ)	360	100,00
Aritmetický průměr (\bar{x})	40	

Graf 6. Oblíbené aspekty studia oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra

Tato otázka zjišťovala, co žáky na studiu oboru baví nejvíce. Na výběr bylo 9 možností a žáci mohli volit více možností. Absolutním favoritem mezi žáky je praxe v nemocnici. Ta nejvíce baví 79 respondentů (21,95 %). Těsně za praxí v nemocnici se umístilo provádění odborných výkonů, což jde vlastně ruku v ruce. Odborné výkony baví 75 respondentů (20,83 %). Již v přechozí otázce jsme se dozvěděli, že práce s lidmi a péče o ně byla jedním z nejzásadnějších motivátorů k výběru studia. I nyní se tento výsledek potvrzuje, neboť i nyní je práce s lidmi a péče o ně to, co nejvíce baví 68 dotázaných žáků (18,89 %). Různorodost práce (různá pracoviště, výkony atd.) baví 53 žáků (14,72 %). Mimoškolní aktivity, jako jsou exkurze, besedy, přednášky aj., baví na studiu 43 žáků (11,94 %). Odborné předměty probírané ve škole však volilo, poměrně překvapivě, pouze malé množství žáků. Pouze 20 žáků (5,56 %) baví odborné předměty. Osobnost vyučujících žáky také příliš neoslovila, tuto možnost zvolilo pouze 7 žáků (1,94 %). Pouze 1 žák (0,28 %) se zmínil, že ho baví jen to, co je spojené se studovaným oborem a jiné činnosti již ne.

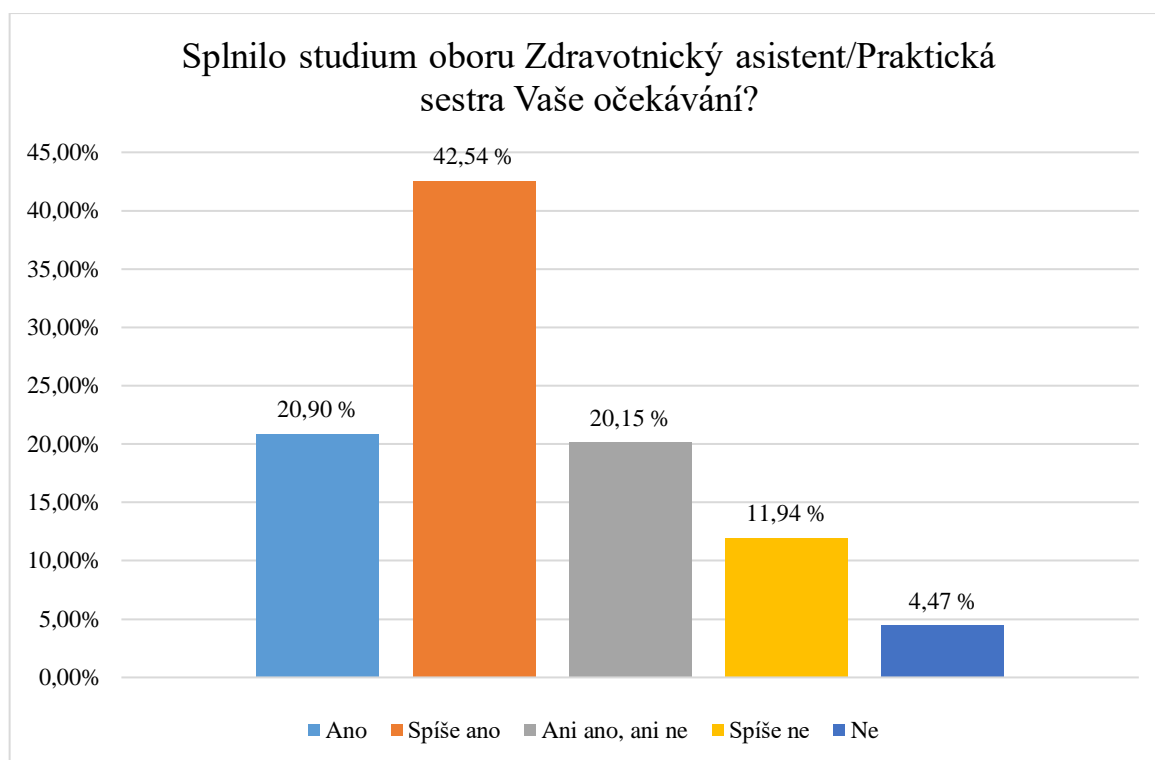
Každá činnost je oblíbená průměrně u 40 respondentů. Každý respondent zvolil průměrně 2 až 3 oblíbené aktivity. Přehled, co žáky na studiu baví nejvíce, je uveden v tabulce a grafu (tabulka 6, graf 6).

Otázka č. 8:

Splnilo studium oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra Vaše očekávání?

Tabulka 7. Zhodnocení splnění očekávání

Odpovědi	Absolutní četnost n	Relativní četnost (%) p
Ano	28	20,90
Spíše ano	57	42,54
Ani ano, ani ne	27	20,15
Spíše ne	16	11,94
Ne	6	4,47
Celkem (Σ)	134	100,00
Aritmetický průměr (\bar{x})	26,8	

Graf 7. Zhodnocení splnění očekávání

U této otázky měli respondenti na výběr z 5 možností. Nejvíce žáci volili možnost spíše ano, celkově tuto možnost vybralo 57 žáků (42,54%). Druhou nejčastější odpovědí bylo, že studium oboru splnilo očekávání, kterou označilo 28 žáků (20,90 %). O jednoho respondenta méně, tedy 27 (20,15 %), zvolilo neutrální možnost ani ano, ani ne. Poměrně malé množství žáků se vyjádřilo negativně. Pouhých 16 žáků (11,94 %) zvolilo možnost spíše ne a 6 žáků (4,47 %) vyjádřilo, že studium oboru nesplnilo jejich očekávání.

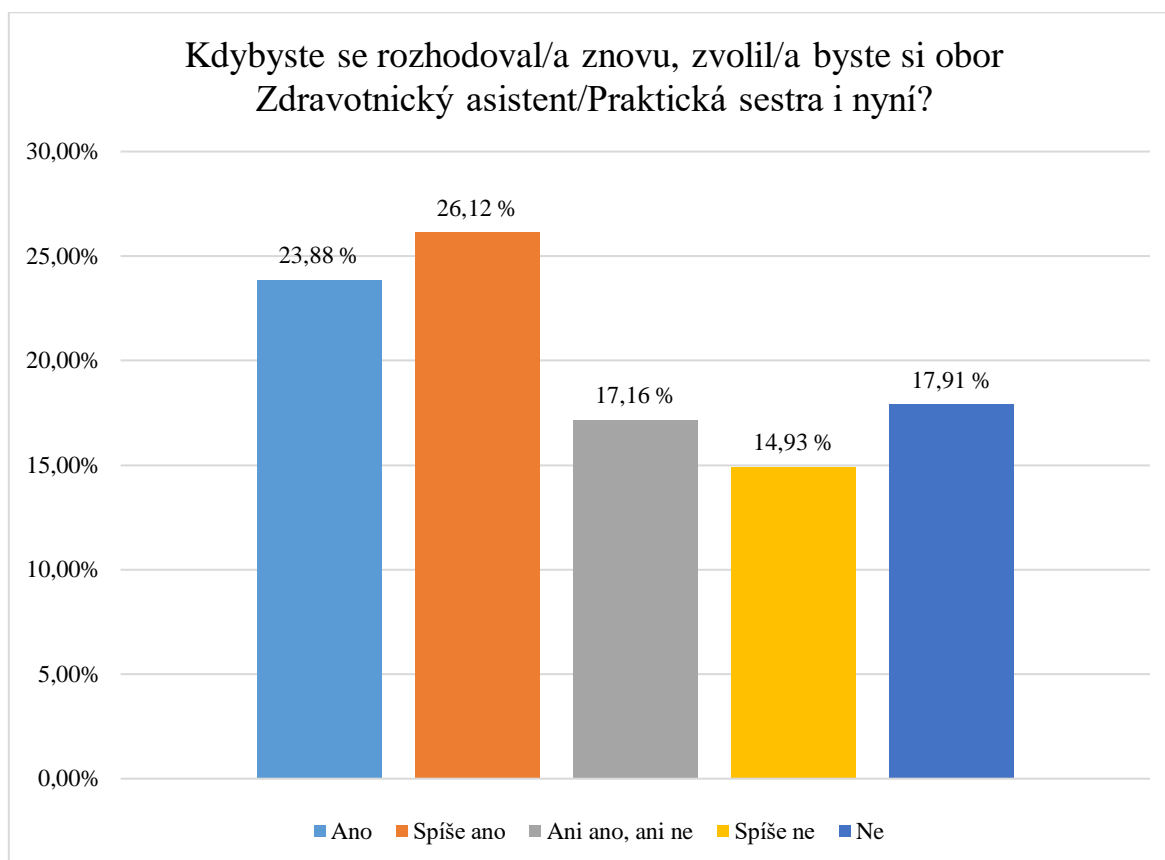
Průměrně 64 respondentům studium splnilo očekávání, 20 respondentů zaujalo neutrální postoj a přibližně u 17 respondentů studium nesplnilo očekávání. Výsledky jsou pro větší přehlednost zaneseny do tabulky a grafu (tabulka 7, graf 7).

Otázka č. 10:

Kdybyste se rozhodoval/a znovu, zvolil/a byste si obor Zdravotnický asistent/Praktická sestra i nyní?

Tabulka 8. Znovuzvolení oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra

Odpovědi	Absolutní četnost n	Relativní četnost (%) p
Ano	32	23,88
Spíše ano	35	26,12
Ani ano, ani ne	23	17,16
Spíše ne	20	14,93
Ne	24	17,91
Celkem (Σ)	134	100,00
Aritmetický průměr (\bar{x})	26,8	

Graf 8. Znovuzvolení oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra

V této otázce se respondenti měli vyjádřit k tomu, zda by si studium oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra, zvolili znovu. Na výběr měli opět 5 možností (Ano, Spíše ano, Ani ano, ani ne, Spíše ne, Ne). Odpovědi byli v tomto případě poměrně vyrovnané. Možnost spíše ano zvolilo 35 respondentů (26,12 %) a možnost ano vybralo 32 žáků (23,88 %). Studium oboru by si znovu nezvolilo 24 respondentů (17,91 %) a spíše by si je nezvolilo 20 respondentů (14,93 %). Možnost ani ano, ani ne označilo 23 žáků (17,16 %).

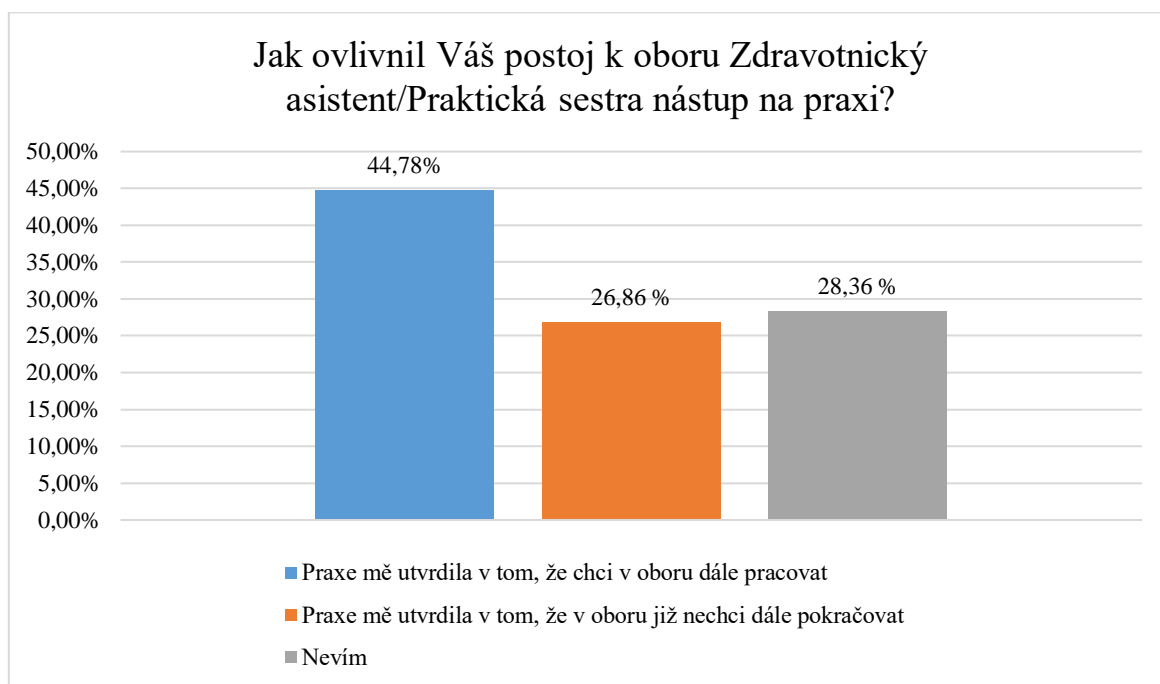
Průměrně každý druhý respondent by si zvolil znovu obor, který studuje nyní. Každý pátý není ještě stále přesvědčený o pozitivěch a negativěch a téměř každý třetí oslovený respondent by si tento obor znovu nezvolil. Přehled výsledků otázky č. 10 je znázorněn v tabulce a grafu (tabulka 8, graf 8).

Otázka č. 11:

Jak ovlivnil Váš postoj k oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra nástup na praxi?

Tabulka 9. Postoj žáků k oboru po nástupu na praxi

Odpovědi	Absolutní četnost n	Relativní četnost (%) p
Praxe mě utvrdila v tom, že chci v oboru dále pracovat	60	44,78
Praxe mě utvrdila v tom, že v oboru již nechci dále pokračovat	36	26,86
Nevím	38	28,36
Celkem (Σ)	134	100,00
Aritmetický průměr (\bar{x})	26,8	

Graf 9. Postoj žáků k oboru po nástupu na praxi

V otázce číslo 11 měli respondenti zhodnotit, jak se změnil jejich postoj k oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra po nástupu na praxi. 60 respondentů (44,78 %) praxe utvrdila v tom, že v oboru chtějí dále pracovat. 38 respondentů (28,36 %) není schopno zhodnotit svůj postoj a 36 respondentů (26,86 %) praxe utvrdila v tom, že v oboru již nechtějí nadále pracovat.

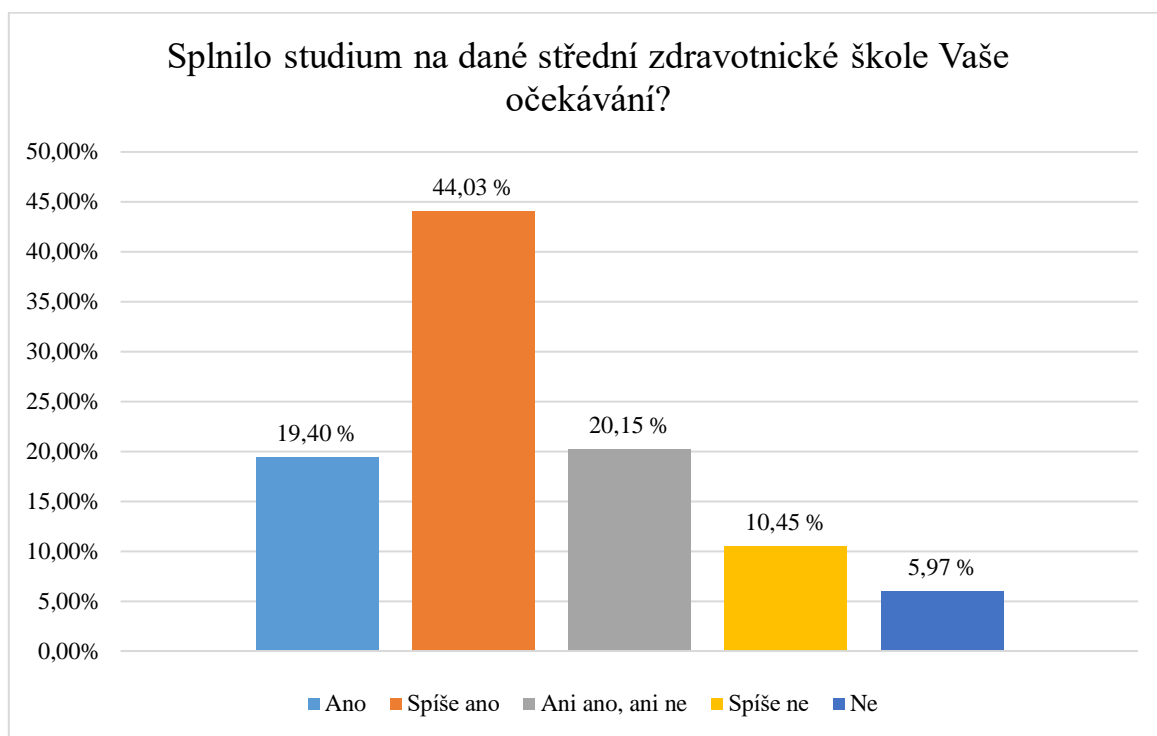
Průměrně každého druhého respondenta praxe utvrdila v tom, aby i nadále v daném oboru pracoval, 1 ze 4 utvrdila praxe v tom, aby v oboru nadále nepokračoval a rovněž 1 ze 4 oslovených respondentů není schopen posoudit. Pro větší přehlednost jsou výsledky otázky č. 11 zaneseny do tabulky a grafu (tabulka 9, graf 9).

Otázka č. 12:

Splnilo studium na dané střední zdravotnické škole Vaše očekávání?

Tabulka 10. Ne/splnění očekávání žáků od studia na dané SZŠ

Odpovědi	Absolutní četnost n	Relativní četnost (%) p
Ano	26	19,40
Spíše ano	59	44,03
Ani ano, ani ne	27	20,15
Spíše ne	14	10,45
Ne	8	5,97
Celkem (Σ)	134	100,00
Aritmetický průměr (\bar{x})	26,8	

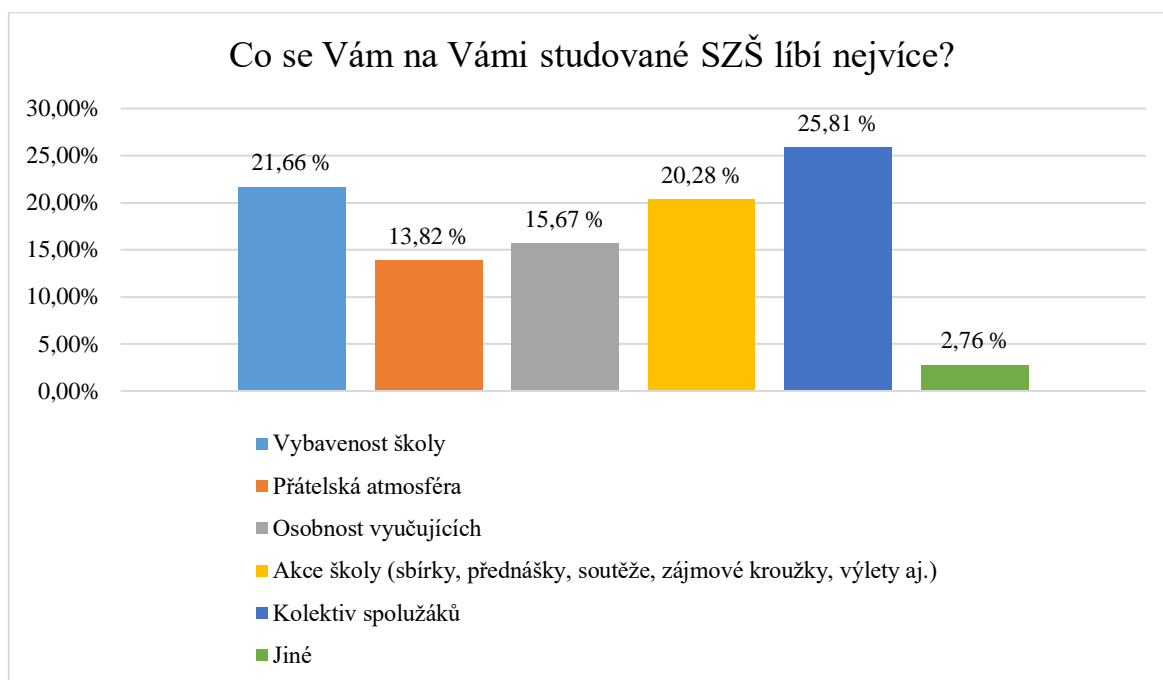
Graf 10. Ne/splnění očekávání žáků od studia na dané SZŠ

V této otázce měli žáci zhodnotit, zda studium na dané střední zdravotnické škole splnilo jejich očekávání. Zde žáci nehodnotili studovaný obor, ale konkrétně studovanou školu. Na výběr měli žáci z pěti možností. Největší část respondentů, konkrétně 59 (44,03 %) bylo se studiem na dané SZŠ spíše spokojené. 27 respondentů (20,15 %) si nebylo zcela jisto, zda studium na dané SZŠ splnilo jejich očekávání. O jednoho respondenta méně, tedy 26 (19,40 %) uvedlo, že studium na jimi vybrané škole splnilo jejich očekávání. Poměrně malé množství žáků hodnotilo očekávání studia na jejich SZŠ jako spíše nesplněné, jednalo se o 14 žáků (10,45 %) a u pouhých 8 žáků (5,97 %) nesplnilo studium na škole jejich očekávání.

Průměrně u 63 respondentů studium splnilo jejich očekávání, 20 není schopno posoudit a u 17 respondentů ze 100 studium nesplnilo očekávání. Výsledky jsou zaneseny do grafu č. 10.

Otázka č. 14:*Co se Vám na Vámi studované SZŠ líbí nejvíce?***Tabulka 11. Pozitivní aspekty studia na dané SZŠ**

Odpovědi	Absolutní četnost n	Relativní četnost (%) p
Vybavenost školy	47	21,66
Přátelská atmosféra	30	13,82
Osobnost vyučujících	34	15,67
Akce školy (sbírky, přednášky, soutěže, zájmové kroužky, výlety aj.)	44	20,28
Kolektiv spolužáků	56	25,81
Jiné	6	2,76
Celkem (Σ)	217	100,00
Aritmetický průměr (\bar{x})	36,17	

Graf 11. Pozitivní aspekty studia na dané SZŠ

Dotázaní respondenti měli v této otázce vybrat z 6 možností to, co se jim na dané SZŠ líbí nejvíce. Měli rovněž možnost vybrat více odpovědí. Výsledky jsou poměrně vyrovnané, ovšem to, co se respondentům líbí nejvíce, je kolektiv spolužáků. Tuto možnost zvolilo 56 (25,81 %) z nich. Vybavenost školy hodnotí 47 respondentů (21,66 %) kladně. Akce školy, jako např. sbírky, přednášky, soutěže, zájmové kroužky, výlety aj. zvolilo 44 žáků (20,28 %). Samotné učitele, jako to, co se jim na studované škole líbí nejvíce, hodnotí 34 žáků (15,67 %). Ruku v ruce s osobností vyučujících, jde přátelská atmosféra školy, kterou zvolilo 30 respondentů (13,82 %). Možnost jiné zvolilo 6 respondentů (2,76 %). Tito žáci pak kladně hodnotí např. bufet školy (2), praktickou výuku na dané SZŠ (2), informace o zdravotnictví, které na dané škole získává (1) a 1 respondent uvedl, že se mu dané SZŠ nelíbí nic.

Průměrně si každý respondent zvolil jednu z nabízených možností. Vybavenost školy se průměrně líbí 1 respondentovi ze 3, přátelská atmosféra každému pátému, třetí možnost „osobnost vyučujících“ označil průměrně každý 4. respondent. Možnost týkající se akcí školy ovlivnila průměrně každého třetího respondenta a předposlední možnost „kolektiv spolužáků“, označili průměrně 2 z 5 respondentů. Výsledky jsou pro větší přehlednost vyobrazeny v tabulce a grafu (tabulka 11, graf 11).

Otázka č. 15:

Je něco, co byste na dané škole změnil/a, udělal/a jinak?

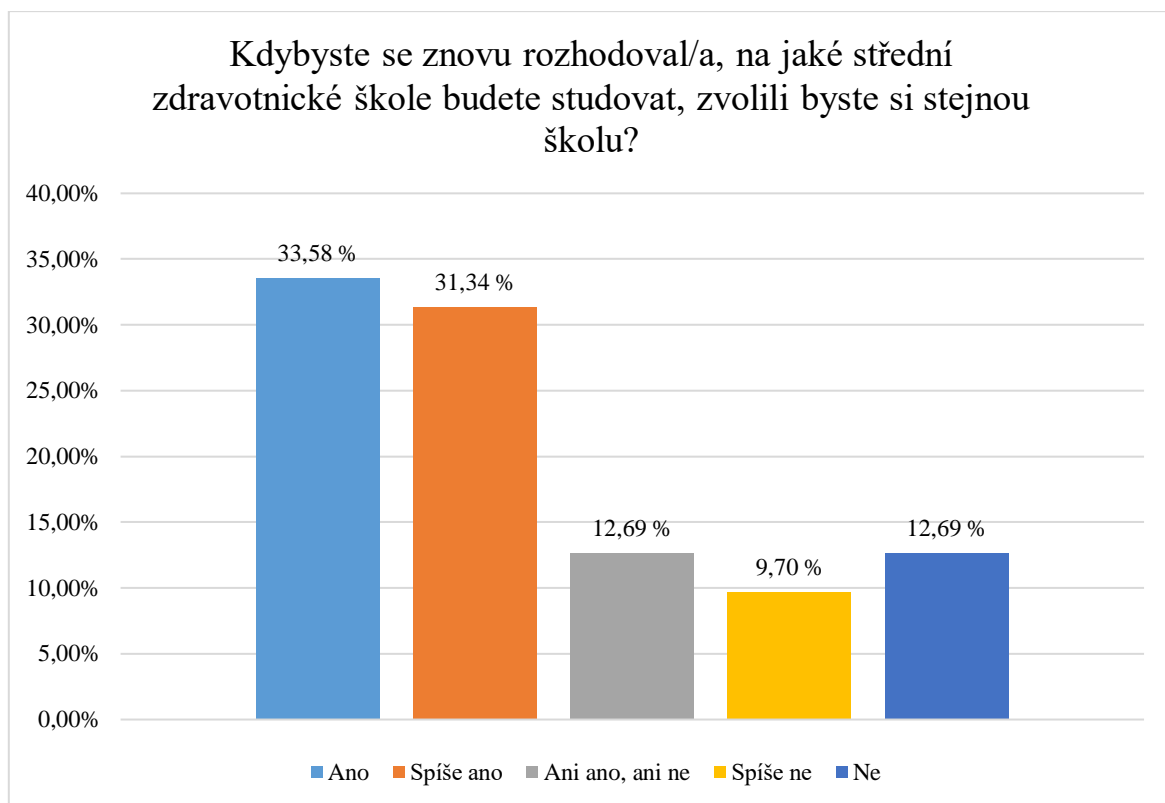
V této otázce měli respondenti možnost volných odpovědí. Objevovala se zde velká variace různých odpovědí, ale i přesto se žáci na velké většině z nich, často shodovali. Celkově se k této otázce vyjádřilo 74 respondentů ze 134 (55,22 %). Nejvíce se respondenti zmiňovali o tom, že by si přáli lepší přístup vyučujících k nim samotným, k tomu, aby měli vyučující jakýsi respekt k jejich odlišnostem a respektovali je jako individuální osobnosti. Druhá nejčastější odpověď se týkala praxí a odborných předmětů. Respondenti by si přáli více hodin odborných předmětů, více praktické výuky ve zdravotnických zařízeních, větší nácvik odborných výkonů a někteří by si dokonce přáli, aby praktická výuka ve zdravotnickém zařízení probíhala již v nižším ročníku. Rovněž respondenti projevíli zájem o to, aby byla praktická výuka placená. S praktickou výukou poměrně úzce souvisí vybavení školy, především vybavení odborných učeben. Respondenti se často zmiňovali, že by byli rádi, kdyby na škole bylo novější, modernější vybavení a pomůcky, které odpovídají současnému vybavení ve zdravotnických zařízeních. Rovněž se objevuje potřeba nových, inovativních vyučujících, kteří by do výuky přinesli nové metody, poznatky z oboru atd., neboť podle respondentů vyučující často využívají zastaralé metody a postupy a nepřinášejí žákům nejnovější poznatky z klinického prostředí. Častým problémem, se dle vyjádření respondentů zdá obsazení předmětů ve výuce. Podle nich mají v maturitním ročníku často zbytečné předměty (matematika, fyzika, chemie, druhý jazyk atd.), místo toho, aby se více věnovali předmětům odborným a maturitním. Někteří respondenti by je ale naopak ve výuce přáli zařadit více, a to např. z důvodu lepší přípravy na přijímací zkoušky na vysoké školy. Respondenti také vyjádřili zájem o navýšení frekvence akcí školy, které by studium oživily.

Otázka č. 16:

Kdybyste se znovu rozhodoval/a, na jaké střední zdravotnické škole budete studovat, zvolili byste si stejnou školu?

Tabulka 12. Znovuzvolení dané SZŠ

Odpovědi	Absolutní četnost n	Relativní četnost (%) p
Ano	45	33,58
Spíše ano	42	31,34
Ani ano, ani ne	17	12,69
Spíše ne	13	9,70
Ne	17	12,69
Celkem (Σ)	134	100,00
Aritmetický průměr (\bar{x})	26,8	

Graf 12. Znovuzvolení dané SZŠ

Respondenti se měli v této otázce rozhodnout, zda by si střední zdravotnickou školu, na které studují nyní, zvolili znovu. Měli na výběr z 5 možností. V případě této otázky převažovaly kladné odpovědi. Největší počet, 45 respondentů (33,58 %) bylo rozhodnuto, že by si danou školu zvolilo znovu a pouze o tři méně, tedy 42 respondentů (31,34 %) by si nejspíš danou školu rovněž vybralo znovu. Žáků, kteří uvedli, že neví, zda by si danou školu zvolilo znovu, bylo 17 (12,69 %) a stejné množství respondentů by si danou školu již nezvolilo. Pouhých 13 respondentů (9,70 %) by si danou školu spíše nezvolilo znovu.

Průměrně by si opětovné zvolení školy vybrali 3 z 5 respondentů, 1 z 10 respondentů není schopen situaci posoudit a 1 z 5 oslovených respondentů by si školu podruhé již nevybral. Volby respondentů jsou zaneseny do tabulky a grafu (tabulka 12, graf 12).

6.4 Analýza otázek týkajících se dílčího cíle č. 3

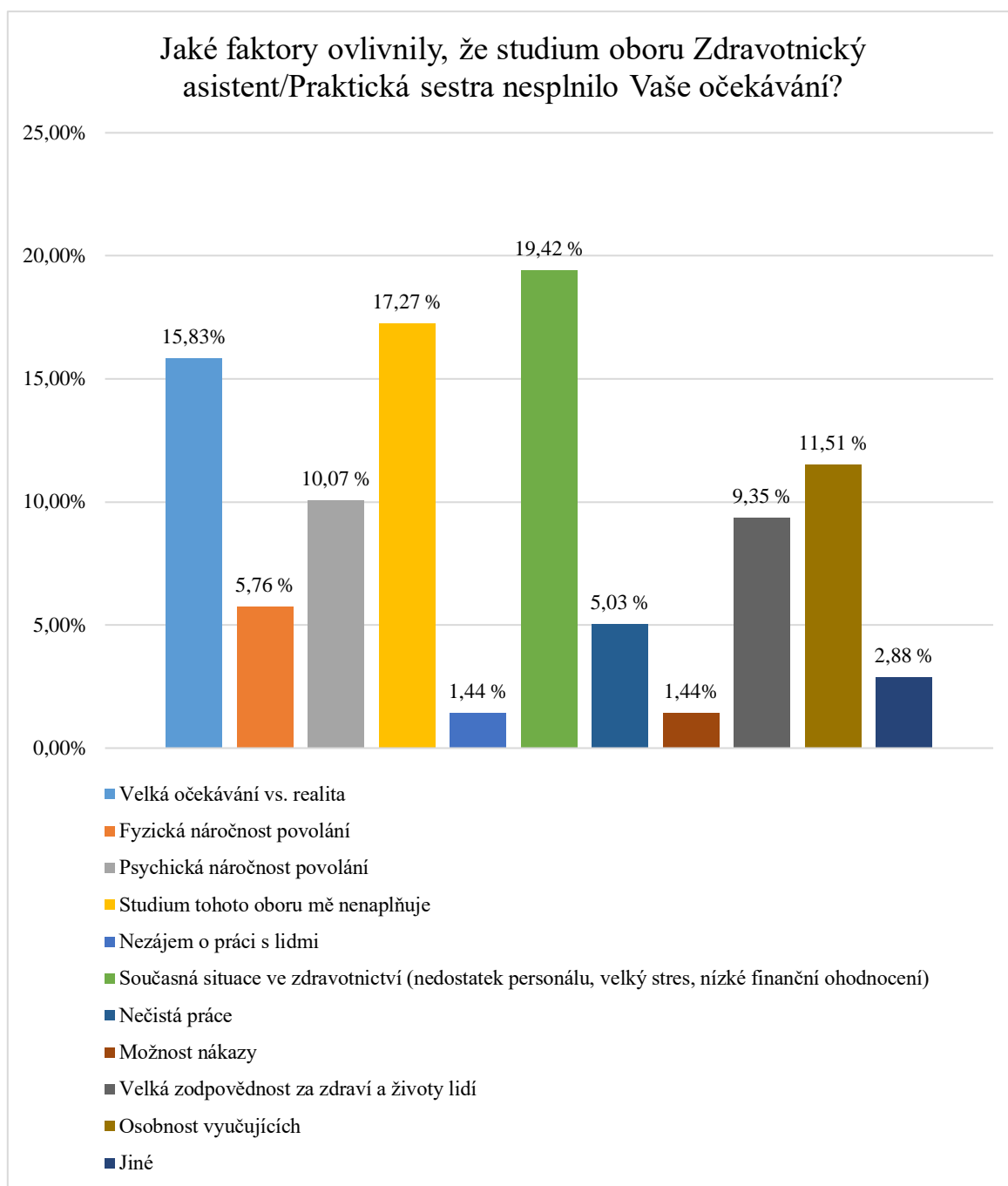
Zjistit, jaké překážky způsobily nenaplněné očekávání žáků/faktory, které nejvíce ovlivňují, že studium na střední zdravotnické škole nesplnilo očekávání žáků. Tohoto dílčího cíle se týkají otázky č. 9 a 13.

Otázka č. 9:

Jaké faktory ovlivnily, že studium oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra nesplnilo Vaše očekávání?

Tabulka 13. Důvody, proč studium oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra nesplnilo očekávání

Odpovědi	Absolutní četnost n	Relativní četnost (%) p
Velká očekávání vs. realita	22	15,83
Fyzická náročnost povolání	8	5,76
Psychická náročnost povolání	14	10,07
Studium tohoto oboru mě nenaplnňuje	24	17,27
Nezájem o práci s lidmi	2	1,44
Současná situace ve zdravotnictví (nedostatek personálu, velký stres, nízké finanční ohodnocení)	27	19,42
Nečistá práce	7	5,03
Možnost nákazy	2	1,44
Velká zodpovědnost za zdraví a životy lidí	13	9,35
Osobnost vyučujících	16	11,51
Jiné	4	2,88
Celkem (Σ)	139	100,00
Aritmetický průměr (\bar{x})	12,64	

Graf 13. Důvody, proč studium oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra nesplnilo očekávání

Na tuto otázku odpovídali pouze ti respondenti, kteří v předchozí otázce, zda studium oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra splnilo jejich očekávání, zvolili možnost: ani ano, ani ne, spíše ne, ne. Konkrétně tyto možnosti z celkového počtu 134, zvolilo 49 respondentů (36,57 %). V této otázce měli respondenti na výběr z 11 možností a měli možnost vybrat více odpovědí. Nejvýznamnější faktor, který ovlivňuje nespokojenost a nesplněné očekávání ve studiu daného oboru, je současná situace ve zdravotnictví (nedostatek personálu, velký stres, nízké finanční ohodnocení). Tento faktor zvolilo 27 oslovených respondentů, což činí 19,42 %. Z celého zkoumaného souboru uvedlo 24 oslovených respondentů (17,27 %), že je studium oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra, nenaplnuje. Třetím nejčastějším faktorem jsou velká očekávání vs. realita, přičemž tento faktor označilo 22 žáků (15,83 %). Osobnost vyučujících, jako negativní faktor, uvedlo 16 respondentů (11,51 %). Psychická náročnost povolání odrazuje od studia 14 respondentů (10,07 %), zatímco fyzická náročnost 8 (5,76 %). Negativně hodnotí velkou zodpovědnost za zdraví a životy lidí 13 respondentů (9,35 %) a 7 respondentů (5,03 %) negativně hodnotí „nečistou práci“ v daném oboru. Jako negativní hodnotí 2 respondenti (1,44 %) možnost nákazy a nezáměr o práci s lidmi. Jiný faktor uvádějí 4 respondenti (2,88 %). Jako jiný faktor uvádějí např. přístup nelékařského zdravotnického personálu v rámci praktické výuky (2), osobnost třídního učitele (1) nebo celkovou délku studia (1).

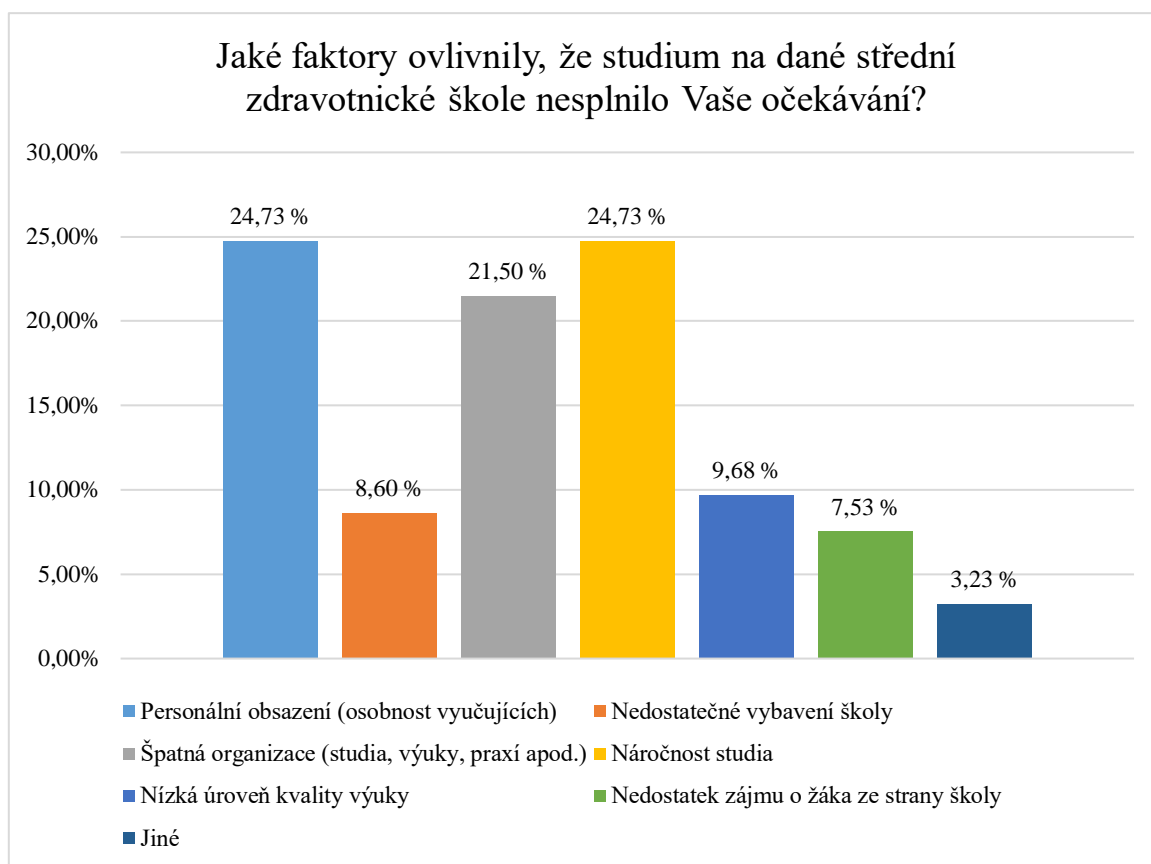
Průměrně každý nespokojený respondent označil 3 negativní faktory. V průměru ovlivňuje respondenty nejvíce současná situace ve zdravotnictví, pocit nenaplnění ze studia tohoto oboru a také nesoulad při porovnání jejich očekávání s realitou. Výsledky otázky č. 9 jsou pro lepší přehlednost vyobrazeny v tabulce a grafu (tabulka 13, graf 13).

Otázka č. 13:

Jaké faktory ovlivnily, že studium na dané střední zdravotnické škole nesplnilo Vaše očekávání?

Tabulka 14. Důvody nesplněného očekávání od studia na dané SZŠ

Odpovědi	Absolutní četnost n	Relativní četnost (%) p
Personální obsazení (osobnost vyučujících)	23	24,73
Nedostatečné vybavení školy	8	8,60
Špatná organizace (studia, výuky, praxí apod.)	20	21,50
Náročnost studia	23	24,73
Nízká úroveň kvality výuky	9	9,68
Nedostatek zájmu o žáka ze strany školy	7	7,53
Jiné	3	3,23
Celkem (Σ)	93	100,00
Aritmetický průměr (\bar{x})	13,28	

Graf 14. Důvody nesplněného očekávání od studia na dané SZŠ

Na tuto otázku rovněž odpovídala jen část z oslovených respondentů, a to konkrétně ti, kteří v předchozí otázce, zda studium na dané SZŠ splnilo jejich očekávání, zvolili možnost: ani ano, ani ne, spíše ne, ne. Jednalo se opět o 49 respondentů (36,57 %). Žáci měli volit ze 7 možností, přičemž mohli zvolit více odpovědí. Jako nejvýznamnější faktory nespokojenosti se studiem na dané škole žáci volili náročnost studia a personální obsazení (osobnost vyučujících). Obě dvě tyto možnosti označilo 23 respondentů (24,73 %). Jako další významný faktor, označilo 20 respondentů (21,50 %) špatnou organizaci (studia, výuky, praxí apod.). Dalších 9 respondentů (9,68 %) hodnotí jako negativní nízkou úroveň kvality výuky, 8 respondentů (8,60 %) hodnotí jako nedostatečné vybavení dané školy a 7 respondentů (7,53 %) uvedlo, že podle nich se žákům na dané škole nedostává dostatečné pozornosti a zájmu. Zbylí 3 respondenti (3,23 %) označili jako důvod nespokojenosti se studiem na dané SZŠ např. špatný kolektiv nebo celkové nenaplnění studiem oboru na dané škole.

Každou z odpovědí průměrně označilo 13 respondentů ze 49. Tito respondenti byli průměrně ovlivněni 2 faktory, z uvedených 7. Výsledky jsou uvedeny tabulce a grafu (tabulka 14, graf 14).

6.5 Analýza otázek týkajících se dílčího cíle č. 4

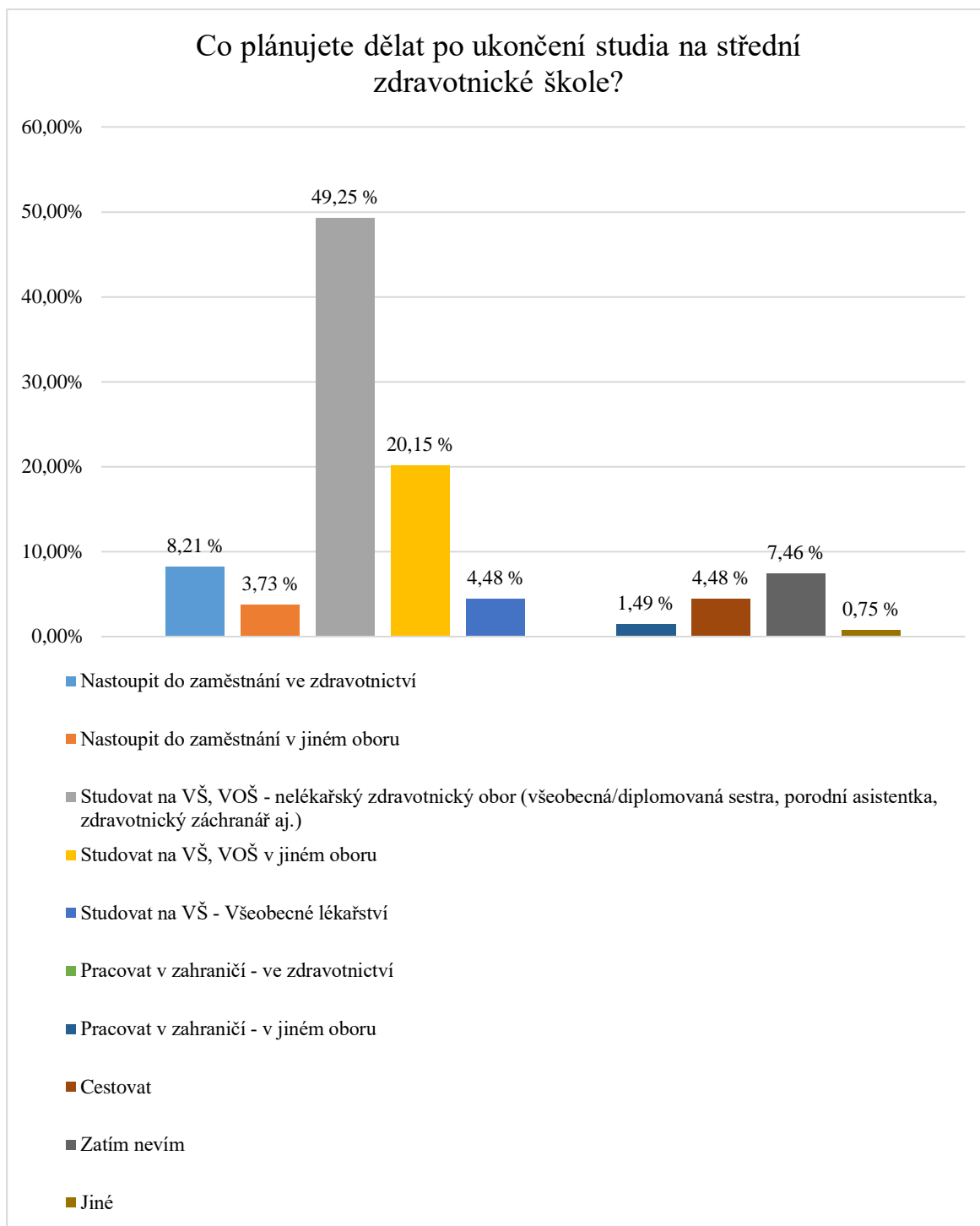
Zjistit, co by žáky více motivovalo ke studiu na střední zdravotnické škole. K tomuto dílčímu cíli se vážou otázky č. 17,18, 19, 20, 21 a 22.

Otázka č. 17:

Co plánujete dělat po ukončení studia na střední zdravotnické škole?

Tabulka 15. Plány respondentů po ukončení studia na SZŠ

Odpovědi	Absolutní četnost n	Relativní četnost (%) p
Nastoupit do zaměstnání ve zdravotnictví	11	8,21
Nastoupit do zaměstnání v jiném oboru	5	3,73
Studovat na VŠ, VOŠ – nelékařský zdravotnický obor	66	49,25
Studovat na VŠ, VOŠ v jiném oboru	27	20,15
Studovat na VŠ – Všeobecné lékařství	6	4,48
Pracovat v zahraničí – ve zdravotnictví	0	0
Pracovat v zahraničí – v jiném oboru	2	1,49
Cestovat	6	4,48
Zatím nevím	10	7,46
Jiné	1	0,75
Celkem (Σ)	134	100,00
Aritmetický průměr (\bar{x})	13,4	

Graf 15. Plány respondentů po ukončení studia na SZŠ

Tato otázka hodnotí motivaci žáků, jakým směrem se chtějí po studiu na SZŠ dále orientovat. Respondenti měli na výběr z 10 možností, kdy mohli vybírat pouze jednu variantu z nabízených možností. Dle výsledků můžeme říci, že respondenti mají po ukončení studia na SZŠ, největší zájem o studium nelékařského zdravotnického oboru na VŠ/VOŠ. Jedná se o 66 z oslovených respondentů (49,25 %), tedy téměř polovina. O studium na VŠ/VOŠ, avšak jiného oboru, má zájem 27 respondentů (20,15 %). Do zaměstnání ve zdravotnictví má v plánu nastoupit poměrně malé množství respondentů, konkrétně 10 (8,21 %). Nástup do zaměstnání v jiném oboru plánuje pouhých 5 respondentů (3,73 %). O studiu Všeobecného lékařství na VŠ projevilo zájem 6 respondentů (4,48 %). Ne všichni respondenti mají v plánu nastoupit do zaměstnání či na další studium např. 6 respondentů (4,48 %) má v plánu cestovat, 10 respondentů (7,46 %) zatím neví, co budou po ukončení studia dělat. Pracovat v zahraničí ve zdravotnictví nemá zájem ani jeden z dotázaných respondentů a pouze 1 respondent (0,75 %) má zájem studovat na středním odborném učilišti, obor mechanik.

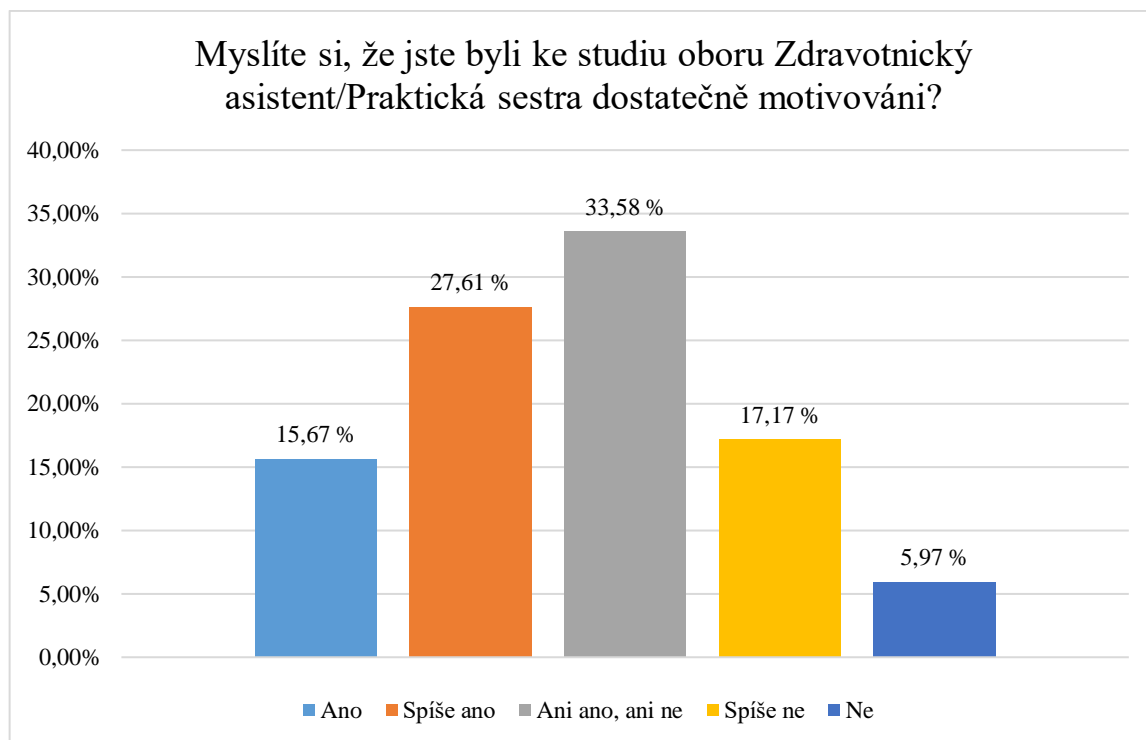
Průměrně by každý druhý respondent chtěl studovat dále na vysoké škole nelékařský zdravotnický obor, každý pátý by chtěl dále studovat na vysoké škole jiný obor a každý dvanáctý plánuje nastoupit do zaměstnání ve zdravotnictví. Průměrně 1 ze 13 respondentů zatím ještě není schopen posoudit, co chce po studiu dále dělat. Výsledky jsou zobrazeny v tabulce a grafu (tabulka 15, graf 15).

Otázka č. 18:

Myslíte si, že jste byli ke studiu oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra dostatečně motivováni (např. výchovnou poradkyní, prezentací střední zdravotnické školy atd.)?

Tabulka 16. Motivace ke studiu oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra

Odpovědi	Absolutní četnost n	Relativní četnost (%) p
Ano	21	15,67
Spíše ano	37	27,61
Ani ano, ani ne	45	33,58
Spíše ne	23	17,17
Ne	8	5,97
Celkem (Σ)	134	100,00
Aritmetický průměr (\bar{x})	26,8	

Graf 16. Motivace ke studiu oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra

V této otázce měli žáci zhodnotit svůj názor na to, zda byli ke studiu zvoleného oboru dostatečně motivováni, např. výchovnou poradkyní, tím, jak se daná SZŠ prezentovala, dny otevřených dveří atd. Žáci nejčastěji volili možnost ani ano, ani ne. Tuto možnost zvolilo 45 z nich (33,58 %). Pocit, že žáci spíše byli motivováni, mělo 37 respondentů (27,61 %) a pocit, že byli dostatečně motivováni, mělo 21 respondentů (15,67 %). Jako spíše nedostatečnou, hodnotilo motivaci 23 respondentů (17,17 %) a 8 respondentů (5,97 %) bylo toho názoru, že ke studiu nebylo dostatečně motivováno.

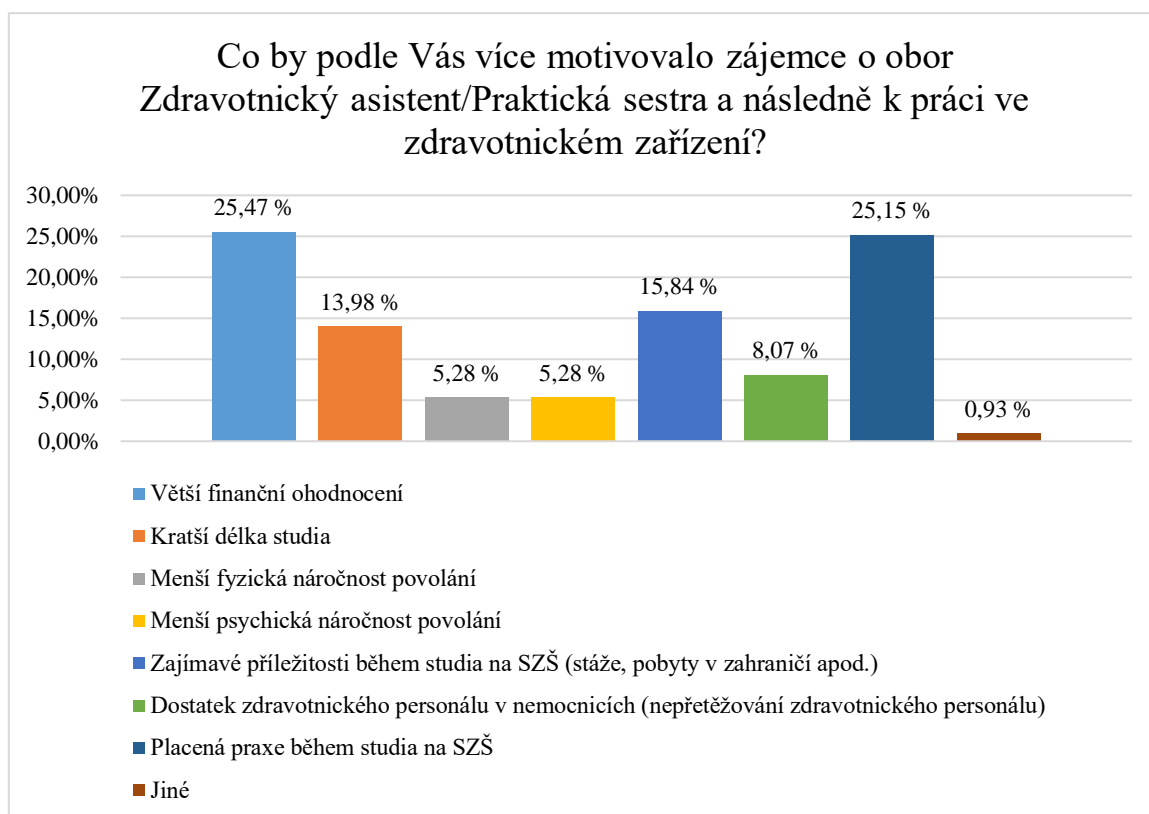
Dostatečnou motivaci ze strany okolí pocítovala průměrně menší polovina z oslovených respondentů, neutrální postoj zaujala 1/3 z oslovených respondentů a nedostatek motivace pocítovala průměrně ¼ z oslovených. Výsledky jsou přehledně uspořádány v tabulce a grafu (tabulka 16, graf 16).

Otázka č. 19:

Co by podle Vás více motivovalo zájemce o obor Zdravotnický asistent/Praktická sestra a následně k práci ve zdravotnickém zařízení?

Tabulka 17. Faktory vedoucí k větší motivaci ke studiu

Odpovědi	Absolutní četnost n	Relativní četnost (%) p
Větší finanční ohodnocení	82	25,47
Kratší délka studia	45	13,98
Menší fyzická náročnost povolání	17	5,28
Menší psychická náročnost povolání	17	5,28
Zajímavé příležitosti během studia na SZŠ (stáže, pobyty v zahraničí apod.)	51	15,84
Dostatek zdravotnického personálu v nemocnicích (nepřetěžování zdravotnického personálu)	26	8,07
Placená praxe během studia na SZŠ	81	25,15
Jiné	3	0,93
Celkem (Σ)	322	100,00
Aritmetický průměr (\bar{x})	40,25	

Graf 17. Faktory vedoucí k větší motivaci ke studiu

Oslovení respondenti měli uvést, jaké faktory, by dle jejich názoru, zvýšily motivaci ke studiu. Mezi dva nejvýznamnější faktory, které respondenti označovali nejvíce, jsou větší finanční ohodnocení a placená praxe během studia. Větší finanční ohodnocení zvolilo 82 respondentů (25,47 %) a pouze o jednoho méně, tedy 81 respondentů (25,15 %), zvolilo placenou praxi během studia. Jako další důležité motivující faktory, uvedlo 51 respondentů (15,84 %) zajímavé příležitosti během studia a 45 (13,98 %) by volilo zkrácení délky studia. Lepší situaci ve zdravotnictví, např. dostatek personálu, jako motivující faktor zvolilo 26 respondentů (8,07 %). Menší fyzickou a psychickou náročnost volilo stejné množství respondentů – 17 (5,28 %). Jinou možnost zvolili 3 respondenti (0,93 %). Mezi tyto faktory pak uváděli větší motivaci ze strany učitelů, lepší podmínky praktické výuky a lepší přístup sester na praxi.

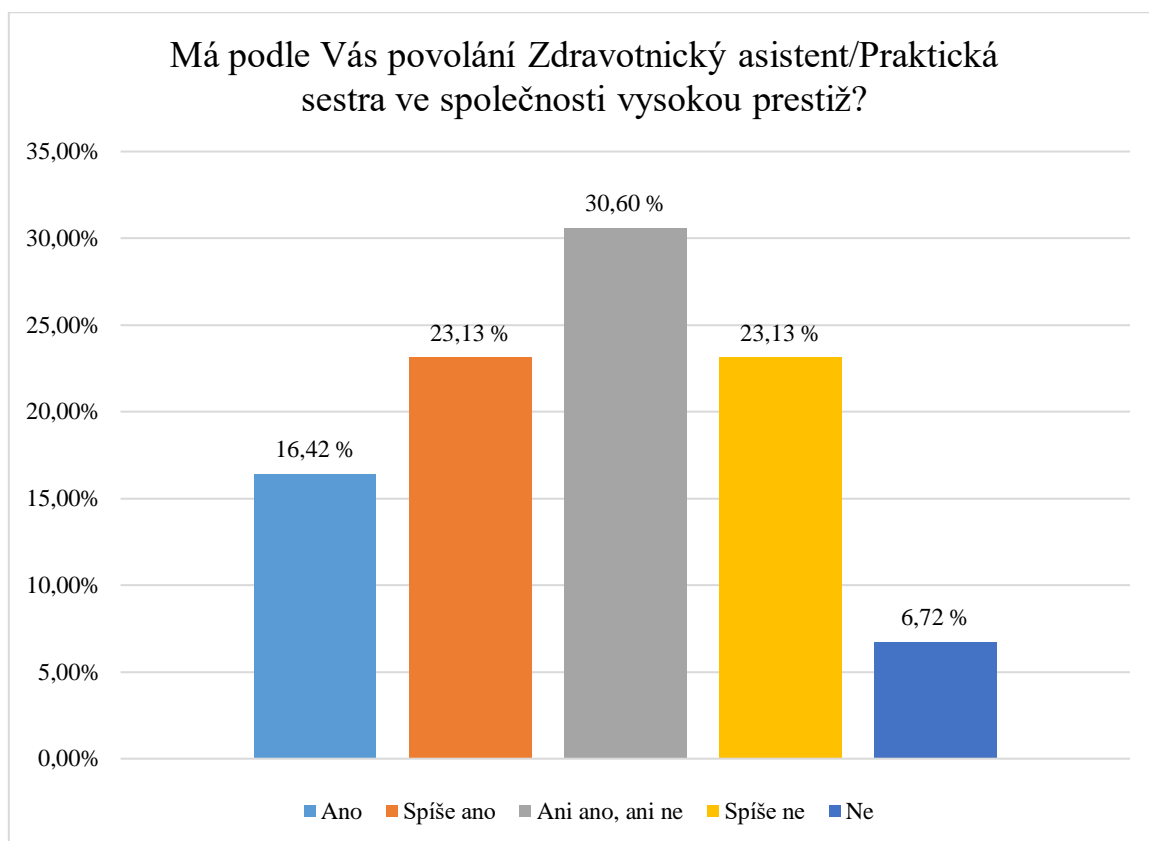
Průměrně každý respondent zvolil 2-3 faktory zvyšující motivaci ke studiu oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra. Průměrně každý 6. respondent z 10, považuje za nejvíc motivační faktor, větší finanční ohodnocení a také placenou praxi během studia. Průměrně 4 z 10 respondentů by motivovaly zajímavé příležitosti během studia a průměrně 3 respondentům z 10, by zvýšilo motivaci zkrácení délky studia. Výsledky této otázky jsou přehledně zobrazeny v tabulce a grafu (tabulka 17, graf 17).

Otázka č. 20:

Má podle Vás povolání Zdravotnický asistent/Praktická sestra ve společnosti vysokou prestiž?

Tabulka 18. Prestiž povolání Zdravotnický asistent/Praktická sestra

Odpovědi	Absolutní četnost n	Relativní četnost (%) p
Ano	22	16,42
Spíše ano	31	23,13
Ani ano, ani ne	41	30,60
Spíše ne	31	23,13
Ne	9	6,72
Celkem (Σ)	134	100,00
Aritmetický průměr (\bar{x})	26,8	

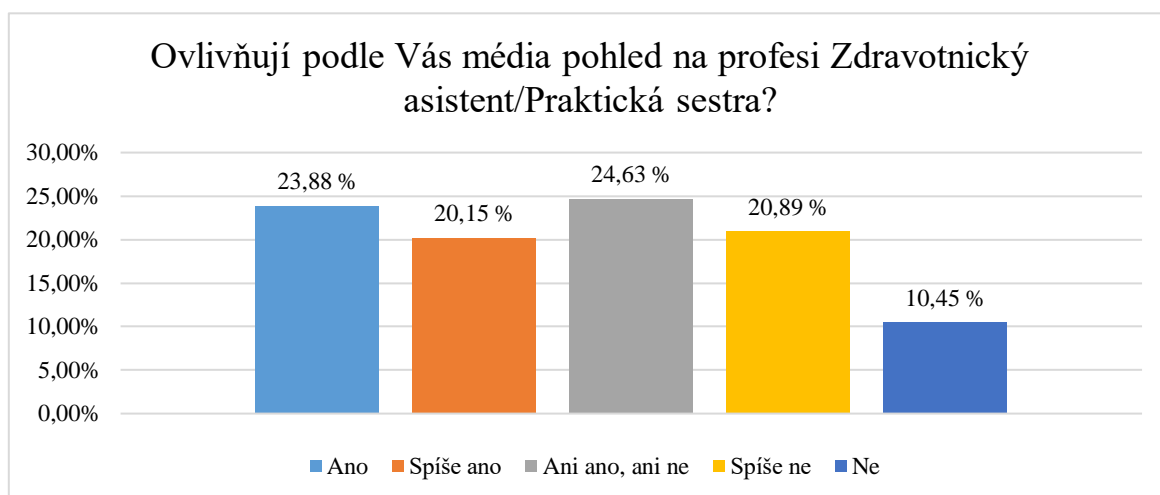
Graf 18. Prestiž povolání Zdravotnický asistent/Praktická sestra

Tato otázka měla za úkol zjistit, zda podle žáků oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra, má toto povolání vysokou prestiž. Výsledky jsou poměrně zajímavé, neboť 41 respondentů (30,60 %) nedokázalo posoudit, zda má toto povolání vysokou prestiž. Možnost spíše ano a spíše ne, zvolil stejný počet respondentů – 31 (23,13 %). Pouhých 22 oslovených respondentů (16,42 %) hodnotí povolání jako prestižní a 9 respondentů (6,72 %) dokonce povolání jako prestižní nepovažuje.

Průměrně tedy 2 respondenti z 5 pokládají povolání za prestižní, průměrně 1/3 všech respondentů nedokáže prestiž povolání posoudit a průměrně 3 respondenti z 10 zařazují toto povolání spíše ke skupině povolání s nízkou prestiží. Výsledky otázky č. 20 prezentuje tabulka a graf (tabulka 18, graf 18).

Otázka č. 21:*Ovlivňují podle Vás média pohled na profesi Zdravotnický asistent/Praktická sestra?***Tabulka 19. Ovlivnění médií**

Odpovědi	Absolutní četnost	Relativní četnost (%)
	n	p
Ano	32	23,88
Spíše ano	27	20,15
Ani ano, ani ne	33	24,63
Spíše ne	28	20,89
Ne	14	10,45
Celkem (Σ)	134	100,00
Aritmetický průměr (\bar{x})	26,8	

Graf 19. Ovlivnění médií

Otázka 21 se zabývá tím, zda podle respondentů média ovlivňují vliv na profesi Zdravotnický asistent/Praktická sestra. Výsledky jednotlivých odpovědí jsou poměrně vyrovnané. Možnost ani ano, ani ne zvolilo 33 respondentů (24,63 %), možnost ano pak zvolilo 32 respondentů (23,88 %). Možnosti spíše ne zvolilo 28 respondentů (20,89 %) a o jednoho méně, tedy 27 respondentů (20,15 %) zaznačilo odpověď spíše ano. To, že média neovlivňují pohled na profesi, si myslí pouhých 14 respondentů (10,45 %).

Průměrně 2 respondenti z 5 pozorují vliv médií na profesi, $\frac{1}{4}$ zastává neutrální postoj a můžeme říct, že průměrně 3 respondenti z 10 nezpozorovali téměř žádný vliv médií na tuto profesi. Pro lepší přehlednost jsou výsledky uvedeny v tabulce a grafu (tabulka 19, graf 19).

Otázka č. 22:

Popište, jak podle Vás média ovlivňují pohled na tuto profesi

Tato otázka byla otevřená a respondenti měli možnost vyjádřit svůj názor, jak podle nich média ovlivňují pohled na profesi Zdravotnický asistent/Praktická sestra. K této otázce se vyjádřilo 59 respondentů (44,03 %). Respondenti se v názorech na tuto problematiku poměrně shodli. Často bylo respondenty zmiňováno, že média velmi často prezentují současný stav zdravotnictví, mluví o nedostatku nelékařského zdravotnického personálu, o nízkém finančním ohodnocení, vzdělávání atd. Toto berou na jednu stranu jako pozitivní, neboť se zvyšuje potřeba tuto situaci řešit, na druhou stranu však mohou být od této profese odrazováni potenciální zájemci o studium. Respondenti také často uváděli, že média mají spíše negativní vliv na pohled na profesi. To je způsobeno především tím, že média, především televize (seriály, filmy apod.), prezentují profesi sester jako jednoduchou, neukazují, jak vypadá realita, ale zkreslují ji, ukazují sestry v hezkých oblečcích, botách na podpatku atd. Dalším názorem pak bylo to, že pokud média něco vydají jako pravdu, lidé tomu často uvěří a tvoří si podle toho jakýsi obrázek, pohled na věc. Proto, když je někde zveřejněna nějaká negativní věc nebo zpráva, často to lidé začnou brát jako pravidlo a dívají se na profesi již zkresleně.

6.6 Zhodnocení stanovených hypotéz

Dílčí cíl č. 1:

Zjistit, jaké faktory žáky nejvíce motivují ke studiu střední zdravotnické školy.

H₀: Předpokládáme, že méně nebo rovno 30 % z dotázaných žáků, motivovala ke studiu SZŠ rodina.

H₁: Předpokládáme, že více než 30 % z dotázaných žáků, motivovala ke studiu SZŠ rodina.

Na základě výsledků, hypotézu **H₀** nezamítáme, jelikož faktor rodiny motivuje 10,32 % žáků k výběru studia na SZŠ, což je méně, jako předpokládaných 30 %. Hypotézu **H₁** zamítáme, jelikož předpokládané výsledky této hypotézy se nepotvrdil (vycházeli jsme z otázky č. 3, možnosti e) a h)).

Dílčí cíl č. 2:

Zjistit, zda studium na střední zdravotnické škole splnilo očekávání žáků.

H₀: Předpokládáme, že u méně nebo rovno 50 % žáků, byla splněna očekávání od studia na SZŠ.

H₁: Předpokládáme, že u více než 50 % žáků, byla splněna očekávání od studia na SZŠ.

Z výsledných údajů hypotézu **H₀** zamítáme a přijímáme hypotézu **H₁**, kde u více než 50 % žáků, byla splněna jejich očekávání od studia oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra, a to konkrétně u 63,44 % (vycházeli jsme z otázky č. 8, možnost a) a b)).

Dílčí cíl č. 3:

Zjistit, jaké překážky způsobily nenaplněná očekávání žáků/faktory, které nejvíce ovlivňují, že studium na střední zdravotnické škole nespĺnilo očekávání žáků.

H₀: Předpokládáme, že k nesplnění očekávání od studia oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra, nejvíce ovlivnila žáky fyzická a psychická náročnost povolání, a to více nebo rovno 60 % žáků.

H₁: Předpokládáme, že k nesplnění očekávání od studia oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra, nejvíce ovlivnila žáky fyzická a psychická náročnost povolání, a to méně než u 60 % žáků.

Na základě zjištěného, zamítáme, hypotézu H_0 , kde jsme očekávali, že fyzická a psychická náročnost ovlivňuje více nebo rovno 60 % žáků. Přijímáme hypotézu H_1 , která se nám potvrdila z toho důvodu, že těchto žáků bylo méně než 60 %, konkrétně 15,83 % (vycházeli jsme z otázky č. 9, možnost b) a c)).

Dílčí cíl č. 4:

Zjistit, co by žáky více motivovalo ke studiu na střední zdravotnické škole.

H_0 : Předpokládáme, že méně nebo rovno 20 % žáků, by motivovalo vyšší finanční ohodnocení.

H_1 : Předpokládáme, že více než 20 % žáků, by motivovalo vyšší finanční ohodnocení.

Přijímáme hypotézu H_1 , kde by vyšší finanční ohodnocení motivovalo ke studiu více než 20 % žáků. Konkrétně tuto možnost zvolilo 25,47 %. Hypotézu H_0 zamítáme, jelikož žáků bylo více než 20 % (vycházeli jsme z otázky č. 19, možnost a)).

7 DISKUSE

Hlavním cílem práce bylo zjistit, jaké faktory vedou žáky ke studiu oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra na střední zdravotnické škole a zhodnotit, zda studium splnilo jejich očekávání. Tento hlavní cíl byl dále rozpracován do jednotlivých dílčích cílů, které si postupně rozebereme.

Dílčím cílem č. 1 bylo zjistit, jaké faktory žáky nejvíce motivují ke studiu střední zdravotnické školy. Z výsledků výzkumu vyplynulo, že nejdůležitější faktor ovlivňující výběr oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra na střední zdravotnické škole, je zájem o práci s lidmi a péče o ně (22,42 %), s ním jde pak ruku v ruce i ne méně důležitý faktor, zájem o zdravotnickou tematiku (21,83 %). My se však více zaměříme na faktor práce s lidmi a péče o ně. K podobným výsledkům došla ve své diplomové práci: „Vztah studentů středních zdravotnických škol k budoucí profesi“ také Bílková (2011), kdy 59,2 % žáků uvedlo jako důvod výběru oboru ZA, pomoc lidem. I další diplomové práce prezentují podobné výsledky, např. diplomová práce: „Volba oboru zdravotnický asistent na střední zdravotnické škole“, jejíž autorkou je Podkalská (2007), uvádí jako nejvýznamnější motivační faktor k volbě oboru, pečovat o nemocné (90 %). Je jasné, že faktor práce s lidmi a péče o ně, je jedním z nejtěžejnějších při volbě tohoto povolání, neboť i Všeobecné sestry, které již ve zdravotnictví pracují, hodnotí tento faktor jako jeden z nejdůležitějších. Šetření, týkající se pracovní spokojenosti všeobecných sester, které provedl Vévoda, Nakládalová a Marečková (2013), popisuje jako druhý nejdůležitější faktor na osobním žebříčku VS – Péči o pacienty.

Dále jsme v diplomové práci zjišťovali, proč se žáci rozhodli studovat právě na dané SZŠ. Nejzásadnějším faktorem pro výběr konkrétní SZŠ, je její vzdálenost od místa bydliště. Školu si totiž podle vzdálenosti od místa bydliště, volilo až 25,24 % z oslovených respondentů. Kromě lokace školy, je však pro výběr školy důležitý ještě jeden faktor, a tím je prestiž školy/škola s historií, tradicí. Tento faktor, jako důležitý pro volbu dané školy, zvolilo 16,09 % žáků. Výsledky zahraničního výzkumu korespondují s výsledky našeho výzkumu. Jedná se o výzkum zabývající se kritérii pro volbu školy/ profesní kariéry, který byl proveden v Litvě roku 2016. Ten hodnotí jako nejvýznamnější faktor, reputaci a lokaci školní instituce. Konkrétně popisuje, že umístění školy blízko místa bydliště, je jedním z nejvýznamnějších v procesu rozhodování se o výběru školy (Masiliauskienė, Geležinienė, Šiaučiulienė, 2016). Poněkud odlišné výsledky prezentuje ve své bakalářské práci, na téma „Motivace žáků při výběru středních škol“,

Kulhánek (2016). Ten zjišťoval, jaký faktor je pro žáky při výběru střední školy nejdůležitější. Z jeho výsledků vyplývá, že nejdůležitější faktor je budoucí uplatnění v praxi (54 %), na druhém místě pak kvalita a vybavenost školy (21 %) a až na třetím místě je poloha školy (9 %). Také výzkum provedený Šťastnovou a Drahoňovskou (2012), uvádí faktory, které ovlivňují kariérové rozhodnutí. I zde se objevuje fakt, že žáci si budoucí střední školu vybírají především podle toho, aby vykonávali práci, která je bude bavit (98,4 %) a aby byli na škole, která je bude bavit (97,7 %). Na zjištěných informacích by mohly stavět jednotlivé SZŠ, a to konkrétně tak, že by více cílily na potenciální zájemce o studium z okolí školy, a především by prezentovaly informace o své škole (historie, tradice, úspěchy), na které by zájemce mohly nalákat. První dílčí cíl byl splněn.

Dílčím cílem č. 2 bylo zjistit, zda studium na střední zdravotnické škole splnilo očekávání žáků. Výsledky ukázaly, že až u 42,54 % z dotázaných respondentů, studium oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra, spíše splnilo očekávání. Co je poměrně zajímavé, tak pouze u 4,47 % respondentů studium tohoto oboru očekávání nesplnilo. K podobným výsledkům došla ve své diplomové práci „Volba oboru zdravotnický asistent na střední zdravotnické škole“ také Podkalská (2007), která uvádí, že až 88,7 % respondentů je se zvoleným typem studia spokojená a pouze 10,6 % uvedlo nespokojenost. Také diplomová práce od autorky Jelenecké (2013), na téma: „Motivace studentů ke studiu na SZŠ a bakalářském studiu“, uvádí podobné výsledky. Až 59 % žáků 4. ročníků uvedlo, že studium částečně splnilo jejich očekávání, 24 % uvedlo, že studium splnilo jejich očekávání a pouze 17 % uvedlo, že studium nesplnilo jejich očekávání.

K tomuto dílčímu cíli se také váže zjištění, zda studium na dané střední zdravotnické škole splnilo očekávání žáků. Hovoříme tedy o tom, zda konkrétní škola, na které žáci studují, splnila jejich očekávání. Většina respondentů se o dané škole vyjadřovala kladně. U necelé poloviny žáků (44,03 %) studium na dané škole spíše splnilo očekávání, u 19,40 % splnilo očekávání a 20,15 % nebylo schopno posoudit. U pouhých 10,45 % žáků studium spíše nesplnilo očekávání a pouze u 5,97 % respondentů studium na dané škole nesplnilo očekávání vůbec. Je třeba uznat, že výsledky tohoto dílčího cíle dopadly poměrně kladně. Ukazují, že u většiny žáků studium splnilo očekávání, a to jak z pohledu studovaného oboru, tak konkrétních středních zdravotnických škol. Dílčí cíl č. 2 byl splněn.

Dílčím cílem č. 3, bylo zjistit, jaké překážky způsobily nenaplněná očekávání žáků/faktory, které nejvíce ovlivňují, že studium na střední zdravotnické škole nesplnilo očekávání žáků. Výsledky výzkumu ukázaly, že nejvýznamnějším faktorem, který způsobil

nesplněná očekávání žáků se studiem oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra, je především současná situace ve zdravotnictví (nedostatek personálu, velký stres, nízké finanční ohodnocení atd.). Tuto možnost zvolilo 19,42 % oslovených respondentů. Dalším aspektem bylo zjištění, že žáky studium nenaplnuje tak, jak očekávali (17,27 %) a také velká očekávání vs. realita (15,83 %). Tento zjištěný výsledek ukazuje, že již žáci na středních zdravotnických školách pociťují, jak je současná situace ve zdravotnictví napjatá. Práce nelékařského zdravotnického personálu je opravdu složitá a je třeba, aby tito pracovníci pracovali v uspokojivých podmínkách. Vévoda, Nakládalová a Marečková (2013) ve své práci uvádí, že je třeba začít uskutečňovat kroky, které povedou k trvalému udržení pracovníků ve zdravotnictví. To by mělo být možné právě díky zvyšování pracovní spokojenosti pracovníků. Jak již bylo zmíněno, pracovní spokojenost sester závisí především na tom, aby sestry mohly naplno vykonávat profesionální roli zdravotní sestry. Aby toto fungovalo, musí sestry pracovat v prostředí, kde je dostatečný počet nelékařského zdravotnického personálu, dobrá organizace ve smyslu střídání směn a také přiměřená pracovní zátěž.

Zajímavé výsledky přinesla také otázka, co konkrétně nesplnilo očekávání žáků na jimi studované SZŠ. Jako nejčastější odpověď žáci volili, personální obsazení školy (24,73 %) a stejný počet volil jako negativní, náročnost studia (24,73 %). Jako třetí negativní faktor pak žáci hodnotili špatnou organizaci – studia, výuky, praxí apod. (21,50 %). Dílčí cíl č. 3 hodnotíme jako splněný.

Poslední dílčí cíl č. 4, se snažil zjistit, co by žáky více motivovalo ke studiu na střední zdravotnické škole. Než se dostaneme ke konkrétním výsledkům, co by podle respondentů zvýšilo motivaci dalších potenciálních žáků, bylo by dobré zmínit, kdo nebo co nejvíce ovlivnil žáky ve výběru SZŠ. Dle výsledků výzkumného šetření, jsou to především rodiče, a to až u 31,49 % oslovených respondentů. S tímto výsledkem koresponduje mnoho dalších výzkumů a prací. Šťastnová a Drahoňovská (2012) ve svém výzkumu uvádí, že žáci základních škol využívají rad rodičů až v 86,1 %. Podkalská (2007) ve své diplomové práci uvádí, že rodiče pomáhají při výběru školy až u 42,5 % žáků. Také Jelenecká (2013) ve své diplomové práci uvádí největší vliv rodičů při volbě povolání, a to u více než poloviny respondentů. Kulhánek (2016) ve své bakalářské práci uvádí ovlivnění rodiči až u 58 % žáků. Podobných výsledků dosahují také zahraniční výzkumy. Např. výzkum z Litvy z roku 2016, který se zabývá kritérii ve volbě školy/profesionální kariéry, uvádí vliv rodičů na rozhodnutí dětí jako klíčový. Jako podstatu vlivu rodičů na rozhodnutí dětí, uvádí potřebu, aby se dítě

ve zvolené instituci především cítilo dobře (Masiliauskienė, Geležinienė, Šiaučiulienė, 2016). Novější výzkum, provedený v říjnu 2017 ve Finsku, s názvem: „Young people's perception of nursing profession“, přináší stejné výsledky. Podle něj mají rodina a její členové silný vliv na volbu kariéry mladých lidí. Také podpora rodičů a informace, které o sesterské profesi poskytnou svým dětem, se ukázaly jako velice vlivné. Ještě podstatnější se zde ukazuje vliv názoru matky a babičky (Glerean et al., 2017).

Nyní se již dostáváme k faktorům, které by dle oslovených respondentů, zvýšily zájem o studium oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra. Z výsledků našeho výzkumu jednoznačně vyplynuly dva faktory, které spolu navzájem úzce souvisí. Jsou jimi větší finanční ohodnocení (25,47 %) a placená praxe během studia na SZŠ (25,15 %). Ve své diplomové práci „Vztah studentů středních zdravotnických škol s budoucí profesí“, zjistila Bílková (2011) podobné výsledky, jako my. V otázce, kde se respondentů ptá, proč by pracovali mimo zvolenou profesi, zvolilo 53,8 % jako důvod, finanční ohodnocení. Až 96,4 % žáků základních škol, považuje při výběru střední školy, dobré plátové ohodnocení, jako důležité (Šťastnová a Drahoňovská, 2012). Dokonce i Všeobecné sestry, které již pracují ve zdravotnictví, hodnotí mzdu jako nejdůležitější faktor a umisťují jej na svém osobním žebříčku na první místo (Vévoda, Nakládalová, Marečková, 2013). Naopak zahraniční studie s názvem: „Becoming a nurse – A study of career choice and professional adaptation among Israeli Jewish and Arab nursing students: A quantitative research study“ uvádí poněkud odlišné výsledky. Autoři poukazují na to, že studenti si volí práci sestry především proto, aby mohli pomáhat druhým. Jako druhý faktor pak zmiňují zájem o profesi. Materialistické faktory, jako je dobré společenské postavení nebo plat, mají na výběr profese daleko menší vliv (Halperin, Mashiach-Eizenberg, 2014). Zdá se, že v České republice je faktor financí opravdu jeden z nejvýznamnějších při volbě povolání. Dílčí cíl č. 4 byl splněn.

Za zmínku stojí také výsledek výzkumného šetření, týkající se prestiže povolání. Oslovení respondenti měli zhodnotit, zda má podle nich povolání Zdravotnický asistent/Praktická sestra, vysokou prestiž. Nejvíce respondentů odpovídalo ani ano, ani ne (30,60 %), odpovědi spíše ano volilo 23,13 %, stejně jako možnost spíše ne (23,13 %). Pouhých 16,42 % uvedlo, že podle nich má toto povolání vysokou prestiž a podle 6,72 % oslovených respondentů, nemá povolání vysokou prestiž. S výsledky této diplomové práce poměrně korespondují i výsledky jiných bakalářských a diplomových prací, které se zabývají podobnými tématy. V diplomové práci Podkalské (2007),

ukazují výsledky, že velká část žáků nepovažuje obor Zdravotnický asistent jako prestižní. Také výsledky diplomové práce Kramné (2012) ukazují, že 74,26 % žáků hodnotí jako povolání, které nemá prestiž. Výzkum, který ve své diplomové práci provedla Bílková (2011) tyto výsledky potvrzuje, neboť i zde 80,3 % žáků uvedlo, že podle nich povolání Zdravotnický asistent nemá prestiž. Jiné výsledky však přináší hodnocení prestiže samotnou populací. Centrum výzkumného mínění provádělo v letech 2004–2016 hodnocení prestiže povolání. Povolání sestra zde bylo zařazeno až od roku 2011 a od té doby se drží na 3. místě (Tuček, 2016). Je nutno říct, že v posledních letech prestiž povolání spíše roste. Je to způsobeno především tím, že výkon této profese vyžaduje vysokou kvalifikaci a je prospěšná pro společnost (Vévoda, Nakládalová, Marečková, 2013). Poněkud rozdílné hodnocení prestiže poskytuje zahraniční studie, která se zabývá tím, co si myslí mladí studenti z hlavní průmyslového města o prestiži jednotlivých povolání. Tato studie je z roku 2014 a byla prováděna v Rusku. Prestiž povolání hodnotili studenti 8., 9. a 11. třídy. Studenti 8. třídy umístili profesi sestry na 19. místo, studenti 9. třídy dokonce až na 22. pozici a nejlépe hodnotili profesi studenti 11. třídy. Ti ji umístili na 17. pozici (Kaiumov, Kanikov, Iskhakova, 2014). Můžeme usoudit, že hodnocení prestiže povolání se liší v jednotlivých zemích. Zajímavý je také ten výsledek, že samotní žáci většinou prestiž povolání Zdravotnický asistent/Praktická sestra hodnotí spíše jako nízkou, zatímco společnost toto povolání hodnotí jako vysoce prestižní.

ZÁVĚR

V současné době je v českém zdravotnictví poměrně napjatá situace. Je to způsobeno především nedostatkem personálu, ať už nelékařského zdravotnického personálu, tak toho lékařského. Obecně je známo, že nedostatek tohoto personálu je způsoben nízkým finančním ohodnocením, náročností práce (ať už fyzickou tak psychickou), náročností studia, odklonem od práce s pacienty k „papírové práci“ atd. Je jasné, že již během studia těchto zdravotnických oborů, může docházet ke ztrátě zájmu či jeho přehodnocení. Právě to bylo podnětem k tématu této diplomové práce, jejímž hlavním cílem bylo zjistit, co žáky nejvíce motivuje ke studiu střední zdravotnické školy a zda dané studium splnilo jejich očekávání. Výsledky praktické části diplomové práce ukázaly, že nejdůležitějšími motivačními faktory ke studiu oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra, jsou: práce s lidmi a péče o ně, zájem o zdravotnickou tematiku a také jistota zaměstnání, a to právě z důvodu nedostatku nelékařského zdravotnického personálu. Nejvýznamnějšími důvody výběru konkrétní SZŠ, jsou: lokace SZŠ poblíž místa bydliště a prestiž školy/škola s historií, tradicí. Z výsledků dále vyplynulo, že většina žáků je se studiem oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra, spokojena a že splnilo jejich očekávání. Žáci, u nich studium oboru nesplnilo očekávání, uvádějí jako důvody nejčastěji: současnou situaci ve zdravotnictví (nedostatek personálu, velký stres, nízké finanční ohodnocení atd.), studium oboru je nenaplnuje, nebo měli velká očekávání a realita byla nakonec odlišná. Rovněž studium na konkrétní SZŠ většinou splnilo očekávání žáků. Ti, kteří se studiem na dané škole nebyli spokojeni, uváděli jako důvody: náročnost studia, personální obsazení a špatnou organizaci na škole (studia, výuky, praxí apod.). Žáci měli dále uvést, co by, podle jejich názoru, zvýšilo motivaci ke studiu oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra. Zde výsledky poměrně jednoznačně ukazují na důležitost finančního ohodnocení, neboť právě vyšší finanční ohodnocení a placená praxe během studia, byly nejčastěji uváděné možnosti. Z dále uváděných možností to pak byly zajímavé příležitosti během studia a také kratší délka studia.

Celkově můžeme říci, že většinu z oslovených respondentů studium baví a chtějí v oboru dále pokračovat, a to buď studiem na VŠ/VOŠ, nebo v zaměstnání ve zdravotnictví. Můžeme však také konstatovat, že již během studia na SZŠ, se mohou objevovat zásadní faktory, které žáky odradí od pokračování ve studiu, nebo od zaměstnání ve zdravotnictví. Je proto třeba tyto faktory i nadále zjišťovat a pracovat na jejich zlepšení či redukci. Také jednotlivé SZŠ mohou při zlepšování podmínek studia, vycházet z provedeného výzkumného šetření.

SOUHRN

Diplomová práce se zabývá motivací žáků ke studiu oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra na střední zdravotnické škole a zhodnocením jejich očekávání. Práce se skládá ze dvou částí – teoretické a praktické. Teoretická část popisuje teoretická východiska ošetrovatelství (fenomenologie, holismus, hermeneutika, existencialismus), vzdělávání na zdravotnických školách, a to od historie až po současnost a poslední kapitola teoretické části popisuje motivaci žáků ke studiu.

Praktická část popisuje metodiku práce a výsledky dotazníkového šetření, které zjišťovalo především motivační faktory žáků ke studiu, zhodnocení jejich očekávání, popřípadě i to, proč studium nesplnilo očekávání žáků. Je zde také zahrnuto zhodnocení stanovených hypotéz, které byly buď přijaty nebo zamítnuty. V kapitole diskuze a závěr jsou shrnuty nejdůležitější poznatky, které vyplývají z výsledků provedeného výzkumného šetření.

Klíčová slova: žáci, motivace, střední zdravotnická škola, zhodnocení, spokojenost, studium

SUMMARY

The thesis deals with the pupil's motivation to study in field of becoming nurse/healthcare assistant at secondary medical school and the evaluation of their expectancy. The thesis is divided into two parts – theoretical and practical. The theoretical part focuses on theoretical ground of nursing (phenomenology, holism, hermeneutics and existencialism), education at secondary medical schools from the beginning up to now, the last chapter of the theoretical part deals with pupils motivation to study.

Practical part focuses on methodology and the results of questionnaire survey, the questionnaire was mainly based on motivation factors of pupils for their studying, evaluation of their expectancy, moreover their unfulfilled expectation of their studies. There is also assessment of hypothesis given, which were accepted or declined. In the chapter discussion and conclusion are summarised the most important findings, which are results of survey.

Key words: pupils, motivation, secondary medical school, evaluation, satisfaction, study

REFERENČNÍ SEZNAM

BÁRTLOVÁ, S. 2005. *Sociologie medicíny a zdravotnictví*. 6. vyd. Praha: Grada Publishing. 188 s. ISBN 978-80-247-6289-0.

BÍLKOVÁ, Z. 2011. *Vztah studentů středních zdravotnických škol k budoucí profesi*. Olomouc. 71 s. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Katedra antropologie a zdravotní vědy. Vedoucí diplomové práce Mgr. Jana Majerová.

BORTLOVÁ-VONDRÁKOVÁ, H. In: VANĚK, M., KRÁTKÁ, L. 2014. *Příběhy (ne)obyčejných profesí: česká společnost v období tzv. normalizace a transformace*. Praha: Karolinum. 224 s. ISBN 978-80-246-2813-4.

BRŮHA, D., PROŠKOVÁ, E. 2011. *Zdravotnická povolání*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. 560 s. ISBN 978-80-7357-661-5.

ČEVELA, R., ČELEDOVÁ, L., DOLANSKÝ, H. 2010. *Výchova ke zdraví pro střední zdravotnické školy*. Praha: Grada Publishing. 108 s. ISBN 978-80-247-2860-5.

GLEREAN, N. et al. 2017. Young people's perception of nursing profession. *Nurse Education Today* [online]. 57:95-102. Dostupné z: <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=edselp&AN=S0260691717301697&authtype=shib&site=eds-live&authtype=shib&custid=s7108593>

GURKOVÁ, E., ZELENÍKOVÁ, R. 2017. *Klinické prostředí v přípravě sester*. Praha: Grada Publishing. 128 s. ISBN 978-80-271-0583-0.

HALMO, R. 2014. *Sebepéče v ošetrovatelské praxi*. Praha: Grada Publishing. 232 s. ISBN 978-80-247-4811-5.

HALPERIN, O., MASHIACH-EIZENBERG, M. 2014. Becoming a nurse – A study of career choice and professional adaptation among Israeli Jewish and Arab nursing students: A quantitative research study. *Nurse Education Today* [online]. 34 (10):1330-4. Dostupné z: <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=mdc&AN=24269141&authtype=shib&site=eds-live&authtype=shib&custid=s7108593>

HORSKÁ, V. 2009. *Koučování ve školní praxi*. Praha: Grada Publishing. 174 s. ISBN 978-80-247-2450-8.

- HUSSERL, E. 2015. *Idea fenomenologie: a dva texty Jana Patočky k problému fenomenologie*. 2. vyd. Praha: OIKOYMENH. 103 s. ISBN 978-80-7298-206-6.
- JANSA, P. et al. 2012. *Pedagogika sportu*. Praha: Karolinum. 226 s. ISBN 978-80-246-2026-8.
- JELENECKÁ, H. 2013. *Motivace studentů ke studiu na SZŠ a bakalářském studiu*. České Budějovice. 90 s. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta. Vedoucí diplomové práce PhDr. Marie Trešlová PhD.
- KAIUMOV, A., T., KANIKOV, F., K., ISKHAKOVA, N., R. 2014. What young students in major industrial city think about the prestige of professions. *Russian Education & Society*. 56 (7): 40-57.
- KALÁBOVÁ, H. 2016. *Tělo a čas*. Liberec: Technická univerzita v Liberci. 98 s. ISBN 978-80-7494-313-3.
- KALÁBOVÁ, H. 2011. *Fenomenologie zdraví a nemoci*. Liberec: Technická univerzita v Liberci. 109 s. ISBN 978-80-7372-725-3.
- KELNAROVÁ, J. et al. 2009. *Ošetřovatelství pro zdravotnické asistenty, 1. ročník*. Praha: Grada Publishing. 236 + 4 s. ISBN 978-80-247-2830-8.
- KOLÁŘ, Z. et al. 2012. *Výkladový slovník z pedagogiky: 583 vybraných hesel*. Praha: Grada Publishing. 192 s. ISBN 978-80-247-3710-2.
- KOZEL, R. et al. 2006. *Moderní marketingový výzkum*. Praha: Grada Publishing. 280 s. ISBN 80-247-0966-X.
- KRAMNÁ, E. 2012. *Představy žáků středních zdravotnických škol o jejich budoucím povolání*. Olomouc. 99 s. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, Katedra antropologie a zdravotní vědy. Vedoucí diplomové práce Mgr. Hana Heiderová.
- KREJČOVÁ, L. 2011. *Psychologické aspekty vzdělávání dospívajících*. Praha: Grada Publishing. 232 s. ISBN 978-80-247-3474-3.
- KULHÁNEK, O. 2016. *Motivace žáků při výběru středních škol*. Hradec Králové. 42 s. Bakalářská práce. Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta, Katedra pedagogiky a psychologie. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Radka Skorunková, Ph.D.

- KUTNOHORSKÁ, J. 2007. *Etika v ošetrovatelství*. Praha: Grada Publishing. 164 s. ISBN 978-80-247-2069-2.
- KUTNOHORSKÁ, J. 2009. *Výzkum v ošetrovatelství*. Praha: Grada Publishing. 175 s. ISBN 978-80-247-2713-4.
- KUTNOHORSKÁ, J. 2010. *Historie ošetrovatelství*. Praha: Grada Publishing. 206 s. ISBN 978-80-247-3224-4.
- MALÍKOVÁ, E. 2011. *Péče o seniory v pobytových sociálních zařízeních*. Praha: Grada Publishing. 328 s. ISBN 978-80-247-3147-3.
- MASILIAUSKIENĚ, E., GELEŽINIENĚ, R., ŠIAUČIULIENĚ, R. 2016. School choice criteria: the case of Šiauliai city. *Social Welfare Interdisciplinary Approach* [online]. 6 (2): 42-53. Dostupné z:
<http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=sih&AN=121405446&authtype=shib&site=eds-live&authtype=shib&custid=s7108593>
- MEŠKOVÁ, M. 2012. *Motivace žáků efektivní komunikací: praktická příručka pro učitele*. Praha: Portál. 136 s. ISBN 978-80-262-0198-4.
- NAKONEČNÝ, M. 2014. *Motivace chování*. Praha: Triton. 599 s. ISBN 978-80-7387-830-6.
- NOVÝ, I., SURYNEK, A. et al. 2006. *Sociologie pro ekonomy a manažery*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing. 288 s. ISBN 80-247-1705-0.
- Nový obor mezi zdravotníky: Praktická sestra. *Ošetrovatelství.info*. [online]. Ošetrovatelství.info ©2009 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z:
<http://www.osetrovatelstvi.info/novy-obor-mezi-zdravotniky-prakticka-sestra/>
- O soutěži. *Sestra roku*. [online]. Mladá fronta a. s. ©2018. [cit. 2018-04-01]. Dostupné z:
<https://sestraroku.zdravi.euro.cz/o-akci/>
- OLŠOVSKÝ, J. 2011. *Slovník filozofických pojmů současnosti*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing. 336 s. ISBN 978-80-247-3613-6.
- PODKALSKÁ, J. 2007. *Volba oboru Zdravotnický asistent na střední zdravotnické škole*. Praha. 85 s. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, 1. lékařská fakulta, Ústav teorie a praxe ošetrovatelství. Vedoucí diplomové práce Mgr. Taťána Janíková.

PLEVOVÁ, I. et al. 2012. *Management v ošetrovatelství*. Praha: Grada Publishing. 304 s. ISBN 978-80-247-3871-0.

PLEVOVÁ, I., SLOWIK, R. 2008. *Vybrané kapitoly z historie ošetrovatelství*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě. 120 s. ISBN 978-80-7368-506-5.

Praktická sestra. *Ošetrovatelství.info*. [online]. Ošetrovatelství.info ©2009 [cit. 2018-03-24]. Dostupné z: <http://www.osetrovatelstvi.info/wiki/prakticka-sestra-2/>

Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání: 53-41-M/01 [online]. Národní ústav odborného vzdělávání. [cit. 2018-02-15]. Dostupné z: <http://zpd.nuov.cz/RVP/ML/RVP%205341M01%20Zdravotnický%20asistent.pdf>

Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělávání: 78-42-M/04 01 [online]. Národní ústav odborného vzdělávání. [cit. 2018-03-26]. Dostupné z: http://zpd.nuov.cz/RVP_3_vlna/RVP%207842M04%20Zdravotnicke%20lyceum.pdf

SIKOROVÁ, L. 2012. *Dětská sestra v primární a komunitní péči*. Praha: Grada Publishing. 184 s. ISBN 978-80-247-3592-4.

SOUČEK, E. 2006. *Statistika pro ekonomy*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu. 267 s. ISBN 80-86730-06-9.

STAŇKOVÁ, M. 2002. *ČESKÉ OŠETŘOVATELSTVÍ 11: Sestra – reprezentant profese*. Brno: Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví. 78 s. ISBN 80-7013-368-6.

Škola roku. *Sestra roku*. [online]. Mladá fronta a. s. ©2018. [cit. 2018-04-01]. Dostupné z: <https://sestraroku.zdravi.euro.cz/skola-roku/>

Školní vzdělávací program: Zdravotnický asistent, denní forma vzdělávání, 2015. [online]. Střední zdravotnická škola a vyšší odborná škola zdravotnická, Ostrava, příspěvková organizace. [cit. 2018-02-15]. Dostupné z: http://www.zdrav-ova.cz/uploads/soubory/stredniskola/obory/ucebni_plany/%C5%A0VP%20-%20ZA%20od%202015_%20final%203.03.2017.pdf

Školní vzdělávací program: Zdravotnický asistent, denní forma vzdělávání, 2017. [online]. Střední zdravotnická škola a vyšší odborná škola zdravotnická, Ostrava, příspěvková organizace. [cit. 2018-02-15]. Dostupné z: <http://www.zdrav-ova.cz/uploads/soubory/stredniskola/obory/svp/%C5%A0VP%20-%20ZA%202017%20fin.verze%20srpen.pdf>

ŠŤASTNOVÁ, P., DRAHOŇOVSKÁ, P. 2012. *Jak žáci základních a středních škol vybírají svou další vzdělávací nebo pracovní kariéru* [online]. Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce. [cit. 2018-04-08]. Dostupné z: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceRady?Stranka=9-0-69&NazevSeo=Jak-zaci-zakladnich-a-strednich-skol-vybiraji-svou->

TRACHTOVÁ, E. et al. 2013. *Potřeby nemocného v ošetrovatelském procesu*. 3 vyd. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů. 185 s. ISBN 978-80-7013-553-2.

TUČEK, M. *Prestiž povolání – únor 2016*. [online]. Centrum pro výzkum veřejného mínění. [cit 2018-03-09]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a2025/f9/eu160309.pdf

VANĚK, M., KRÁTKÁ, L. 2014. *Příběhy (ne)obyčejných profesí: česká společnost v období tzv. normalizace a transformace*. Praha: Karolinum. 224 s. ISBN 978-80-246-2813-4.

VÉVODA, J. et al. 2013. *Motivace sester a pracovní spokojenost ve zdravotnictví*. Praha: Grada Publishing. 160 s. ISBN 978-80-247-4732-3.

VÉVODA, J., NAKLÁDALOVÁ, M., MAREČKOVÁ, J. 2013. Trendy pracovní spokojenosti všeobecných sester. *Kontakt* [online]. XV/2: 115-127. ISSN 1804-7122.

Vyhláška č. 55/2011 Sb. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS, s.r.o. ©2010-2018 [cit 2018-03-30]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-55>

Vyhláška č. 391/2017 Sb. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS, s.r.o. ©2010-2018 [cit 2018-03-30]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-391>

VYTEJČKOVÁ, R. et al. 2011. *Ošetrovatelské postupy v péči o nemocné I: obecná část*. Praha: Grada Publishing. 232 + 24 s. ISBN 978-80-247-3419-4.

ZACHAROVÁ, E., ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, J. 2011. *Základy psychologie pro zdravotnické obory*. Praha: Grada Publishing. 288 s. ISBN 978-80-247-4062-1.

ZACHAROVÁ, E. HERMANOVÁ, M., ŠRÁMKOVÁ, J. 2007. *Zdravotnická psychologie: teorie a praktická cvičení*. Praha: Grada Publishing. 232 s. ISBN 978-80-247-2068-5.

ZÍTKOVÁ, M., POKORNÁ, A., MIČUDOVÁ, E. 2015. *Vedení nových pracovníků v ošetrovatelské praxi: pro staniční a vrchní sestry*. Praha: Grada Publishing. 168 s. ISBN 978-80-247-5094-1.

Zákon č. 96/2004 Sb. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS, s.r.o. ©2010-2018 [cit 2018-03-30]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-96>

Zákon č. 201/2017 Sb. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS, s.r.o. ©2010-2018 [cit 2018-03-30]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-201>

SEZNAM ZKRATEK

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
MZČR	Ministerstvo zdravotnictví České republiky
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
PA	Porodní asistentka
RVP	Rámcový vzdělávací program
SZŠ	Střední zdravotnická škola
ŠVP	Školní vzdělávací program
VS	Všeobecná sestra
VŠ	Vysoká škola
VOŠ	Vyšší odborná škola
VOŠZ	Vyšší odborná škola zdravotnická
VZŠ	Vyšší zdravotnické školy
ZA	Zdravotnický asistent

SEZNAM TABULEK

- Tabulka 1. Popis respondentů
- Tabulka 2. Motivace ke studiu oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra
- Tabulka 3. Důvody ke studiu na dané SZŠ
- Tabulka 4. Osoby nebo události ovlivňující volbu oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra
- Tabulka 5. Spokojenost respondentů se studiem oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra
- Tabulka 6. Oblíbené aspekty studia oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra
- Tabulka 7. Zhodnocení splnění očekávání
- Tabulka 8. Znovuzvolení oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra
- Tabulka 9. Postoj žáků k oboru po nástupu na praxi
- Tabulka 10. Ne/splnění očekávání žáků od studia na dané SZŠ
- Tabulka 11. Pozitivní aspekty studia na dané SZŠ
- Tabulka 12. Znovuzvolení dané SZŠ
- Tabulka 13. Důvody, proč studium oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra nesplnilo očekávání
- Tabulka 14. Důvody nesplněného očekávání od studia na dané SZŠ
- Tabulka 15. Plány respondentů po ukončení studia na SZŠ
- Tabulka 16. Motivace ke studiu oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra
- Tabulka 17. Faktory vedoucí k větší motivaci ke studiu
- Tabulka 18. Prestiž povolání Zdravotnický asistent/Praktická sestra
- Tabulka 19. Ovlivnění médií

SEZNAM GRAFŮ

- Graf 1. Popis respondentů
- Graf 2. Motivace ke studiu oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra
- Graf 3. Důvody ke studiu na dané SZŠ
- Graf 4. Osoby nebo události ovlivňující volbu oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra
- Graf 5. Spokojenost respondentů se studiem oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra
- Graf 6. Oblíbené aspekty studia oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra
- Graf 7. Zhodnocení splnění očekávání
- Graf 8. Znovuzvolení oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra
- Graf 9. Postoj žáků k oboru po nástupu na praxi
- Graf 10. Ne/splnění očekávání žáků od studia na dané SZŠ
- Graf 11. Pozitivní aspekty studia na dané SZŠ
- Graf 12. Znovuzvolení dané SZŠ
- Graf 13. Důvody, proč studium oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra nesplnilo očekávání
- Graf 14. Důvody nesplněného očekávání od studia na dané SZŠ
- Graf 15. Plány respondentů po ukončení studia na SZŠ
- Graf 16. Motivace ke studiu oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra
- Graf 17. Faktory vedoucí k větší motivaci ke studiu
- Graf 18. Prestiž povolání Zdravotnický asistent/Praktická sestra
- Graf 19. Ovlivnění médií

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1. Dotazník motivace žáků ke studiu oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra na SZŠ a zhodnocení jejich očekávání

Příloha 2. Písemný souhlas s výzkumným šetřením – SZŠ a VOŠZ, Ostrava, příspěvková organizace

Příloha 3. Písemný souhlas s výzkumným šetřením – SZŠ a VOŠZ Emanuela Pöttinga, Olomouc

Příloha 4. Písemný souhlas s výzkumným šetřením – SZŠ Hranice

Příloha 1. Dotazník motivace žáků ke studiu oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra na SZŠ a zhodnocení jejich očekávání

Vážení žáci,

jmenuji se Denisa Pikonská a jsem studentkou 2. ročníku navazujícího magisterského studia, oboru Učitelství odborných předmětů pro zdravotnické školy na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Součástí ukončení studia je vypracování diplomové práce. Cílem diplomové práce je zjistit, co motivovalo žáky ke studiu oboru Zdravotnický asistent na střední zdravotnické škole a zda studium na dané střední zdravotnické škole splnilo jejich očekávání. Prosím tedy o vyplnění dotazníku, který bude sloužit jako podklad ke zpracování praktické části diplomové práce. Dotazník je zcela anonymní a získané informace budou použity výhradně pro účely zpracování diplomové práce.

Předem dekuji za Vaši spolupráci.

(denisaPikonska@seznam.cz)

Pokyny k vyplnění:

Zaznačte vždy jednu odpověď, pokud není uvedeno jinak. Na místech s vymezeným prostorem máte možnost vypsát jinou odpověď.

1. Vaše pohlaví:

- a) Žena
- b) Muž

2. Jste studentkou/em:

- a) Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Ostrava, příspěvková organizace
- b) Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Emanuela Pöttinga a Jazyková škola s právem státní jazykové školy Olomouc
- c) Střední zdravotnická škola Hranice

3. Proč jste se rozhodl/a studovat obor Zdravotnický asistent/Praktická sestra? (je možné vybrat více odpovědí)

- a) Práce s lidmi, péče o ně
- b) Zájem o zdravotnickou tematiku
- c) Prestiž povolání
- d) Kladné finanční ohodnocení
- e) Tradice povolání v rodině
- f) Vzor pracující ve zdravotnictví
- g) Vysoká nezaměstnanost – jistota uplatnění
- h) Přání rodiny
- i) Nevěděl/a jsem, kam se přihlásit
- j) Jiné (uveďte).....

4. Proč jste se rozhodl/a studovat na dané střední zdravotnické škole? (je možné vybrat více odpovědí)

- a) Prestiž školy, škola s historií/tradicí
- b) Škola v místě bydliště
- c) Škola nabízí zajímavé nabídky/příležitosti
- d) Na doporučení (kamarádů, rodiny, známých)
- e) Na doporučení lidí, kteří na dané škole studovali/studují
- f) Velká vzdálenost od bydliště (nové zkušenosti, bydlení na internátu)
- g) Vybavení školy (odborné učebny apod.)
- h) Den otevřených dveří
- i) Osobní návštěva školy
- j) Jiné (uveďte).....

5. Baví Vás studium oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Ani ano, ani ne
- d) Spíše ne
- e) Ne

6. Co Vás na studiu tohoto oboru baví nejvíce? (je možné vybrat více odpovědí)

- a) Práce s lidmi, péče o ně
- b) Praxe v nemocnici
- c) Provádění odborných výkonů
- d) Odborné předměty probírané ve škole
- e) Mimoškolní aktivity (exkurze, besedy, přednášky aj.)
- f) Osobnost vyučujících
- g) Různorodost práce (různá pracoviště, výkony atd.)
- h) Studium tohoto oboru mě nebaví
- i) Jiné (uveďte).....

**7. Kdo, nebo co nejvíce ovlivnil Váš názor na studium oboru Zdravotnický asistent/ Praktická sestra?
(je možné vybrat více odpovědí)**

- a) Rodiče
- b) Přátelé
- c) Spolužáci
- d) Blízký člověk pracující ve zdravotnictví
- e) Vzor pracující ve zdravotnictví
- f) Média (TV, film, seriál aj.)
- g) Výchovný poradce
- h) Vyučující odborných předmětů
- i) Den otevřených dveří na střední zdravotnické škole

j) Jiné (uved'te).....

8. Splnilo studium oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra Vaše očekávání?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Ani ano, ani ne
- d) Spíše ne
- e) Ne

Pokud jste v otázce č. 8 zvolili možnost a) nebo b), pokračujte na otázku č. 10, pokud jste zvolili možnosti c), d) nebo e), pokračujte otázkou č. 9.

9. Jaké faktory ovlivnily, že studium oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra nesplnilo Vaše očekávání? (je možné vybrat více odpovědí)

- a) Velká očekávání vs. realita
- b) Fyzická náročnost povolání
- c) Psychická náročnost povolání
- d) Studium tohoto oboru mě nenaplňuje
- e) Nezáměr o práci s lidmi
- f) Současná situace ve zdravotnictví (nedostatek personálu, velký stres, nízké finanční ohodnocení)
- g) „Nečistá práce“
- h) Možnost nákazy
- i) Velká zodpovědnost za zdraví a životy lidí
- j) Osobnost vyučujících
- k) Jiné (uved'te).....

10. Kdybyste se rozhodoval/a znovu, zvolil/a byste si obor Zdravotnický asistent/Praktická sestra i nyní?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Ani ano, ani ne
- d) Spíše ne
- e) Ne

11. Jak ovlivnil Váš postoj k oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra nástup na praxi?

- a) Praxe mě utvrdila v tom, že chci v oboru dále pracovat
- b) Praxe mě utvrdila v tom, že v oboru již nechci dále pokračovat
- c) Nevím

12. Splnilo studium na dané střední zdravotnické škole Vaše očekávání?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Ani ano, ani ne
- d) Spíše ne

e) Ne

Pokud jste v otázce č. 12 zvolili možnost a) nebo b), pokračujte otázkou č. 14, pokud jste zvolili možnost c), d) nebo e), pokračujte na otázku č. 13

13. Jaké faktory ovlivnily, že studium na dané střední zdravotnické škole nesplnilo Vaše očekávání? (je možné vybrat více odpovědí).

- a) Personální obsazení (osobnost vyučujících)
- b) Nedostatečné vybavení školy
- c) Špatná organizace (studia, výuky, praxí apod.)
- d) Náročnost studia
- e) Nízká úroveň kvality výuky
- f) Nedostatek zájmu o žáka ze strany školy
- g) Jiné (uveďte).....

14. Co se Vám na Vámi studované SZŠ líbí nejvíce? (je možné vybrat více odpovědí)

- a) Vybavenost školy
- b) Přátelská atmosféra
- c) Osobnost vyučujících
- d) Akce školy (sbírky, přednášky, soutěže, zájmové kroužky, výlety aj.)
- e) Kolektiv spolužáků
- f) Jiné (uveďte).....

15. Je něco, co byste na dané škole změnil/a, udělal/a jinak? (vypište)

.....
.....
.....

16. Kdybyste se znovu rozhodoval/a, na jaké střední zdravotnické škole budete studovat, zvolili byste si stejnou školu?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Ani ano, ani ne
- d) Spíše ne
- e) Ne

17. Co plánujete dělat po ukončení studia na střední zdravotnické škole?

- a) Nastoupit do zaměstnání ve zdravotnictví
- b) Nastoupit do zaměstnání v jiném oboru
- c) Studovat na VŠ, VOŠ – nelékařský zdravotnický obor (všeobecná/diplomovaná sestra, porodní asistentka, zdravotnický záchranář aj.)
- d) Studovat na VŠ, VOŠ v jiném oboru
- e) Studovat na VŠ – Všeobecné lékařství

- f) Pracovat v zahraničí – ve zdravotnictví
- g) Pracovat v zahraničí – v jiném oboru
- h) Cestovat
- i) Zatím nevím
- j) Jiné (uveďte).....

18. Myslíte si, že jste byli ke studiu oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra dostatečně motivováni (např. výchovnou poradkyní, prezentací střední zdravotnické školy atd.)?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Ani ano, ani ne
- d) Spíše ne
- e) Ne

19. Co by podle Vás více motivovalo zájemce o obor Zdravotnický asistent/Praktická sestra a následně k práci ve zdravotnickém zařízení? (je možné vybrat více odpovědí)

- a) Větší finanční ohodnocení
- b) Kratší délka studia
- c) Menší fyzická náročnost povolání
- d) Menší psychická náročnost povolání
- e) Zajímavé příležitosti během studia na střední zdravotnické škole (stáže, pobyty v zahraničí apod.)
- f) Dostatek zdravotnického personálu v nemocnicích (nepřetěžování zdravotnického personálu)
- g) Placená praxe během studia na střední zdravotnické škole
- h) Jiné
(uveďte).....

20. Má podle Vás povolání Zdravotnický asistent/Praktická sestra ve společnosti vysokou prestiž?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Ani ano, ani ne
- d) Spíše ne
- e) Ne

21. Ovlivňují podle Vás média pohled na profesi Zdravotnický asistent/Praktická sestra?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Ani ano, ani ne
- d) Spíše ne
- e) Ne

22. Popište, jak podle Vás média ovlivňují pohled na tuto profesi

.....

.....

.....

Příloha 2. Písemný souhlas s výzkumným šetřením – SZŠ a VOŠZ, Ostrava, příspěvková organizace

Věc: Žádost o možnost provedení dotazníkového šetření

Dobrý den,

chtěla bych Vás tímto požádat o možnost provedení dotazníkového šetření na Vaší škole, které bude součástí mé diplomové práce. Práce se zabývá motivací žáků ke studiu oboru Zdravotnický asistent na střední zdravotnické škole a zhodnocením, zda studium na dané škole splnilo jejich očekávání.

Za spolupráci Vám děkuji.

Denisa Pikonská

Bc. Denisa Pikonská
studentka 2. ročníku navazujícího magisterského studia
obor: Učitelství odborných předmětů pro zdravotnické školy
škola: Univerzita Palackého v Olomouci
Pedagogická fakulta

S provedením dotazníkového šetření na naší škole:

SOUHLASÍME X NESOUHLASÍME

V Ostravě dne

3. 11. 2014

Lehák

Sířední zdravotnická škola
Vyšší odborná škola zdravotnická,
Ostrava, příspěvková organizace
Jermankova 2, 703 00 Ostrava

razítko zařízení, podpis vedoucího pracovníka

**Příloha 3. Písemný souhlas s výzkumným šetřením – SZŠ a VOŠZ Emanuela Pöttinga,
Olomouc**

Věc: Žádost o možnost provedení dotazníkového šetření

Dobrý den,

chtěla bych Vás tímto požádat o možnost provedení dotazníkového šetření na Vaší škole, které bude součástí mé diplomové práce. Práce se zabývá motivací žáků ke studiu oboru Zdravotnický asistent na střední zdravotnické škole a zhodnocením, zda studium na dané škole splnilo jejich očekávání.

Za spolupráci Vám děkuji.

Bc. Denisa Pikonská
studentka 2. ročníku navazujícího magisterského studia
obor: Učitelství odborných předmětů pro zdravotnické školy
škola: Univerzita Palackého v Olomouci
Pedagogická fakulta

S provedením dotazníkového šetření na naší škole:

SOUHLASÍME X NESOUHLASÍME

V Olomouci dne

razítko zařízení, podpis vedoucího pracovníka

Příloha 4. Písemný souhlas s výzkumným šetřením – SZŠ Hranice

Věc: Žádost o možnost provedení dotazníkového šetření

Dobrý den,

chtěla bych Vás tímto požádat o možnost provedení dotazníkového šetření na Vaší škole, které bude součástí mé diplomové práce. Práce se zabývá motivací žáků ke studiu oboru Zdravotnický asistent na střední zdravotnické škole a zhodnocením, zda studium na dané škole splnilo jejich očekávání.

Za spolupráci Vám děkuji.

.....
Denisa Pikonská

Bc. Denisa Pikonská
studentka 2. ročníku navazujícího magisterského studia
obor: Učitelství odborných předmětů pro zdravotnické školy
škola: Univerzita Palackého v Olomouci
Pedagogická fakulta

S provedením dotazníkového šetření na naší škole:

SOUHLASÍME X NESOUHLASÍME

V Hranicích dne

15. 11. 2014
.....

[Podpis]
.....
Střední zdravotnická škola
Nová 1820, 753 01 HRANICE
IČO: 006 00 903
.....
razítko zařízení, podpis vedoucího pracovníka

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Bc. Denisa Pikonská
Katedra:	Antropologie a zdravotní vědy
Vedoucí práce:	PhDr. Anna Krátká, Ph.D.
Rok obhajoby:	2018

Název práce:	Motivace žáků ke studiu střední zdravotnické školy a zhodnocení jejich očekávání
Název v angličtině:	Motivation of Pupils to Study Secondary Medical School and Evaluation of Their Expectations
Anotace práce:	<p>Cíl: Zjistit, jaké faktory žáky nejvíce ovlivňují k výběru studia na střední zdravotnické škole. Zhodnotit, zda studium na dané střední zdravotnické škole splnilo očekávání žáků.</p> <p>Metodologie: Kvantitativní šetření pomocí nestandardizovaného dotazníku.</p> <p>Výzkumný soubor: Žáci 4. ročníků střední zdravotnické školy, obor Zdravotnický asistent/Praktická sestra (dívky i chlapci).</p> <p>První kapitola teoretické části práce se věnuje vzdělávání na střední zdravotnické škole, od historie až po současnost. V druhé kapitole se věnujeme motivaci ke studiu, faktorům motivace a osobnostem ovlivňující motivaci ke studiu, především reálným vzorům sester, učitelům a vrstevnickým skupinám.</p> <p>Praktická část se věnuje zjišťování faktorů motivace ke studiu oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra na střední zdravotnické škole a zhodnocení, zda studium na dané střední zdravotnické škole splnilo očekávání žáků. Hlavním cílem práce je zjistit, co žáky nejvíce motivuje ke studiu a zda studium splnilo jejich očekávání. Tato problematika je v současné době velice aktuální, a to především z důvodu nedostatku nelékařského zdravotnického personálu. Je důležité zjistit, zda už samotné studium na střední zdravotnické škole ovlivňuje zájem žáků nadále v tomto oboru pracovat.</p>
Klíčová slova:	žáci, motivace, střední zdravotnická škola, zhodnocení, spokojenost, studium

<p>Anotace v angličtině:</p>	<p>The aim is to find out which factors involves pupils the most to study at secondary medical school. Evaluate, whether their studies at nursing school fulfilled their expectancy.</p> <p>Methodology: quantitative questioning via nonstandard questionnaire.</p> <p>Research group: Pupils of final year of nursing school, branch nurse or healthcare assistant (boys and girls).</p> <p>First chapter of the theoretical part deals with education at nursing school, from the history up to now. The second chapter focuses on pupil's motivation to study, factors of their motivation and personalities that motivates to study, mainly the real personalities of nurses, teachers and peers. The practical part deals with finding of motivation factors to study to become a nurse at nursing school and evaluation whether this study fulfilled expectancy of pupils at the concrete nursing school. The main aim of the thesis is to discover what is the major motivation of pupils to study at secondary medical school and if the study fulfilled their expectancy. This problematics is nowadays very actual, because of lack of nonmedical staff. It is important to find out whether the study itself at a nursing school influences the future will to work in this field.</p>
<p>Klíčová slova v angličtině:</p>	<p>pupils, motivation, secondary medical school, evaluation, satisfaction, study</p>
<p>Přílohy vázané v práci:</p>	<p>Příloha 1. Dotazník motivace žáků ke studiu oboru Zdravotnický asistent/Praktická sestra na SZŠ a zhodnocení jejich očekávání</p> <p>Příloha 2. Písemný souhlas s výzkumným šetřením – SZŠ a VOŠZ, Ostrava, příspěvková organizace</p> <p>Příloha 3. Písemný souhlas s výzkumným šetřením – SZŠ a VOŠZ Emanuela Pöttinga, Olomouc</p> <p>Příloha 4. Písemný souhlas s výzkumným šetřením – SZŠ Hranice</p>
<p>Rozsah práce:</p>	<p>100 stran + 11 stran příloh</p>
<p>Jazyk práce:</p>	<p>čeština</p>